

Prosinec

1973

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

337. 1. 12.73 Zprávy; Turek /př./ Sv.Cyprián, klasický polemik
338. 2. 12.73 " Vrána: Adventní nedělní komentář
339. 3. 12.73. " Vrána: Odysseův osud v křesťanství /II/
340. 4. 12.73 " Koláček: Modlitby z listů sv.Pavla /otroctví hříchu/
Turek /př./ Mons.Mazza o přípravě Milostivého léta /int
341. 5. 12.73 " Koláček: Se školou za zády: Oslavte Boha ve svém těle
342. 6. 12.73 Program pro mládež: Turek /př./:Velká neznámá; Carlo Carretto;
Francová: Co je Neuposkvrněné početí?
343. 7. 12.73 Zprávy; Benáček: Výklad liturg. čtení II. adventní neděle
344. 8. 12.73 " Turek /př./ Lurdy
345. 9. 12.73 Koláček: Homilie na II. adventní neděli
- 345a 9. 12.73 Zprávy; Koláček: Nedělní komentář
346. 10.12.73 " Benáček: 25.výročí Všeobecné deklarace o lidských práve^{ch}
347. 11.12.73 " Turek /př./ Nigerie;církev kmene Ibo se učí samostatn^{ti}
348. 12.12.73 " Turek /př./ Církev a lidská práva /encyklyky a dokument^y
349. 13.12.73 Program pro mládež:Turek /př./: Koláček:Interview s Frasnelli^{Frasnelli}
moas. Dante
350. 14.12.73 Zprávy; Koláček: Výklad liturg. čtení III. adventní neděle
351. 15.12.73 " Koláček: program pro nemocné: Sv. Alžběta
352. 16.12.73 " Benáček: Synody v dnešní církvi
353. 17.12.73 " Vrána: Odysseovo nejmladší pokolení /III/
354. 18.12.73 " Turek /př./:Poznámka k masakru na Fiumicinu; Zásluhy
Pia XII. během nacistické okupace Říma
355. 19.12.73 " Turek /př./: Váš biskup vám píše /pokračování/
356. 20.12.73 Program pro mládež: Francová: Cestářská; Prorocká
357. 21.12.73 Zprávy; Turek /př./:Projev sv.Otce při konsistoři; Koláček:
Výklad liturg. čtení IV. adventní neděle
358. 22.12.73 " Francová:Žijí mezi námi; Turek /př./:Římské vánoce
359. 23.12.73 " Vrána: Na prahu svátku Narození Páně
360. 24.12.73 Koláček:Štědrovečerní pořad; Steiner:Pozdrav alumnů Nepomucena
361. 25.12.73 Koláček: Vánoční koncert
362. 26.12.73 Koláček: Vánoce sv. Otce
363. 27.12.73 Program pro mládež: Turek /př./: Vánoce ve světě
364. 28.12.73 Zprávy; Vrána:Výklad liturg.čtení ke svátku Sv. Rodiny
365. 29.12.73 " Pole: Poslední pražský arcibiskup
366. 30.12.73 " Koláček: Slovo sv. Otce v prosinci
367. 31.12.73 " Vrána: Zamyšlení nad koncem roku

Vatikán: Sv.Otec přijal v sobotních dopoledních audiencích mezi jinými kard. Šebestiána Baggia, polského kard. Štěpána Wyszyńskiego, mons. Perneka, biskupa z jugoslávského Dubrovníku a předsedu francouzského Národního shromáždění, pana Edgara Faurea s chotí.

V pátek 21. prosince bude sv.Otec předsedat konsistoři, při níž projedná s kardinály kanonizaci blahoslavené Terezie Jornet Ibarsové, zakladatelky kongregace Malých sester starých lidí o něž se nikdo nestará /^{starých} opuštěných/. Při této příležitosti přednesou též kardinálové ústy svého děkana Pavlu VI. své vánoční blahopřání.

Madrid: Španělští biskupové projednali v pátek během svého 19. valného zasedání problémy stálého jáhenství a vyučování náboženství na školách. Dokument příslušné biskupské komise zdůrazňuje tři hlavní body: evangelizační ráz vyučování; pastorační funkci učitelů a učebnic a konečně zodpovědnost biskupů na tomto poli. O jáhenství kard. Žubany ve svém referátu podotkl, že je třeba připravit i španělskou mentalitu, které ^{poněkud nezvyklí,} laičtí jáhni připadají. Podrobně rozebral i různá měřítka při výběru osob pro tuto službu, a zmínil se i o učení koncilu a rozhodnutích jiných biskupských konferencí na tomto poli.

New York: Kampaň pro vzrůst kněžských povolání v newyorské arcidiecézi dosáhla již prvé úspěchy. Mnoho mladých lidí již požádalo o informace. Kampaň probíhá současně v novinách, rozhlasu i v televizi.

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

Grottaferrata: 67 generálních představených řeholních institutů projednalo při společném symposiu důležité teologické, historické a pastorační stránky šíření víry. Ústředním tématem jejich sjezdu byla :Evangelizace a zlidštění života. Z teologické stránky probral tento námět ve svém referátě páter Yves Congar.

Paříž: Kard. Daniélou ve svém prohlášení určeném Sdružení francouzských katolických spisovatelů podotýká, že mezi krizí víry a krizí kultury je těsná spojitost. Křesťané, zvláště mladí, žízní více než kdy jindy po absolutnu. Kultura musí člověku pomáhat, aby znovu objevil svůj vnitřní život.

Lima: Nový apoštolský nuncius v jihoamerické republice Perú prohlásil v projevu při své nástupní audienci, že zájmy církve a státu nejsou protikladné. Naopak, doplňují se, protože oba ve svých oblastech usilují o povznesení člověka, jeho rozvoj a uskutečňování hodnot spojených s důstojností lidské osobnosti, jež odvozují svůj původ od samotného Boha.

Řím: Příští neděli bude v Itálii zahájeno Milostivé léto. Předsednictvo Italské biskupské konference vydalo příležitostný dokument, který klade důraz hlavně na náboženský obsah a prosté slavení této události. Biskupové vyslovují též naději, že Jmbilejní rok přispěje k všeobecnému rozšíření křesťanské lásky a vzájemné sociální solidarity a že u všech posílí víru.

Utrecht: V letech 1968 až 1972 vstoupilo na 600 mužů a žen do různých řeholních řádů a kongregací. Církevní provinční sekretariát v Utrechtu k tomu podotýká, že pokles povolání u rozjímavých řádů je menší než u aktivních. Koncem roku 1972 bylo v Holandsku 26,320 řeholnic a 5.428 řeholníků s věčnými sliby.

ústav pro studium
totalitních režimů

Sv. Cyprián, klasický polemik

Prostředím, dříve se vydáme po stopách svatosti a věrnosti, jak to dole bylo ve 3. st. sv. Cyprián
 Je jen málo lidí, kteří dovedou jednat důsledně podle svého přesvěd-
 čení. Většina lidí zachovává určitou důslednost, jen pokud všechno klapne.
 Jakmile však začne hrozit nebezpečí, stáhnou se a mluví ^{vyhybavě} dvojnásobně. Jestliž
 se pak situace ještě více zhorší a donutí je, aby ukázali svou pravou tvář,
 změni smýšlení a bez výčitek svědomí přejdou do druhého tábora.

Takové případy se bohužel mohou stát i v náboženské oblasti. Nikdy ne-
 chyběli lidé, kteří odpadli od víry z vypočítavosti a pro osobní výhody. Ze
 spisů sv. Cypriána se dovídáme o jednom takovém křiklavém případě kolektiv-
 ního odpadu.

Tascius Cyprianus se narodil v římské Africe, pravděpodobně v Kartágu
 kolem r. 210. Na křesťanství se obrátil asi v r. 245. Zřekl se slibné řeč-
 nické dráhy a místo ní si zvolil kněžství. Po nějaké době, v r. 249, se stal
 biskupem v Kartágu, jako nástupce Donatův,

kteří měl
 Jeho ~~jméno si~~ ^{dosud udrželo} ve městě ^{velkou} ~~prestiž~~ ^{vládu} a to mu dovolilo
 rozvinout rozsáhlou pastorační činnost. Biskupský úřad nevykonával dlouho,
 jen ⁹ měsíců, ale tato doba byla vyplněna nejrůznějšími obtížemi. Sjednotil
 v jeden celek africké biskupy, kteří ho považovali za svou hlavu a sledo-
 vali jeho směrnice při theologických sporech a v disciplinárních otázkách,
 které přivodily Cypriánovi závažná nedorozumění s Římem, tj. s papežem Ště-
 pánem.

R. 250 vypuklo za císaře Decia pronásledování křesťanů. Cyprián chvíli
 váhal, jaké stanovisko by měl zaujmout a to vrhlo určité stíny na ryze
 jeho úmyslů. Všechna podezření však rozptýlilo jeho vyhnanství, jež přijal
 s velkou důstojností a nakonec i mučednická smrt, kterou podstoupil s vrou-
 cí vírou a před svým lidem 14. září 258.

Cypriánův styl je plynulý, elegantní a velmi živý. Zanechal nám mnoho
 spisů, které mají dosud vysokou hodnotu, protože z nich můžeme poznat, jaká
 byla církev v oněch dobách. Z jeho děl uvádíme např. skvělou sbírku dopisů,
 některá polemická pojednání /mezi nimi vyniká např. spis: "O jednotě kato-
 lické církve"/ a jiné knihy prakticko-morálního rázu. Probereme krátce jednu
 z nich, která jedná o tzv. "lapsi", neboli odpadlících. Kdo to byli?

n. 210-211
 Když propuklo ^{Deciovo} pronásledování, někteří křesťané ^{se} ~~užili~~ veřejně
~~zřídali~~ ^k pohanské víře, aby tak unikli hrozbám tělesných muk a hlavně smrti.
 Když se bouře přehnala, tito odpadlíci se káli a žádali, aby byli opět při-
 jati do církve. Pro biskupy tak vyvstal problém, jaký postoj mají zaujmout

mají vůči nim zaujmout a jaké případné pokání jim uložit. Všichni byli zajedno, že nestačí jen mávnout rukou a pak o celé věci již nemluvit. Co ale měli dělat v praxi? Problémem se zabýval a synoda v Kartagu, svolaná právě za tímto účelem. Cyprián vyjádřil svůj ^{udržet v ruce: o jeduote kat. církve} ve výše uvedeném pojednání.

V úvodu oslavuje věrné vyznavače, kteří svou víru nezhadili:

"Oči nám září radostí při rozjímání o vyznavačích, jejichž jasné jméno si zaslouží chválu a slávu, kterou si získali pro svou nezlomnou víru. Planeme k nim Boží, neuhasitelnou láskou, objímáme je /v duchu/ a vtiskujeme na jejich čela svatý polibek.

Tvoří neposkvrněné oddíl^ů Kristových vojínů, neboť prolomili svým pevným odporem běsnění násilných ^{ických} pronásledovatelů, neboť, vyzbrojeni proti smrti, byli hotoví snášet věznění. Bojovali jste úporně proti světu a poskytli jste Bohu podívanou hodnou slávy, stali jste se příkladem spolubratřím, kteří vás horlivě následovali. Váš víře oddaný hlas vyznal Krista a pevně prohlásil, že jste v něho uvěřili jednou provždy. Vaše jasné ruce, které se vždy zabývaly jen bohulibými díly, odmítly konat rouhavé obřady, a posílněny Kristovým tělem a krví, ^{neopustily se k obětním} ^{odstoupily se od rituálních} ^a ^{připitků a} ^{zbytků obětních zvířat} ^{Rabidůch} k počtě pohanských bohů".

Cyprián otevřeně prohlašuje, že vedle neohrožených vyznavačů se vyskytli i odpadlíci:

"Pouze jediný smutný stín tlumí tento skvoucí pohled na nebeské koruny. Bezohlednému nepříteli se podařilo svým zuřivým běsněním podlomit víru v některých našich bratřích a vyrvat je z našeho středu. Ach, drazí bratří? ^{Jak mohu být lebitu!} ^{Co mám dělat?} když vidím takovou pohromu? Co mám říci a jak mohu mluvit, je-li má nitro rozerváno tolika úzkostmi? Bude snazší, vyjádřím-li svůj zármutek slzami nežli slovy, budu-li oplakávat ránu, kterou nepřítel zasadil našemu tělu a neštěstí, jež způsobil značné části z nás".

Třebaže Kristus taková protivensství předpověděl, zůstávají stále bolestným a pohnutlivým faktem, protože při nich vychází najevo zbabělost odpadlíků. Taková zbabělost je nakažlivá: šíří se, roste, zachvacuje stále větší počet osob a nikoho neušetří. Cyprián sám viděl, jak pronásledování rozvrátilo jeho církev:

"Je hanba o tom mluvit, ale byli takoví, kteří zapomněli na vše, zcela propadli strachu, a když byli zajati, nečekali se zapřením víry ani až přistoupí k pohanským oltářům, anebo dokonce nečekali ani až budou předvedeni.

Mnoho z nich bylo poraženo ještě před bitvou; podlehli bez boje a nedopustili ani aby vzniklo zdání, že obětovali bohům jen z donucení. Sami od sebe běželi na náměstí a spěchali sami na svou duchovní smrt, jakoby tím uskutečňovali svou starou touhu, jakoby konečně ^{se} našli ^{na své duši} ~~naštila~~ příležitost, na níž tak dlouho čekali. A kolik bylo těch, kterým řekli úředníci, aby přišli zítra, protože už bylo pozdě a kolik z nich samo ~~žádal~~prosilo, aby jejich duchovní zkáza nebyla odkládána!" |

Odpadlíci uváděli ^{mnoho různých} ~~mnoho různých~~ důvodů, aby omluvili svou vinu anebo aby alespoň pohnuli ostatní k určité shovívavosti. Cyprián zkoumá a odmítá jeden důvod po druhém tak, jak mu je oni sami předkládali. Přece však doufá, že odpadlíci se odhodlají přijmout uložené pokání.

"Vinníci nemohou tvrdit, že se dopustili svého zločinu jen z ^{nebylo} ~~nevyhnutelnosti~~, protože jej předtím promyslili. Neříkám to proto, abych prohlásil jejich případy za nenapravitelné, nýbrž abych je pohnul k uznání svých vin a k tomu, aby sami žádali o pokání.

Není dobrým lékařem ten, kdo jen jemně hladí vředy a snaží se ušetřit ložisko hnisu, třebaže vidí, jak se zvětšuje. Naopak, je třeba vřed rozříznout, odstranit a s ním i hnijící tkáň, protože jen tak může účinně léčit. Pacient si ce bude naříkat, plakat a křičet bolestí, ale pak mu poděkuje". |

Do církve se mohou vrátit i odpadlíci, protože církev je matka a jako taková je musí přijmout s otevřenou náručí. Přesto však Cyprián považuje hromadné usmíření, po kterém volají odpadlíci z různých stran, za falešné milosrdenství. Musí se nejen kát, nýbrž musí podstoupit i jisté tresty:

"Drazí bratři, nyní se na nás valí jiná pohroma. Jako kdyby bouře rozpoutaná pronásledováním nebyla dosti silná, připojuje se k ní i další smrtonosný podvod v podobě zhoubné snášenlivosti, která se snaží budit zdání klamného milosrdenství. V rozporu s přísnými slovy evangelia a zákonem Božím někteří se opovažují žádat, aby tito zaslepení odpadlíci byli přijati do církevní komunity a aby jim bylo odpuštěno. Takové odpuštění je ale neodůvodněné, falešné, nebezpečné pro toho, kdo je uděluje a neprospěšné pro ty, jimž se dostane. Nechtějí trpět, aby byli uzdraveni. Nehledají opravdový lék v pokání. Nemyslí již vůbec na pokání a nemají ^{už} ~~již~~ na paměti ani svůj zločin, který je nejhorší, jakého se možno dopustit. Tak chtějí ^{už} ~~už~~ přikrýt a zakrýt rány těchto umírajících, oni sami líčenou bolestí skrývají smrtelnou ránu ve svých útrobách". |

I mezi odpadlíky je však třeba rozlišovat dva druhy. Jedni totiž bo-
hům skutečně obětovali, kdežto druzí se uchýlili ke lsti. Opatřili si za
peníze nebo jinak potvrzení, tzv. "libellus", ~~se~~ lživým prohlášením, že vy-
konali oběť božstvům.

Cyprián se domnívá, že tyto dva typy je třeba posuzovat rozdílně. První
mohou být připuštěni k usmíření jen v případě nového pronásledování či smrti
ale musí činit pokání po celý život:

"Co dobrého si o nich můžeš myslit? Jakou bázeň Boží anebo jakou víru
může mít ten, koho nenapravil ani strach z Božích trestů a kterého nedokáza-
lo polepšit ani samotné pronásledování. Chodí dále s drze vztyčenou hlavou.
Neklopí oči studem pro své odpadlictví. Jeho duše zůstala pyšná a nadutá.
Porážka ho vůbec nijak nezklíčila".

Ale ani ti, co použili lsti, nesmějí podceňovat svůj čin. Jestliže u-
znají svou vinu, která stále zůstává těžká, mohou být připuštěni k usmíření
třeba ihned:

"Ať si nenamlouvají, že ujdou zaslouženému pokání ti, kteří zradili
své svědomí písemným potvrzením. I to je totiž způsob, jak zapřít víru, po-
něvadž dokazuje, že křesťan, jemuž bylo vystaveno, byl rozhodnut odpadnout.
Vykonal totiž slovy totéž co jiní činy. Je přece psáno, že nelze sloužit
dvěma pánům. Takový křesťan však sloužil světskému pánu, protože poslechl
císařovu vyhlášku, a podvolil se více lidskému rozkazu než Božímu přikázání".

V závěru své řeči Cyprián vybízí všechny odpadlíky k pokání:

"Jenom ten, kdo poskytne Bohu plné zadostiučinění, kdo bude litovat
svého přečinu a bude se stydět za svou vinu, zažehne v sobě plamen ctivosti,
víry a bolesti nad svým pádem a tím způsobí církvi radost místo dřívějšího
zármutku a zaslouží si tak nejen Boží odpuštění, nýbrž i mučednickou korú-
nu".

ústav pro studium
totalitních režimů

2 DIC. 1973

RaVat-Ceco /neděle/

Začátek církevního roku-údobí čekání na příchod Sapsitele a zahájení Milostivého léta ve všech italských diecésích, to byly dva hlavní motivy proslovu Svatého Otce k věřícím shromážděným dnes v poledne na náměstí sv. Petra. Pavel VI jim řekl: " Drazí, slyšeli jste zvony? Dnes, v tuto hodinu chtějí naše zvony podle rozhodnutí italské biskupské konference zvěstovat celému národu, že začíná Milostivé léto v místních církvích. Zaposlouchejte se do toho koncertu. Jako vždycky, zvon rozechvívá svůj hlas mezi nebem a zemí; je to rozhovor modlitby, vyneseny do výše, nad náš běžný život ve světě; je to kovový zpěv, jež tlumočí naše volání, které stoupá vzhůru, aby nám vyprošovalo Boží požehnání. - Jaký je důvod tohoto mimořádného vyzvánění? Už jsme to řekli: že dnes na první adventní neděli začíná Milostivé léto v jednotlivých diecésích, jako očekávání a příprava na onen hlavní a jediný na světě, který, dá-li Pán Bůh, budeme slavit v Římě v roce 1975. - A co to je ~~ten~~ Milostivé léto. Něco už o tom víte a ještě vám to bude vysvětleno. Je to údobí náboženské prověrky a konroly mravních zásad našeho života. Je to konfrontace s obrazem křesťana, jak nám ho dal II vaticánský koncil. Je to zatěžkávací zkouška opravdovosti našeho křestanství v souvislostech moderního života; je to zkouška, kterou vymezují dvě kriteria: obnova a smíření; jsou to dva úseky, kde se máme najít, vrátit se a cítit se a být opravdu lepšími křesťany. Je to ^{důsledné} srovnání s naší věrností dějiným tradicím; je to prohloubení našeho duchovního povědomí; je to vyznání naší živé a osobní víry; je to podnět, aby naše sociální láska, odpovídala současným potřebám. // Není to jen chvilka; celý rok je věnován této naší obnově smýšlení a mravů. Není to jen prchavý zážitek v našem životě, ale spíše, jak nás učí naši biskupové" je to duchovní hnutí, které má očistit život, posílit víru věřících, rozšířit církevní společenství, otevřít nové oblasti pro činnou lásku, a to jako konkrétní úkol naší osobní a společenské solidarity. Ttot vám dnes říká hlas zvonů. Naslouchejte jim v ozvěně svých srdcí, aby vás probudily, zavolaly, a vybídly svým živým a radostným poselstvím. Snad je to právě p Maria, která k nám mluví prostřednictvím zvonů církve a svědomí.

ustav pro studium totalitních režimů

Letošní advent je hned na začátku poznamenán novými a dramatickými událostmi. Můžeme bez nadsázky říci, že celým světem probíhá silná krizová vlna neklidu a starostí. Jsou to starosti nejen o mír mezi národy ale také - a především - starosti o udržení celé hospodářské soustavy, starosti o energetické zdroje, o dopravu, o průmysl. Jsou to tedy starosti o práci, chleba, teplo miliónů lidí. Vynořují se zde dvě základní zkušenosti. Věděli jsme vždy o jejich existenci, ale teď je prožíváme na své vlastní kůži, náhle a prudce, přímo a bez okras. První zkušenost, opravdu adventní zkušenost tkví v poznání, že náš svět, který obýváme a který nás živí a nese, není nekonečný, není bez hranic. Jeho břehy a meze vystoupily před námi; dotýkáme se jich, měříme je a zanášíme je na mapu své existence. Náš pozemský, vezdejší svět i ve své konečnosti je stále úžasný a zaslouží si naší pozornosti; a řekněme si hned: i naší lásky. Právě teď, když jsme zjistili, že je smrtelně ohrožený, zranitelný a křehký. Druhá zkušenost vyslovuje také něco zásadního: vyslovuje konkrétní a naléhavou řečí naší vzájemnou jednotu, naši vzájemnou prostoupenost a blízkost. Všichni závisíme ode všech: Japonsko potřebuje Evropu a Evropa nemůže žít bez Asie. Naftová pole na Východě dodávají důležitou "černou krev" Západu.

V prostoru tohoto vnějšího, hospodářského, obchodního a průmyslového sblížení národů, ras, společností a kultur vypukla prudká krize a neklid. Zjevila se v celé své šířce a hloubce skrytá tvář toho, co se tu dělo už dávno. Obnažila se náhle chatrnost a nouze tohoto proorganizovaného světa. Chybí mu duše. Dnes už skoro všichni víme, že ani ocel, ani armády, ani peníze, ani chytrost nemohou nahradit duši. Všichni sousedíme se všemi; loket se dotýká lokte, rameno ramene. Naše duše se však nesblíží; snad se sobě navzájem vzdalují. Zejí mezi námi propasti, které naplňujeme nedůvěrou, lhostejností anebo i nenávisť. Nejen mezi národy, ale i mezi jednotlivci.

2 DIC. 1973

I propasti rostou - kolem nás a často i v nás. Rozrůstá se poušť; a svírá nás ze všech stran neprostupná osamocenost. Vstoupili jsme do adventní doby. Bereme do svých myšlenek svou denní existenci, vážíme ji, potězkáváme a ptáme se na smysl a směr své cesty pouští a samotou. Ptáme se, zda ještě se potkáme člověkem, zda najdeme oázu, skutečný domov, zda zahlédneme na obzoru své životní krajiny přicházejícího Boha. Tyto otázky leží často nevyslovené, beztvare, ale neméně naléhavé na dně našich dnů a našich tužeb. Leží v samých základech našeho žití. Nemluví se o nich na mezinárodních konferencích míru, ani je neslyšíme z úst ustaraných a uspěchaných politiků. Ale právě tyto otázky lidského osamocení, propastí a pouští v nás a kolem nás tvoří půdorys a zázemí dnešní krize míru a spolupráce mezi národy. My se dnes chceme zamyslet pokorněji a skromněji, chceme přistoupit opravdu adventně k člověku, k jednotlivci, k sobě, k tobě, k ^{partnér, spolupráci} tobě. Některak nezmenšujeme velikost a závažnost národních a mezinárodních otázek. Domníváme se však že problém leží hlořběji, leží mezi jednotlivci, mezi mnou a tebou; je na dosah ruky, ^{aby v nás a ve mně bylo naše soukromí.} každý z nás je

Každá lidská bytost je ~~malým~~ ^{malým} světem, velkým a otevřeným světem.

Křesťanství mělo vždy smysl pro ~~malou~~ ^{malou} jednotlivou lidskou osobu. Nepřevádělo ji na anonymní soustavy a ~~ne~~ nepřehlíželo její otázky, naděje a úzkosti.

Křesťanství nevidí svět člověka v abstrakcích; řekli bychom, že vidí lidstvo a lidství v každém člověku, v každém dítěti, v každém starci, i v tom nejposlednějším a ~~nejzranějším~~ a nejnešťastnějším.

Je advent roku 1973. Jak to vypadá s člověkem a v člověku v nás, ve mně, v tobě, v sousedu, který jde právě kolem mých ^{či tvých} dveří, v řidiči mého denního autobusu, ^{kteří v denní spěchu do práce?} Advent je dobou ticha, abychom lépe slyšeli. A co slyšíme?

2 DIC. 1973

338/4

Jsme-li dost pozorní a zaposloucháme-li se do člověka, zaslechneme třeba tyto věty: "Denně ^{se} trmácím do práce a z práce a večery trávím u ^{u své chvilky} tranzistoru, ^{ne}hejdu-li právě do nudného kina nebo na méně nudný koncert. Ale všechno mě unavuje a nemám příležitost nějak prolomit tuto dusivou hráz, která mne svírá stále více. Naopak skličuje mě spousta věcí a někdy mám chuť utéct daleko, ani nevím kam, snad do naší venkovské chalupy. Ale pak si uvědomím, že nemohou utéct před sebou; že svou tíhu a své sklíčení ^{vždy ponese} ponese vždy sebou, svou samotu".

Nemůže ^{me} přejít hlostejně tyto osamocené lidské osudy. Advent je příchodem Boha v Kristu. Ale je právě proto i příchodem člověka k člověku. Jak se vůbec může stát, že žijeme ^uajednou osamoceni a izolováni, zazděni sami do sebe uprostřed lidí, třeba ve velkoměstě? Jak vůbec se rodí tato dusivá nechuť k životu, tato tíživá a mučivá únava? Řekněme to rovnou a přímo: ~~jsme~~ jsme schopni říkat své "ano" k životu, ke každému dni, který přichází, ~~ka~~ ^{si} k věcem, které potřebujeme a které potřebují ~~u~~ nás, protože ~~můžeme~~ ~~řekněme~~ ~~řekněme~~ ~~řekněme~~ víme, prožíváme a přijímáme milující ano svého "ty". Protože jsme oslovováni a milováni, můžeme vyjít ze svého osamocení, můžeme se stát ~~se~~ s ~~se~~ sobě, mít radost a činnost a také rozdávat sebe, říkat své ano k své existenci, k druhému, ke světu - a nakonec

i k Bohu. Všechno je milo ^{Boží}st a dar. V přicházejícím Kristu prožíváme ^{Boží} věčné "ano" ~~Boží~~ ke světu a k životu, k našemu já. Proto můžeme také říkat své "ano" do chladného a lhostejného světa, abychom v něm zažehli naději a jistotu, že člověk není sám. Básník Jan Zahradníček vyslovil i za nás adventní jistotu: "Zrovna tak jako kdybych se po způsobu básníka dávného rozplakal / pro tolik štěstí tolika životů - vrhli by se na mne vypočítávající tolik a tolik běd tolik a tolik úst bez stolu, hlav bez střech, srdcí bez světla a já bych rozpačitě zmlkl nemoha si honem vzpomenout na štěstí největší, že jsme."

— V pondělí dopoledne udělil sv.Otec soukromé audience mezi jinými dvěma jugoslávským biskupům, a to mons. Bezmalinovičovi z Hvaru a mons. ~~Herbu~~ ^{Herbu} ~~Mixim~~ ^{Mixim} ~~ovi~~ ze Skopje-Prázrenu. Dále přijal biskupa z německého Pasova, mons. Hofmana a administrátora soluňského apoštolského vikariátu v Řecku, ^{sose z TJ} ~~pátera~~ ^{Rous-}

— V pátek 7. a 14. prosince přednese papežský kazatel, páter Ilarino da Milano ve vatikánské Matyldině kapli adventní kázání na téma: Kristologická nauka sv.Otců ve vztahu k problémům dnešní církve. Účastní se jich Pavel VI. kardinálové, biskupové, tajemníci kongregací a jiní církevní hodnostáři.

Ancona: Ve dnech 29.listopadu až 1.prosince se konalo v Ankoně studijní symposium o politických teoriích Jacques Maritaina. Mezi účastníky převažovali mladí badatelé. Z předních odborníků přijel prof. Borne, který proslovil úvodní přednášku: Maritainova politická filosofie. Z italských specialistů přednášel prof.Pavan o Maritainově komunitním personalismu a don Mancini o osvobození člověka v Maritainově díle. Vzhledem k tomu, že zesnulý filosof má více obdivavatelů než skutečných čtenářů a znalců, symposium zdůraznilo především to, co autor opravdu řekl a snažilo se dokázat, že má co říci i dnešním lidem a křesťanům. Proto symposium sledovalo dvě hlavní linie historickou, jež se soustředila na výklad Maritainova myšlení a kritickou, která se nezastavila ani před slabými a méně platnými body jeho učení. Delegáti dospěli k závěru, že dnes již neplatí jeho teorie "nového křesťanství", zůstává však v platnosti jeho názor, že křesťanství může i dnes poskytnout světu mnoho živého a originálního. Platí i jeho učení o prvenství duchovního prvku vzhledem k světskému a o prvenství úvahy a rozjímání před politickou ^{akcí} ~~akcí~~.

Řím: Koncem tohoto týdne proběhne ve Věčném městě 24. celonárodní sjezd italských katolických právníků. Jeho ústředním námětem bude "Právo a politika". Účastní se ho i význační odborníci v oboru teorie práva.

Dar-es-Salam: Od 6. do 11. prosince bude v hlavním městě východoafrické republiky Tanzanie zasedat tamní biskupská konference. Na pořadu jednání bude zejména "Evangelizace v moderním světě".

Kinšasa: V diecézi Wamba ve středoafričské republice Zaire byla znovu otevřena misijní stanice Pawa. Vedou ji dva otcové Komboniáni a pomáhá jim několik španělských sester dominikánek, které pracují v místní ^{porodnici} ~~nemocnici~~ ^a

Nairobi: V keňjském hlavním městě se sejde ve dnech 12⁴ až 21.prosince na své valné schůzi Sdružení afrických biskupských konferencí. Přes 150 biskupů, kněží, řeholníků, sester a laiků z pěti členských zemí projedná ústřední téma: Příprava na africkou církev v osmdesátých letech.

3 DIC. 1973

Bialystok: Obřad posvěcení nového farního kostela v Narewce poblíže Bialystoku měl skutečně ekumenický ráz. Chrám posvětil místní apoštolský administrátor mons. Gulbinovič za asistence tamního katolického i pravoslavného kléru. Obřadu bylo přítomno mnoho věřících obojího vyznání. Farnost Narewka byla založena v druhé půli 18.stol. V současné době zde žije 11.000 katolíků a 14.000 pravoslavných.

Fort Lamy: ~~Řeholní sestry Kombo~~ ^{Řeholní sestry Kombo} ~~niánky~~ založili nedávno svou prvou misijní stanicí v severoafrické republice Čad. První čtyři sestry se budou věnovat hlavně lékařské a sociální činnosti jakož i péči o povznesení života tamních domorodých žen.

Pulaski: Nejstarší bratr laik ve Spojených Státech a zároveň nejstarší laiký brat františkánského řádu, Ben Antczak, polského původu, se dožil v minulých dnech požehnaného věku 100 let. Do noviciátu vstoupil před 75 lety. Nyní žije v Pulasi ve státě Wisconsin. Prohlásil, že zásluhu za svůj vysoký věk přičítá hlavně bratrskému duchu, ^{jak} s ~~nímž~~ se vždy snažil ^{munitě} žít v ko-

Sucre: Arcibiskup hlavního bolivijského města, kard. Maurer požehnal základní kámen k novému sídlišti pro chudé a potřebné rodiny. Bude v něm vystavěna též škola, ošetrovna a kostel. Pozemek darovali tamní františkáni kdežti finanční prostředky získal kardinál hlavně sbírkami ve své rodné trevírské diecézi v Německu.

Rio de Janeiro: V povodí řeky Amazonky v Brazílii žije přes 7 milionů obyvatel. Kněží je tu však jen 621. Celá oblast se rozkládá na ploše skoro 5 milionů km² a je rozdělena do 2 arcidiecézí, 36 prelatur a 253 farností. Diecézních kněží zde pracuje 77, řeholních 544. Kromě nich tu působí též 69 bratří laiků, 1.300 řeholních sester a asi 50 členů sekulárních institutů

ústav pro studium
totalitních režimů

RAVAT-CECO
fonděti

II.

Odysseův osud v křesťanství.

3 DIC. 1973

Křesťanství ^{ne}vstoupilo ~~do~~ nikoliv do kulturního prázdna ale do vyspělého a složitého světa řecké a římské vzdělanosti. Setkalo se tak s celým komplexem filosofii, s uměním a s mytologií. Začalo mluvit a psát řecky. Nový Zákon je napsán řecky. Apoštol Pavel se na svých misijních cestách zastavil i v ~~A~~ Ateňách. Kázal také na Aeropágu k vzdělaným Řekům. Ve své řeči uváděl řecké básníky. Jeho úspěchy byly spíše skromné. Setkávaly se zde dva různé světy. Kristovo evangelium se řeckému člověku nejevilo jen jako něco zcela nového, ale také jako něco cizího, co ~~mukážně~~ odporovalo jeho představám o Bohu a o člověku. Nauka o Bohu, který se stal člověkem, zemřel jako zločinec na kříži a vstal z mrtvých, narušovala řeckou logiku. Nakonec si však tyto dva světy - křesťanský a řecký - přece jen porozumněly, našly cestu k sobě a začaly vytvářet vzácnou jednotu nové kultury, z níž žijeme dodnes. Nestalo se tak bez sporů, váhání a srážek; ale stalo se. Dnes se můžeme ptát, jak to bylo vůbec možné a co křesťanství udělalo s řeckou vzdělaností. Ve zkratce můžeme říci, že rodící se církev neříkala jen své "ne" k pohanství, ale že říkala ^{leke} silně a odvězně své "ano" k mnoha hodnotám řecké kultury. Opřena o biblickou perspektivu stvoření a o evangelium lásky a spásy, rozeznala ^{poslední} směr a ^{hluboký} smysl řeckých mýtů a filosofii. Odhalila to co bylo zahaleno, vyslovila to, co byla tušeno a hledáno. V nových obzorech se řecká kultura zjevila jako hledání a cesta ke Kristu, jako adventní příprava na evangelium. A tak i Homérův Odysseus, tento dokonalý symbol lidské neklidné existence, vstoupil do křesťanského prostoru jako poutník, který dospěl ke svému cíli.

Jak první křesťanství chápe a vykládá mýtus o bloudění ithackého krále Odyssea? Řekové znali mnoho věcí o propastech existence i o skutečnosti nebe; chápali člověka v odvěkém zápasu mezi těmito dvěma póly vesmíru.

* Ten člověk je věčný Odysseus. V každé lidské duši žije něco z tohoto krále, hrdiny, tuláka, námořníka a poutníka. Vítězí nad bouřlivým mořem, nad jeho nestvůrami a proboují si cestu k domovu, na který nemůže zapomenout. ~~Ohrožen~~ Člověk-Odysseus je neustále přepádán a ~~napádan,~~ ^{ohročován} tisíci nebezpečími a úklad~~ky~~ ale vždy žijící vnitřní jistotou, že jednoho dne spatří břehy své domovské, milované Ithaky. Jeho jistota se už neopírá lidskou o křehkou moudrost ani o chytrou techniku, nýbrž o víru, o vědomí, že nebe je mu nakloněno a že ho provází božstvo. - Křesťanství rozpoznalo v tomto neklidém a štvaneⁿ osudu člověka-Odyssea, tuláka a námořníka všech moří a ztroskotance všech ostrovů, ~~první~~ přibližný, nastíněný obraz toho, co vyslovil o zemi, nebi a pekle (Kristus), o pádu člověka a o vykoupení Boží milostí.

Křesťané se ~~plk~~ kládali za právoplatné dědice nejen Abrahámových, Izákových a Jákubových zaslíbení, ale též řecké moudrosti. V Evangeliu měli spolehlivé měřítko a dostatečné světlo, aby rozpoznali adventní předkřesťanské obrazy a tušení v řeckém mýtu, básni, tragédii a filosofii. Přehodnocovali a prohlubovali i mytickou postavu Odyssea. Považovali křesťanskou cestu za naplnění a dovršení Homérovy Odysseje. Křesťanského poutníka, vracejícího se od pekelných bran nemůže už nic zadržet ani připoutat. Je svobodný a žije svou vítěznou svobodou. Jeho svoboda má ~~jueno~~ ^{tvář}: je to Kristus a jeho evangelium. ~~Nad~~ křesťanem žijícím vírou nemá moc žádná pozemská krása, žádná Kalypso ani Nausikáa, ani blahobyt Fajáků, ani brutální násilí Kyklépa, ani kouzla čarodějny Kirké. Vykoupený a Kristem osvobozený ^{člověk} Odysseus nyní ví, že ~~v~~ pouze ~~ž~~ v Bohu člověk se stává plně lidským; ví, že jeho nezapomenutelná Ithaka, z níž vyšel a do níž se vrací, je živý Bůh, Bůh Ježíš Kristus. Je přesvědčen s apoštolem Pavlem, "že ani

Luzern: Švýcarská Caritas věnovala dalších 350.000 franků na pomoc africkým zemím postiženým suchem. 300.000 z této částky dostanou západoafrické země v tzv. oblasti Sahel, zbytek je určen pro Habeš. Během tohoto roku švýcarská Caritas již těmto zemím poskytla pomoc v celkové výši 2 miliony švýcarských franků.

Varšava: Polský skladatel a dirigent^t Edvard Bury složil symfonii pro sbor a orchestr, na paměť 10. výročí smrti Jana XXIII. a jeho encykliky "Mír na zemi". Text symfonie byl již přeložen do francouzštiny, angličtiny, němčiny a španělštiny.

Varšava: Třetí synoda varšavské arcidiecéze prodiskutovala během svého 7. zasedání schéma dokumentu "O liturgické pastoraci". Výklad tohoto textu podal účastníkům světící varšavský biskup mons. Miziolek. Zasedání probralo též jiné schéma nazvané "Komunita Božího lidu v diecézích a ve farnostech". Delegáti se shodli v názoru, že komunitnímu životu je třeba vtisknout dynamický ráz úměrný požadavkům moderní doby. ~~Příští~~ a závěrečné zasedání této synody se bude konat dne 28. prosince.

Washington: Národní koalice mládeže na obranu života vyhlásila na 22. leden, tj. v den prvního výročí zákonného povolení umělého potratu, ve Washingtonu veřejnou manifestaci. Ta vyvrcholí v budově Kongresu setkáním s poslanci. Delegáti uvedené mládežnické organizace se je budou snažit přesvědčit, aby hlasovali pro pozměňovací návrh ústavy, který by zaručoval právo na život ihned po početí.

Buffalo: Biskup uvedené severoamerické diecése, mons. Head, rozhodl, aby se všichni jeho kněží po dovršení 75. roku věku vzdali aktivní pastorační služby. O všechny bude náležitě postaráno. Biskup upozorňuje ve svém listě ~~kněze~~ ^{kněze} že tento odchod do výslužby neznamena pro ně přerušeni veškeré pastorační činnosti.

San Chuan: Apoštolský delegát na ostrově Portoriku a v Dominikánské republice, mons. Gravelli, doporučil, aby kněží předali stálým jáhnům a laikům všechny formy činnosti, které se přímo nevztahují k jejich kněžské službě. Tímto způsobem může být částečně řešena i současná krize povolání. Delegát vyslovil též přesvědčení, že během několika desetiletí se spolupráce mezi kněžími a laiky jistě značně rozšíří.

Mons. Antonio Mazza: tisková konference

Co podniknou místní církve ^{v jednotlivých zemích} pro důstojnou přípravu Milostivého léta? ^{na tiskové konferenci!}
 Mons. Mazza zdůraznil, že Jubilejní rok je chápán především jako cesta ke spáse a jeho základními etapami budou advent, vánoce, velikonoce a jednotlivé neděle. Bude vyhlášen i zvláštní Týden smíření, který bude moci být, podle uvážení biskupských konferencí, snížen i na tři dny.

Na liturgickém poli byla připravena votivní mše sv. k Milostivému létu a zvláštní příležitostná modlitba v 6 nejrozšířenějších jazycích. Odpověď jednotlivých biskupských konferencí na výzvu k přípravě této důležité náboženské události definoval mons. Mazza jako "výbornou". Na důkaz oprávněnosti tohoto tvrzení dal tozdělit přítomným novinářům cyklostylovaný referát nazvaný "Milostivé léto ve světě", obsahující zprávy o ^{iniciativách} a akcích které podnikli biskupové v různých zemích.

V Evropě začali již s přípravou na Jubilejní rok v Polsku, Maďarsku, Jugoslávii, Německu, Rakousku, Švýcarsku, Holandsku, Belgii, Francii, Španělsku, Portugalsku, Anglii, Irsku a samozřejmě i v Itálii, kde se např. tento týden ohlásili i sportovci. Přípravě ^{vstoupil charakter, dva sdělení} celou řadu rozličných podniků, které pak vyvrcholí celonárodní poutí do Říma.

Potěšitelné zprávy přicházejí z Afriky. Jako první zahájili přípravu v Alžírě a v Sudanu. V Senegalů prohlásil arcibiskup z Dakaru při schůzi zástupců všech farností, že nyní jde o to, aby chom opravdu žili a uskutečňovali čemu učí koncil. Mariánskou svatyní v Poponguine pak určil za národní poutní místo. Mnoho afrických biskupů a předsedů biskupských konferencí již vydalo zvláštní pastýřské listy, např. mons. Amissah v Ghaně, nebo mons. Catarzi v Zaire, který vyzval hlavně ke konkrétním činům: ke stavbě kaplí, škol, ošetřoven a silnic. V Zambii začali biskupové přípravu koncelebrovanou mší sv. za účasti zástupců vlády a diplomatického sboru. Lektorem při prvním čtení byl např. vicepresident republiky. Všechny věřící jistě potěšila výzva ke smíření ve středoafrické republice Burundi, dosud zmítané rasovými boji a nevraživostí. Tamní biskupové píší ve svém prohlášení: "Již přelo 10 let jsme svědky taktiky, která pod záminkou sociálního a politického povznesení obyvatelstva, vede ve skutečnosti k nenávisti a k rozdělení lidu v celé zemi". Biskupové se obracejí zvláště k cizincům a žádají je, aby se stali spíše průkopníky národní svornosti, místo aby popichovali domorodé obyvatelstvo k nenávisti.

4 DIC. 1973

73 340/3

Ani biskupové a věřící na americkém kontinentě nezůstávají s přípravami pozadu. Ve Spojených státech byl Boží lid ihned seznámen s poselstvím sv. Otce a předseda biskupské konference, kard. Rol vyjádřil v pastýřském listě naději, že "Milostivé léto pomůže zastavit a obrátit proces mravní nákazy, jež zasahuje stále širší vrstvy naší společnosti". O rozšíření katecheze a tematiky Jubilejního roku mezi všechny kněze, řeholníky a hlavně příslušníky laických apoštolských organizací se postarali biskupové na Kubě. V Argentině otevřeli v hlavním městě tzv. "Bratrský krb". Je to sociální a charitativní středisko přístupné všem potřebným bez rozdílu. V Mexiku se biskupové v různých diecézích soustředili na jednotlivé dílčí cíle Milostivého léta a na různé způsoby přípravy, např. na pokání, vnitřní obrácení a na některé cesty vedoucí ke smíření. Zvláštní pastýřský list vydali velmi brzy i biskupové v Chile.

S velikým zájmem a odezvou si vyhlášení Milostivého léta setkalo i v azijských církvích. V Libanonu odpověděli dohodou mezi příslušníky různých obřadů a snahou o ekumenické sblížení. Oficiálně zde zahájil Jubilejní rok patriarcha kard. Meučí koncelebrovanou mší sv. za přítomnosti samotné hlavy státu. Příslušné národní přípravné výbory byly zřízeny i v Syrii a v Iráku a zaměřují se ve svých podnicích i na arabské obyvatelstvo mohamedánského vyznání. Indický episkopát zdůraznil ve společném prohlášení, že církve musí lépe a důkladněji sloužit všem chudým a utlačovaným a že je třeba hlouběji rozvinout a styky s věřícími jiných vyznání. Biskupové na Filipínách doporučili poselství Milostivého léta k rozjímání především kněžím, kteří i v tomto směru mají dávat příklad ostatním věřícím.

Konečně v Austrálii a na Novém Zélandě biskupové studují a připravují rozsáhlý program akcí, jež mají dosáhnout, aby úmysly Milostivého léta pronikly opravdu do všech vrstev obyvatelstva.

Mons. Mazza se též zmínil o přípravách na rok 1975, v němž Milostivé léto vyvrcholí. Oznámil např. návrh, aby byla vyhlášena zvláštní ^{Jubilejní} ~~mixtura~~ rok pro mládež. Za tímto účelem byla již ustavena i speciální komise, řízená kard. Carrol Abbingem. V rámci této akce má být např. zřízena i nová "vesnice /cittadella/ mládeže.

Nakonec mons. Mazza upozornil novináře, že nelze mluvit o "dvojitě" Milostivém létě. Jde o jenotný celocírkevní podnik /událost/ a je přirozené že přípravy a příslušné akce v různých církvích se mohou do jisté míry lišit

Na otázku, v čem spočívá novost a charakteristický znak nastávajícího Milostivého léta, mons. Mazza podtrhl zejména jeho přípravné období, v němž mají věřící rozjímat o nutnosti obrácení. To je konečně i podstatou a základním cílem celého Jubilejního roku. Ústřední přípravný výbor nehodlá nahradit jednotlivé biskupské konference, chce jim dát pouze rámcové pokyny a směrnice, které pak mohou přizpůsobit mentalitě svých věřících.

Pokud jde o vztahy mezi Milostivým létem a řešením současných naléhavých sociálních problémů referent upozornil, že sociální otázky nemohou být vyřešeny bez všeobecné dobré vůle a dobrá vůle je možná jen tehdy, odřekneme-li se vlastního sobectví. V tomto směru hraje tedy důležitou roli vnitřní obrácení jednotlivců, o které právě usiluje Milostivé léto.

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

7. Otroctví hříchu

Osobní zkušenost o hříchu - že totiž dělám něco, co mé lepší já odsuzuje - to dokazuje, jak je pro mně nezbytně nutné vyprosít si od Krista Pána sílu, mít podíl na jeho moci. V hlubinách svého srdce si přeji být velitelem své životní ložky a pánem svých pudů. Mé pravé "Já" odmítá zlo, hřích a touží po milosti, lásce a sebeovládání. Avšak uprostřed bouře, když pozvednou své hlasy vášně, strach a hněv, pak naslouchají mé uši jen jejich svůdným zpěvům a zahradí cestu moudřejšímu napomínání mého svědomí, mého vlastního já, nedovolí jim projít, i když je to skutečně k mému prospěchu. Sám v sobě nenajdu sílu dělat, co bych rád konal. Trpím jakousi zaslepeností ducha. Kdo mě zbaví této zaslepenosti?

Řím 7,15-24

Pomoz mi, můj Bože,
neboť smýšlím příliš tělesně
jako zaprodanec hříchu.
Nechápu, co dělám.
Vždyť nekonám to, co chci,
ale dělám to, co nenávidím.

Jsem si totiž vědom, že ve mně,
to je v mém těle
dobro nesídlí.

Dobrou vůli sice mám,
ale nedovedu ji projevit.
Vždyť nekonám dobro, které chci,
ale dělám zlo, které nechci.
Jestliže tedy konám to, co nechci,
nedělám to už já,
ale hřích, který ve mně sídlí.

Ach, můj Bože, zdá se mi, že se to stává pravidlem:
třebaže chci konat dobro,
vyjde mi z toho zlo.

Má vnitřní bytost
radostně souhlasí s Božím zákonem.
Pozoruji ale,
že je v mých údech jiný zákon,
který je v rozporu se zákonem,
jak mi ho předkládá můj rozum
a dělá ze mne zajatce zákona hříchu,
který vládne v mých údech.

Já nešťastný člověk!
Kdo mě vysvobodí od těla propadlého této smrti?
Jen Tvá milost, Bože
skrze Ježíše Krista, našeho Pána.

Vatikán: V dnešní střeďeční generální audienci sv.Otec mluvil o duchovních a mravních předpokladech pro naše vnitřní obrácení v Milostivém létě. Základem stále zůstává náš životní vztah k Bohu, jak Pavel VI. sám zdůraznil: "Nikdo se nemůže v tomto směru vyhnout nezbytnému rozhodnutí. Ať chceme nebo nechceme, náboženství je vždy, jedním či druhým způsobem, na vrcholu smyslu našeho života. Náš vztah k Bohu není ovšem možný bez modlitby. Ta opět předpokládá víru a spořádaný duchovní život, který dnes - jak sv.Otec poznamenal - mnoha lidem chybí: "Lidé naší doby jsou vůči Bohu němí. Nedovedou již mluvit s Bohem, neumějí již ani s upřímným srdcem vyslovit ^{nevýslovně} to, ^{co} chtějí, krásné Boží jméno, a bez toho nelze zahájit spásonosný dialog". Těm, kteří by rádi začali, ale nevědí jak, sv. Otec doporučil: "Žádáme ty, kdo stojíš dosud jen na prahu náboženského světa, aby na tento problém, který nás zajímá, a který musí vlastně zajímat všechny lidi, aby na něj prostě zaměřili svou pozornost. Je to velmi čestný lidský úkon, rozjímat totiž, přemýšlet o problému Boha. O to můžeme, myslím, požádat všechny: Zamysli se nad tím, uvažuj o něm!". K zamyšlení je nezbytný vnitřní klid, zpytování svědomí, kdy člověk rozmlouvá sám se sebou a chvíle samoty. Pavel VI. podotkl, že právě mlčením se člověk stává schopným naslouchat: "Dokážeme ještě naslouchat. Kdyby náhodou - a jaké by to bylo pro nás štěstí - Bůh ^{pronášel} nějaké slovo, dovedli bychom je zachytit. Jak mluví Bůh? Vnitřně, jeho slovo se rodí v našem nitru, samo naše svědomí je vyslovuje. Potřebujeme Božha a cítíme tuto potřebu stejně jako hlad. Když se někdo v usebraném tichu snaží naslouchat, zaslechne tajemné volání. To je jeho hlas, který se ihned odlišuje od jiných hlasů. Jaký je? Je velmi sladký a současně i mohutný. Vynutí si náš respekt, skloníme se před ním a v našem vnitřním tichu se tento hlas stává silným i ve své sladkosti. Boží slovo má tu moc, že okamžitě, téměř instinktivně ho začneme volat, toužíme ho poznat, porozumět a zakoušíme přitom úzkost i důvěru, nezvyklé dojetí a vše pronikající dobrotu. Je to Bůh, který se stal ~~stává~~ slovem, neboli, jak říká sv.Augustin, který se stává naším vnitřním učitelem". V závěru shrnul sv.Otec celý výklad do krátké, výstižné poučky: "Naučit se mlčet, abychom se naučili naslouchat".

Vatikán: Koncem příštího roku vydá vatikánská pošta sérii pamětních známek k Jubilejnímu roku. Další série ^{r. 1974} budou věnovány: výročí smrti sv. Tomáše Akvinského a sv. Bonaventury, 100. výročí Světové poštovní unie a mezinárodní umělecké biblické soutěži. Vyjde i nová série pro leteckou poštu.

Ibadan: V nigerském hlavním městě skončila v neděli celoafričské zasedání biskupských komisí pro sdělovací prostředky. Účastnilo se ho 21 biskupů, 30 kněží, 2 sestry a 5 laiků z pěti zemí. V závěrečném dokumentu se navrhuje zřízení Sdružení katolických novinářů, vyslovuje se uznání příslušné papežské komisi, pranýřuje se nemorálnost současného filmu, žádají se zvláštní kursy v seminářích a na universitách a oznamuje se ustavení studijní skupiny složené z 5 biskupů, kteří budou pečovat o uskutečnění odhlasovaných rezolucí. Závěrečnou mši sv. koncebrovalo 35 biskupů a kněží ~~vez~~ ^{př}plněné ^rkated

Madrid: 19. valná schůze španělské biskupské konference uveřejnila dvě závěrečná prohlášení. Prvé je věnováno současnému napětí v některých místních komunitách. Stálá biskupská komise prostuduje příslušné události a jevy a vypracuje referát, na jehož základě biskupská konference učiní patřičná opatření. V rámci Milostivého léta vyzývají k mírnosti vůči osobám zbaveným svobody. Ve druhém prohlášení o zábranách svědomí biskupové zdůrazňují nutnost náležitou rovnováhu mezi požadavkem obrany vlasti a úsilím o zamezení války a užívaná zbraní. Zákony by měli mladým lidem, odmítajícím vojenskou službu ^{umožnit} jinou veřejně prospěšnou činnost.

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

RaVat-Ceco

Se školou za zády-Oslavte Boha ve svém těle!

✓ Kde začínáš číst noviny? Na zadní stránce, kde je sport, vid! Stalo se to všeobecným zjevem. ✓ Které ^{televizní} programy mají nejvíce diváků? Sportovní přenosy odpoví bez váhání většina. ✓ Kdo patří mezi nejčastější idoly dnešní mladé generace: přední sportovci, královny krásy, populární zpěváci a zpěvačky. ✓ A zvláště reklama by ti mohla lecos napovědět o duchovní úrovni společnosti. Je vypočítána a míří přesně na přízemní chutě a přání lidí. Od dieselových lokomotiv, přes auta až po rybářské háčky se neobejde bez nějaké spíše méně než více oblečené slečny. ✓ Naše doba je zna to pyšná, že objevila tělo. Pokroky medicíny, zdravotních podmínek a tělesné kultury daly člověku nový životní elán. ✓ Málo přemýšlející člověk má sklon vidět černo-bíle. Tělu a tělesné kultuře přisoudil ~~světlé~~ ^{temné} světlé stránky a samé stíny vrhá na oblast lidského ducha a tak snadno tvrdí, že prý Církev nemá žádné porozumění pro tělo a jeho krásu a všímá si jen duše. Takoví lidé se pak strašně diví a nechtějí věřit, když jim říkáme i skutky dokazujeme, že ^{my} křesťané, si ceníme tělo daleko více než je cení kterékoliv náboženství.

✓ Mnoho námitek odpůrců víry v Boha vyvěrá z předsudků a z neznalosti. Co tedy říká křesťanství o těle? ✓ Naše tělo je mistrovským dílem Boha Stvořitele. - Cena a význam lidského těla vzrostl tím, že Boží Syn se stal člověkem. O ježíši Kristu říká evangelista Jan: A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. - Naše tělo je stále posvěcováno svátostmi. ✓ Naše tělo ~~by~~ ^{by} bude jednou vzkříšeno a bude účastno Boží slávy, jestliže si to zasloužíme svým dobrým životem. "Polnice zazní a mrtví vstanou s tělem, které už nepodléhá rozkladu. ✓ Naše tělo je ve službách Stvořitele a Spasitele a nesmí být zneužito svévolně: Apoštol Pavle píše Korinťanům: " Oslavte Boha ve svém těle! - ✓ Je cosi paradoxního v moderním člověku. Tělo uznává za nejvyšší hodnotu, a kde může tam se proti němu prohřešuje, škodí mu, ba ohrožuje svůj život. Člověku nestačí dobrá vůle, předsevzetí, potřebuje silnější prostředek: Boží přikázání. ✓ Právě páté přikázání chrání nejen cizí život, ale i vlastní. Žádá po nás, abychom se o své tělo starali, chránili jeho zdraví a schopnosti, ať už úmyslně nebo z nedbalosti ohrožovat vlastní život nebo zdraví, to je hřích. ✓ Avšak nejtěžším hříchem proti vlastnímu životu je sebevražda. ✓ Jaké jsou příčiny vědomé, svobodné a uvážené sebevraždy? ✓ Na

prvním místě je to nevěra, a její společníci bezvýchodnost, frustrace, zoufalství, útek před odpovědností, slabost vůle, krátce: odstínů a přidružených druhů je nekončící řada. Sebevražda z takových důvodů je vždycky těžký hřích protože jen Bůh má právo na náš život. A pak takový čin není v žádném případě znamením odvahy; je to maskovaná zbabělost a sobecká nezodpovědnost vůči svým drahým. Také stydlivým slůvkem: "dobrovolná smrt" nelze sebevraždu omluvit. - A jak se dívat na sebevraždu v pomatenosti mysli? - Duševní deprese, chorobné vloh, především ale další dlouhé utrpení, jako nevyléčitelné choroby, velká tíseň, drtivá atmosféra strachu vedou k zoufalství a odtud už je jen krůček k sebevraždě. V takových případech je osobní zodpovědnost porušena a silně oslabena. V takových případech nikdo nemá a nemůže soudit, protože rozhodnout o vině může jen sám Všemoudcí Bůh.

A nyní se podíváme na světlé barvy. Jak máme pečovat o své tělo a čím zvyšovat tělesnou kulturu? Chápeš a možná i máš zkušenosti, jaké zhooubné následky má nekritické zbožnění těla, a jeho potřeb. Na křižovatkách jsou světla, na silnicích tabulky označují nebezpečí smyku nebo nepřehledné zatáčky. To jsou i v této oblasti životní zásady. Jaké? Zdravá výživa je prostá a ~~uměřená věku a práci~~ uměřená věku a práci. Nestřídmost škodí zdraví; občasný půst udržuje tělo v dobré kondici. - Alkohol, silná zrnková káva, nikotin a různé drogy jsou jedem zvláště pro mladé tělo. - Čistota a hygiena jsou výrazem úcty vůči sobě samému i vůči druhým. Jsou pro zdraví nezbytné. - Zahálka je nejenom počátkem všech neřestí, ale i příčinou různých nemocí, protože obranné síly tělesného organismu tím ochabují. - Dostatečně spávat a správně si odpočinout v neděli a o dovolené, to obnovuje spotřebované tělesné síly a je nejlepší obranou silného zdraví. A Tanec? Má uvolnit tělo a být projevem ba jiskřením životní radosti. Radost z tance a půvabné pohyby jsou velkým darem /a bohatstvím zvláště u dívek. Tanec je původu náboženského a najdeme jej u všech národů. Vyžaduje potřebnou zralost a dobrou společnost a dobrou úroveň chování. Tanec v rukou špatné společnosti se stane záminkou pro bezuzdné chování, vyzývavé formy tance. Někdy zažehne i jiskru vyzývavé oblečení. To všechno měj na paměti, jdeš-li na taneční zábavu. V chování při tanci na sebe řekneš víc, než by ti bylo milé.

A co sport? - Mají našemu tělu dát zdraví, sílu, krásu a otužit je! Rozumný

sport probouzí i mravní síly: lásku k přírodě, ukázněnost, kamarádství, přátelkou náklonnost, odvahu a radost ze života. Pius XII řekl jednou při audienci sportovcům: "Sport plně odpovídá člověku, aby rozvíjel síly svého těla a aby se radoval ze sportovních výkonů." Ale mnohokrát se stává i nezdravým: Ano, když se zvrhne v náruživost po rekordech, ve fantismus nebo surovosti, když se pokládá za tak důležitý ba nezbytný, že se mu obětuje povolání rodina i svěcení neděle, a když se stane sportem pochybné hodnoty, jako zápas ve volném stylu se všemi dovolenými hmaty, zápasy žen; stále častější oběti na životech při boxu a motorových závodech posunují tyto sporty do této skupiny. Jinak je sport jednou z nejpěknějších zábav.

Pěstovat svou krásu nebo ji zanedbávat? Přirozeně tíhnou děvčata i chlapci k tomu prvnímu, ale co když současný trend módy ukládá to druhé? My, křesťané vidíme ve svém těle mistrovské Boží dílu, jehož životním principem je nesmrtelná duše a ta je obrazem nekonečné krásy totiž Boha. Proto se nejen smíme ale i máme těšit z vlastní krásy a pěstovat ji. - Slýchávám, leckterý zahořklý povzdech kritisujících mladých kavalírů: Říkat holkám, aby používaly kosmetické prostředky s mírou, aby ze sebe nedělaly křiklavé masky, je zoufale marné. A rodiče dodávají: Kdybych mluvil či mluvila jako archanděl je to, jak když háže hrách na stěnu. A přitom si neuvědomují, že jsou směšné. Myslí si že jim to nepřejeme. Naopak chceme, aby byli hezké, ale bolí nás když se opičí, po kdekterém módním výstřelku. A teď děvčata ruku na srdce, je to opravdu marné. Co je lepší: Nosit oděv, který slouží zdraví, dobře chrání, zdůrazňuje vaši krásu, ušitý s jemným vkusem, účelně a který je výrazem vašeho nitra, anebo slepě otročit módě a oblékat i dráždivé a vyzývavé modely, které s ušlechtilostí ducha a jeho čistotou mají pramálo společného? Anebo při výběru voňavek, rtěnek, prstýnků a náhrdelníků a všelijakých módních doplňků, co u tebe rozhoduje: Chci být nápadná anebo působit svým mládím a čistou svěžestí? A víš že ženy, které kouří rychleji stárnou? Uvažovalas o tom, kdy se má dívka líčit? Co soudíš o soutěžích krásy? Nezapomínej že pravá krása přichází vždy z nitra, vyvěrá z čistého svědomí. Dobře průzračně dobré děvče se pozná po nelíčené radosti a upřímném úsměvu.

6 DIC. 1973

①

Velká neznámá

19. září 1972 jsem byl v Cařihradu, ve slavné Modré mešitě. Mladá turecká průvodkyně, moderní, s akademickým vzděláním a duchaplná, nám při prohlídce z povinnosti vykládala ~~o~~ rozdílu mezi Kristem a Mohamedem.

Byla stoprocentní ateistka, ale náhle, snad nevědomky, začala s určitým zápalem vysvětlovat, čím vyniká Mohamed nad Kristem. Mohamed byl prý mnohem pokornější než Kristus, protože nikdy si o sobě ani nemyslil, ani neřekl, že je Bůh, ale myslil si a říkal pravý opak.

Ve velebném tichu nádherné mešity tato slova vyvolala jistý dojem ve skupině katolíků, k nimž jsem patřil i já. Všichni jsme byli podle předpisu zutí. Dojem se ještě zvětšil, protože čtyři přítomní kněží, přesně podle ~~pokyná~~ pokoncilních směrnic, se ani neozvali. Já jsem ale, když jsme vyšli z mešity, nedokázal přejít vše mlčením. Obrátil jsem se k mladé turecké průvodkyni a zdvořile - ~~avšak rozhodně~~ - jsem se jí zeptal: Jestlipak vám, paní, někdy napadlo, že je-li Kristus Bůh, a to my katolíci pevně věříme, - tak by lhal, kdyby ~~býval řekl, že jím není.~~ ^{to nevyšel, kdyby to řekl} A naopak, Mohamed by lhal, kdyby ~~býval~~ řekl, že jím je.

Ne - odpověděla - nikdy jsem na to nepomyslela.

Předsudky ^{ne} nikdy neodolají pravdě, protože pravda je, na rozdíl od předsudků logická. A lidský rozum je stvořen k logickému myšlení, nikoliv k předsudkům. ~~Snad právě proto průvodkyně zůstala zamyšlená až po celou dobu, pokud nás neopustila. Občas se mi upřeně podívala do očí, jakoby mi chtěla dát najevo, že i ona dává přednost logice a že se jí moje slova o Kristu opravdu vnitřně dotkla.~~

Již dávno kdosi napsal, že skutečnost je lepší než předsudky. Je-li tento výrok pravdivý, pak nikde neplatí více než v duchovním světě.

Myslit může člověk jak chce: ^{dobře} přímo nebo ^{zaujatě} křivě, ale na skutečnost nás ~~způsob myšlení naprosto nic nezmění.~~ Myslí-li si, že Bůh není, Bůh proto nepřestává existovat. Mohu mít o Bohu, i o kterékoliv jiné skutečnosti, své osobní názory, nebo i předsudky, ale jsou to stále jen názory či předsudky. A nakonec mohou uškodit jen mně samému, protože se jimi oddalují od pravdy.

Právě v duchovním světě je jedna skutečnost - lépe řečeno Osoba, o níž vládnu ~~ta~~ nejružnější mínění, názory a předsudky, často zcela protikladné. Touto osobou je Kristova Matka.

I mezi věřícími je málo těch, kteří ji dobře znají; ~~tak dobře, aby mohli~~

Moje matka to všechno dělala naopak: modlila se, mlčela, milovala a tak se v ní rozvíjel Boží život.

Nemluvila o mně, ale stále na mně visela očima; nestudovala teologii, ale naslouchala i mému dechu, dokonce i v noci; nepovažovala se za "misionářku", ale "všechno to uchovála ve svém srdci a rozjímala o tom".

(A co vy děláte. Stále jen o mě mluvíte, ale neznáte mě. Vysedáváte dlouhé hodiny nad teologickými knihami, ale nikdy vám nepřijde na mysl pobýt si chvíli se mnou v kostelním tichu; chcete spasit "Třetí svět" ale nedokážete vnést ani trochu spásy do vlastního rozháraného srdce, které neví co je to vnitřní mír a radost.)

Kdybyste se snažili o božský život - a ten znamená, že Já jsem ve vás - setkali byste se i s mou matkou, protože ta v sobě pouze nosila božský /boží/ život, aby jej pak dala světu.

Já jsem byl jejím nebem, jejím nitrem, jejím rozjímáním, její inspirací a veškerou její činností.

3' 20"

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

② T: A Co je to Neposkvrněné početí?

B: Předně se nezlob, když ti řeknu, že jsi lotr, ^{lotrů lotrovaček} ano ty, i ty... zkrátka všichni. Že to nemáš napsáno na očích? Ale v duši ano. Příležitosti dají vyjít té tvé lotrovině navenek. Před lidmi, anebo aspoň před sebou, když se musíš držet na uzdě, potají skřípat zuby, ^{ovládat} opanovávat se... a to jen proto, že tvému kolegovi zvýšili plat o pět korun a tamta tě předběhla ve frontě.

Že tě lidé znají jako vlídného, dobrého člověka, který přeje všem, nikdy se nerozohní? Děkuj Bohu, že tě chrání.

Kdyby ~~se~~ zločej Kutásek dostal ~~z~~ ženě, jakou má dobrák František, časem by jeho zlodějské choutky ustoupily do pozadí. Kdyby naopak dobrák František zapadl do jiného prostředí, jeho skrytá touha po cizím, by mu ^{proste!} ~~ještě~~ svítila z očí.

Není mezi námi rozdíl. Ty lotr, já lotr. To je vyznání velkých teologů a všech pokorných duší.

Totíž, všichni jsme potomci našeho prapra..pradědečka Adama. Jak je vidět zanechal nám tučné dědictví - zárodek lotroviny. Je to s námi jako s těmi, co mají krásné přiškrabovací r - co ^{je} dědí z pokolení na pokolení. Mají to v rodě, tím se odbudou všechny marné pokusy o čistý, jasný zvuk.

T: ^{Máme tedy} ~~Budeme~~ dávat vinu našemu ^{Adamovi?} ubohému prapředku? Chudák, ten si to vypil ze všech nejvíc, za sebe i za potomky. On viděl - a pak pozbyl zraku, kdežto my jsme slepí od narození. On si byl vědom toho, co ztratil, kdežto my máme jen ubohé tušení a představy, co to znamená vidět. Ale i my, být na jeho místě, bychom se nezachovali jinak. Jak se každý z nás chová v tisíci dnešních okolnostech, tak by se zachoval i tenkrát.

Jenže my jsme každopádně na tom líp. Adam zažil, co to znamená být navždy vyhnán z ráje. A pak jednou, po mnoha tisíciletích se ozvala na zemi slova: ještě dnes budeš se mnou v ráji. Kdo byl ten první šťastlivec? Kdo jiný, než lotr. ^{T:} _{B:}

T: Někdo mu otevřel znovu přístup, a kdo to byl? Byl to Bůh, který se narodil z člověka, ale ne obyčejného. Mezi lidmi byl někdo, kdo ~~nebyl~~ ^{vyšel z} ~~kom, kdo nemá žádného předka, zkrátka,~~ kdo vyšel rovnou z myšlenky Boží: člověk, zbrusu nový: a to byla Maria, počatá bez poskvrny prvotního hříchu.

Jediná bez dědictví lotroviny, jediná bez sebemenšího stínu v duši, jediná bez stínů minulosti, ale právě proto stvořená pro budoucnost všech. Pramátí Eva nás všechny svou neposlušností okradla o možnost přijít k Bohu.

A nová matka ji otevře, znovu nám ji dává.

A bylo to na Marii vidět, to Neposkvrněné početí? Vůbec ne, ani na tobě není vidět, co jsi zač, když nemáš k tomu příležitost, když tě nikdo nedráždí, když máš dobré místo, všechno jde po tvé vůli - od dobrého oběda až po večerní zábavu - není světějšího člověka nad tebe. Ale stačí, když zafouká větřík - a kdo by si to o něm pomyslel, že je takový slaboch? Maria by i ve špatné společnosti, i v největší bolesti, i uprostřed špíny zůstala stále stejnou, nic by ji ^{zdušičt}nedráždilo, nic nesvádělo, nebylo v ní nic, po čem by mohla sklouznout. Byla v Bohu a Bůh byl v ní. Její duše byla jako zrcadlo, které odráží okolí, aniž by ho znetvořilo; byla odleskem světla. Měla to v povaze. A ani ona o tom nevěděla. Totiž nebyla v ní ta mnohotvárná lidská slabost mít zalíbení sama v sobě, shlížet se ve svých přednostech. Ona jediná chtěla být zrcadlem, ve kterém se shlíží Bůh.

Nový člověk - aby dal světu Boha, který se stal člověkem.

Eva nás vyhnala na svět, slepé potomky - a Maria je určena k tomu, aby uzdravila naše nemocné oči a uvedla tam, kde nás Bůh vždycky chtěl mít.

Neposkvrněné početí: prototyp, jedinečný exemplář, a to jen proto, aby svým působením přehodnotila všechno to, co je v nás nakřivo. Aby zničila navždy nešťastné dědictví.

4'40"

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

RaVat/Ceco - pátek-

7 DIC. 1973

Vatikan

Ve čtvrtek odvezdal Svatému Otci své pověřovací listiny nový turecký vyslanec u Svaté stolice pan Taha Carim. Diplomata zdůraznil ve svém pozdravném projevu, že jeho země i Svatá stolice se plně shodují v úsilí o mír a spolupráci mezi národy. Dále připomněl, že v Turecku si váží všech náboženství a že je v zemi dosud živá vzpomínka na návštěvu Pavla VI v červenci 1967. Svatý Otec vyzdvihl ve svém odpovědi úsilí turecké republiky o mezinárodní spolupráci, připomněl nedávné otevření mostu přes bosporskou úžinu a vyslovil přání, aby turečtí křesťané, kteří mají s mohamedány společnou víru v jednoho Boha, jenž řídí osudy národů, pokračovali v plodné spolupráci, aby se při tom řídili zásadami své víry a tak přispívali k rozvoji země jak v ^{tak veřejném} rodinném životě,

Rím

Dnes byl posvěcen dům generální kurie Mariánských kleriků, kteří slaví letos třísté výročí svého založení sluhou Božím Stanislavem Papczyńskym. V nové kapli kurie složil koncelebrovanou mši sv. kardinál vikář Sv. Otce Ugo Poletti. Při obřadech posvěcení domu byl přítomen i generální představený marianistů otec Josef Sielski.

Washington: Už v 59 severoamrických diecésích začaly formační a studijní kurzy pro stálé jáhny. Předseda příslušné komise biskupské konference, monsieur Daniel Sheehan, arcibiskup z Omahy v Nebrasce uvedl, že Spojené státy už mají 411 stálých jáhnů, z nichž je 374 ženatých a 37 svobodných. Nedávný průzkum ve farnostech potvrdil, že stálí jáhnové jsou dobře přijímáni a jejich poměr k místnímu kléru lze označit za vynikající. V současné době je pro úřad stálého jáhna stanoven nejnižší věk 32 let, avšak podle monsieur Sheehana se ukazuje, že je třeba tento věk snížit.

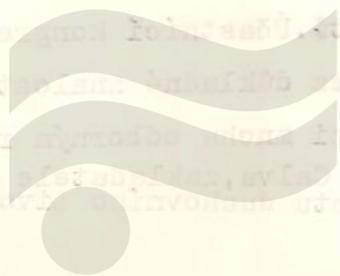
Řím: V Římě probíhá III mezinárodní kongres EDUC - INTERNATĪNAL, o problémech výchovy v moderní společnosti. Genrální asistenti a asistentky 70 mužských i ženských kongregací, které pracují na výchovném poli v celém světě se zabývají otázkami, jak zvýšit účinnost výchovných metod, jak vytvářet nový typ vztahů k rodinám studentů. Účastníci kongresu vycházejí z přesvědčení, že nelze dobře vychovávat, bez důkladné znalosti rodinných poměrů, ve kterých žijí jejich chovanci. Mezi mnoha odborným referáty vzbudil pozornost příspěvek špan. jesuity otce Calva, zakladatele hnutí rodinných setkání, který zdůrazňoval nutnost růstu duchovního života v rodinách.

1242
jako každou ^{druhou} ~~meděti~~ ^{ruššicki} i tuto druhou adventní meděti vyšla vatikánská rozhlasová česleou homilie, která navrhuje na latinskou chodbu mši pro Evropu. ~~Čtení~~ Čtení a evangelium této mše v. pro čtyřech evropských jazycích. ~~První~~ První začátek je v 8³⁰ a kolem deváté hodiny začne homilie. Na krátkých vlnách 48 m
21. 11. 31. 27. 196 m

Kolem 9⁰⁰ hod dop

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

1 To nás ovšem nesmí svádět k pohodlnému zjednodušení. Nesmíme toto přesunutí zorného ~~úhlu~~ ^{mačisto} zjednodušovat a vykládat je tak, jako by evangelium ^{mačisto} přehlíželo nebo pomíjelo to, co patří do světské oblasti. S některými těmi postavami, o nichž se Lukáš na začátku třetí kapitoly zmiňuje, se setkáme později na dalších stránkách evangelia a jiných spisů Nového zákona. A nebude to pokaždé setkání příjemné. Herodes Antipas - jde ^{tu} o syna Heroda, který dal povraždit po Kristově narození betlémské děti - Herodes Antipas zprovodí ze světa Jana Křtitele, aby si získal přízeň tanečnice Salomé. Pilát, vzdělaný skeptik, bude mít rozhodující slovo v soudním řízení s Ježíšem; rovněž tak Annáš a Kaifáš. A obraz císaře Tiberia bude na penízi, který Kristus Pán ukáže svým protivníkům, když mu položí léčku otázkou, zdali je nutno platit císaři daň.

To znamená: Bůh nevyslovuje své slovo do vzduchoprázdného prostoru ani mu nevyhrazuje hájemství nepřístupné lidským zájmům a lidským pletichám. Vyslovuje své slovo do našeho světa: do tohoto našeho světa požívačných a krutých Tiberiů, skeptických Pilátů, fanatických Kaifášů, bezohledných a podlízavých Herodesů. Ovšem jeho slovo padá také do citlivého, poslušného a žhavého srdce Janova: i ono patří k tomuto našemu světu, a větším, daleko větším právem než všechna ostatní. Bůh vyslovuje své slovo do našeho světa: a je to slovo, které zneklidňuje, naléhá, burcuje, které se setkává s odporem, budí nenávist: a je to slovo, které ~~zažehává~~ ^{zažehává} a množí síly. Musí si razit cestu spleť lidských vášní jako lovec trnitým křovím.

2 Když však posloucháme Písmo svaté při nedělní liturgii, oslovuje Bůh i nás: tak jako se jeho slovo obracelo k lidem za časů Jana Křtitele, tak, se stejnou naléhavostí, se obrací dnes i na nás. My jsme jeho adresáti. ~~Avšak~~ A tak jsou všechna ta jména na začátku 3. kapitoly Lukášova evangelia obrazem a zrcadlem našeho stavu, naší situace. Není třeba, abychom hledali tyto tváře mimo sebe: žijí v nás. Dříme a číhá v nás Pilátova zbabělost, zaslepenost Kaifášova, Herodesův strach o zajištěné místo, Tiberiova krutost a požívačnost. V nás naráží slovo Boží na odpor liknavosti, netečnosti a lhostejnosti, na odpor, jaký mu kladou všechny ty tvrdošíjné a těžce průhledné neřesti lidského srdce. Ale zvedá se i v nás hlas Jana křtitele, jasný, čistý, plný velké naděje: "Připravte cestu Pánu! Urovnejte mu stezky. Kde je co křivéno, ať je narovnáno, uhláďte hrbolaté cesty!" A zaposloucháme-li se do něho pozorně, rozpoznáme v něm nejvlastnější mluvu svého srdce: hlas touhy po Pánu a po setkání s ním: hlas touhy po vnitřní čistotě a opravdovosti, po úsilí nabídnout

Pánovi to, co je v nás nejušlechtilejší. Je to hlas, který je snad rušen a přehlušován jinými zájmy, jako když je rušeno vysílání v radiu cizími stanicemi, ale jehož zvuk se nepřestává prodírat na povrch našeho vědomí a neustává vybízet: "Připravte cestu Pánu!" Vy, lidé, kteří se připravujete na příchod léta a zimy, kteří se připravujete na narození svých dětí, nezameškejte příchod svého Pána! Nedejte se ohlušit hřmotem svých malých nadějí, napněte pozornost k té veliké naději, pro kterou jste byli stvoženi. Jdete vstříc Pánu. Každý den je krok na této cestě, ba každý den se se svým Pánem setkáváte: ne kroky těla, jak říká svatý Augustin, ale kroky touhy a lásky.

1 Jak má naše příprava vypadat, nám říká svatý Pavel ve druhém čtení: má růst víc a více naše láska a s ní i poznání a všestranný úsudek, abychom zářili čistotou a byli bez hříchu pro den Kristův, s plnou mírou dobrých skutků, vykonaných ve spojení s Ježíšem, k Boží chvále a slávě.

A o ~~o~~ ^{radosti} této velké naději mluví prorok Baruch v prvním čtení. Propuká v něm radost z návratu ze zajetí, z návratu do svatého města Jerusaléma. Jerusalém je zde symbolem církve a odkazuje na ono nebeské město Jerusalem, o němž mluví svatý Jan v posledních kapitolách apokalypsy: je symbolem plného smíření člověka s Bohem, onoho stavu, kdy je člověk opravdu osvobozen a sjednocen sám se sebou se svým Stvořitelem. To, co lidé vědomě či nevědomě hledají, je vlastně překonání všech rozpolcení a protikladů, vnitřních i vnějších. Sní o tom, že ~~xxkřiděskémxničrxnebuđoux~~ se lidské nitro nebude podobat bojišti, na kterém nepřetržitě zápasí pudy s rozumem, ctnosti s neřestmi: že lidská společnost nebude jevištěm egoistických zrážek, že člověk nebude člověku vlkem. Písmo svaté nazývá tento stav "boží království". Toto království přichází ze suverénní dobroty a milosti Boží. My mu smíme a máme připravovat cestu. Jsou k tomu vyzýváni malí i velcí, zdraví i nemocní, ti, kdo mají vlivné postavení i ti, o nichž svět neví. Nikdo není vyloučen. Evangelium končí prorockým zaslíbením: "A každá bytost uzří Boží spásu". ~~xxkřiděskémxničrxnebuđoux~~ Neutíkejme při tom ve fantasmii k představám, jak by to bylo krásné, kdyby se celý svět obrátil: myslíme spíše na to, že tuto spásu má poznat a zakusit a radovat se z ní i náš soused: a že my jsme cestou, po níž chce Bůh se svou spásou k němu přijít.

ústav pro studium
totalitních režimů

8 DIC. 1973

RaVat-Ceco/sobota/

☞ Svátek Neposkvrněného početí P Marie!

☞ Celý dnešní den je naplněn svrchovanou krásou její výsady. že byla uchrá-
něna poskvrny dědičného hříchu. Právě tomuto tématu věnoval Svatý Otec
svůj polední proslov k shromážděným věřícím na náměstí sv. Petra před
modlitbou Anděl Páně- Řekl jim: Drazí přejem vám, abyste dobře prožili
krásný svátek Neposkvrněné. Rádi na něj myslíme jako na svátek celé lidské
rodiny a pro nás zvláště celé křesťanské rodiny. Pro nás členy Církve je
to jeden z nejdražších svátků, protože tato oslava nás opravňuje, ba ukládá
nám, abychom pro zásluhy Krista uctívali lidskou bytost v její původní do-
konalosti, jak ji zamýšlel Bůh a jak ji miloval než rána prvotního hříchu
znetvořila ten ideální obraz, který byl ^{podivuhodným} odleskem Boha v lidské přitozenos-
ti. Ano obraz zůstal, ale poskvrněný a znetvořený; bylo zapotřebí křtu sv., ať
se obnovila původní důstojnost, ale ohnisko nepořádku zůstalo; a víme bo-
hužel s jakými trapnými následky. - V Marii ale je neporušená krása, ba víc
je vyvýšena na ~~vyšší~~ ^{zářivého} stupěni ideálu. Je pro nás lidi nesnadné vytvořit si o
něm přiměřený pojem. Maria je plná milosti; obklopena Duchem Svatým. Snad je
to ona, ta žena oděná sluncem, o které mluví HZjevení sv. Jana. // ^{vše di Papa.} Je ~~to~~ pravou
radostí pro celý svět, ^{a Božímu} místrovskému dílu lidské antropologie. A je naše. Pokor-
ná, zbožná, sladká, chudá a nejčistší. Je ideální dezerou, je setrou-přítelkyní
je milosrdnou přímluvkyní lidstva. Proto dnes, jak bývá naším zvukem v ten-
to požehnaný den, půjdeme i my přinést květy ke sloupu, který oslavuje nej-
krásnější tajemství v srdci tohoto našeho Říma. Chtěli bychom, aby naše kvě-
ty byly i vaším symbolem, Římané. Symbolem vaší zbožnosti, symbolem vaší víry
Chtěly bychom, aby byly symbolem všeobecné touhy zachovat tomuto prorockému
městu křesťanský chrakter, smysl a mravy duchovní krásy. Chtěly bychom, aby
byly symbolem nevinnosti našich dětí, svěžesti a čistoty naší mládeže,
zdravé vitality a rozkvětu našeho lidu a míru ve světě. Maria, Neposkvrněná,
i když jediná ve své velebnosti, jak jsme řekli, je naše. Náš vzor, naše na-
děje, protože je Matkou Krista a Matkou Církve. Vzdejme jí společnou poctu
a společně se pomodleme. - končil svůj projev Pavel VI.

☞ Krátce po čtvrté hodině z brány delle Campane průvod kočárů; Svatý Otec
použil pro svou cestu k soše na Španělském náměstí otevřený landauer, který

8 DIC. 1973

používal Pius IX. Doprovod jel na řadových kočárech, jaké používají turisté na neuspěchanou prohlídku Říma. Náměstí sv. Petra bylo prořato širokým špalírem věřících, kteří uvítali rozhodnutí Pavla VI nepoužít auta, když ostatní Římané také nemohou a jet v kočáře taženém bílým grošákem. Na Španělské náměstí přijel o půl páté. Po uvítání římským starostou Daridou ~~vykonal~~ ^{setrval} Svatý Otec před sochou Neposkvrněné v modlitbě, pak položil k e sloupu květy. Tato socha na Španělském náměstí byla postavena na paměť vyhlášení dogmatu o Neposkvrněném početí. V bulle ~~fiat~~ ^{Ineffabilis Deus}, kterou Pius IX vyhláshuje 8. prosince 1854 toto dogma stojí: Nejblahoslavenější Panna byla od okamžiku svého početí, vzhledem k zásluhám Ježíše Krista, Spasitele lidského pokolení, uchráněna jakékoliv poskvrny hříchu.

- hudba - Sei gegrüsst -

χ Drazí nemocní a ~~av~~ všichni osamělí, pokoj a útěchu, jaký dává svým dětem nebeská Matka!

Zbývající chvíle chceme strávit u Neposkvrněné. Budou nám o ní vyprávět ti, kteří navštívili Lurdy, místo, kde v roce zaněla slova: Já jsem Neposkvrněné Početí!

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

Lurdy

Bůh používá obvykle ke svým zásahům bezvýznamných lidí či věcí. Svět např. stvořil z ničeho. Když chtěl vykoupit lidstvo, zvolil si chudo bu a slabost: Betlém, Nazaret, Golgotu atd. Podobně tomu bylo i v Lurdech. Vybral si prázdnou jeskyni, neduživé děvčátko z nejchudší a nejméně vážené rodiny v celém kraji, Bernadettu Soubirous. Žádný člověk by si něco takového nevybral. Je to zdánlivě absurdní. Ale je docela pravděpodobné, že Bůh tak učinil právě proto, aby všichni jasně pochopili, že Lurdy nejsou lidským výmyslem.

Lurdy opravdu nejsou jen obyčejnou svatyní, jako tisíce jiných. Jsou jakýmsi sborovým svědectvím existence Boží, Kristovy, Mariiny a onoho světa.

Lurdy jsou nebeským magnetem, duchovní nemocnicí, kterou prošly a v ní se uzdravily miliony duší. Kdyby nebylo Lurd, nebe by bylo méně zalidněné, země by byla chladnější a bylo by na ní méně naděje.

2 "Všechno, co ti působí radost, nemůže být jen zhola vymyšlené" - říká
 V Lurdech. Protože Lurdy jsou ta nejpodivuhodnější studna radosti na celé
 zemi.

1 Abychom Lurdy pochopili, musíme je navštívit, "ohmatat je" a vidět je
 na vlastní oči, pít vlastními rty a cítit vlastním srdcem, poněvadž radost
 se nedá vysvětlit, ta se prostě cítí.

A za tou radostí, která tu vytryskla z holé skály, za všemi těmi obrá-
 ceními, uzdraveními a tajemnými vnitřními obnovami nemůže stát nikdo jiný
 než Bůh.

Z toho ostatně vyplývá i měřítko, které nám tu Kristus ^{zanechal} ~~původně~~,
 abychom podle něho posuzovali duchovní fakta. A to měřítko platí pro všechny
 doby, ani tu naši nevyjímaje.

"Již po několik let jezdím do Lurd a vidím tam stále totéž: ~~zní~~ zpé-
 vající bolest. Jinde sténá, pláče, křičí a proklíná, ale v Lurdech bolest
 zpívá, zpívá ...

P. Michele M. Favero.

ústav pro studium
 totalitních režimů

X V Lurdech se zpívá a modlí skoro nepřetržitě.

Zpívají dlouhé řady věřících, kteří od časného rána až do pozdního večera vystupují po křížové cestě na horu Espéluques; zpívají kněží vedoucí poutníky, zpívají ošetřovatelé a průvodci, když ponořují nemocné do zázračné vody; zpívá obrovský dav, když se ráno, odpoledne i večer shromáždí na prostranství před velkou Růžencovou bazilikou, při procesí, které se koná na závěr slavné mše, při procesí s Nejsv. svátostí, po níž následuje požeňování všem nemocným pod širým nebem a zpívá se i při průvodu s pochodněmi.

Pak, když se všude rozhostí ticho, jen ^zvelký ^{ch} hodiny na Horní Bazilice zaznívá nad městem každou čtvrt hodinu melodie "Ave Maria".

Pier Angelo Soldini

Největším zázrakem v Lurdech nejsou podivuhodná uzdravení. Neposkrněná Panna zde nezanechala jen pramen, který může některým přinést i zklamání. Panna Maria sem přinesla radost.

Fiorenza M. Nannelli

Žádali mně, abych písemně zaznamenal nějakou vzpomínku na náš pobyt v Lurdech a velmi rád bych vyhověl. Ale jak mohu, můj Bože, zastavit tu nesmírnou vlnu pohnutí, která již po 8 dní zaplavuje, rozšiřuje a prohlubuje mé srdce

Poutník z města La Spezia

Lurdská zjevení, spolu s jejich podivuhodnými, prospěšnými a spásonosnými následky, považují za jednu z největších milostí, které si církev zasloužila za své vyhlášení dogmatu o Neposkrněném početí. Sv. Pius X

Česká redakce Vatikánského rozhlasu
 Být dítětem znamená podat /důvěřivě/ ruku. Bylo by záhodno, aby to někdy dokázali i velcí duchová lidstva: podat ruku Matce a nechat se vést.

François Mauriac

X Na žádném jiném místě necítí člověk takovou touhu po modlitbě, lásce a sebezapomnění jako v Lurdech. Ty nejlepší duše se cítí přitahovány k plnějšímu zasvěcení se službě Bohu a bližním, když pozorují pečlivost nosičů nosítek, jasnou vyrovnanost nemocných, bratrství, jež spojuje všechny věřící bez rozdílu, vzájemnou pomoc, která vychází samovolně sama od sebe a nelíčenou vroucnost poutníků klečících před jeskyní. Ty méně zbožné duše si přitom uvědomí svou vlažnost a najdou znovu cestu k modlitbě; i těch nejzatrželejších hříšníků a nevěřících se tu často dotkne Boží milost. Pius XII.

Co jiného si ještě řekly Panna Maria a Bernadetta kromě dialogů a slov která tato dívka buď zapsala anebo vypravovala. A jestliže si již nic jiného nepověděli, co se mezi nimi odehrávalo během dlouhých vytržení?

Všechno nasvědčuje tomu, že mimo slova, jež uvedla sama Bernadetta, nebylo nic jiného než ticho a mlčení.

Ano, ale jaké ticho. Ticho čistého rozjímání, ale jakého? Jaký byl duchovní obsah tohoto ticha. Podívejme se ještě jednou do textů.

Bernadetta během zjevení učinila především zkušenost určité vnitřní inspirace, určitého duchovního pohnutí beze slov. Zmiňuje se o tom jen ve svém listu páteru Gondrandovi: "V neděli jsem se tam podruhé vrátila, protože v nitru mě ^{k tomu} ~~co~~si pohánělo".

André Ravier

Myslil jsem, že vím co je ticho. Ale ty jsi příliš hluboko, než abycho se tě mohli dotknout.

Doufal jsem v sílu slov; ale přijdou chvíle, kdy se nedá mluvit; může se pouze žít.

Paola Profumo

U lurdské jeskyně je na jedné staré tabulce napsáno: Zachovat ticho. Ale není to skoro zapotřebí. Celé ovzduší je naplněno vzdechy, mlčenlivými slzami a především samotným Mariiným hlasem. Dnešní člověk, který je stále vyčerpaný z ruchu a chaosu, se zde konečně cítí jako dítě v matčině náručí. Nalezne tu vnitřní samotu, klid srdce a při rozjímání konečně i sám sebe.

"Lourdes", Trino Vercellese, prosinec 1963

V Lurdech již nezajímají hřuky, barvy a světlo okolní krajiny. Chceme vidět jen malou jeskyni ve skále, obrostlou tu a tam mechem, hromádky berel začernalých od světla stále zapálených svíček a chceme se nachat unést tichem jež stoupá ve vroucí modlitbě k nebi.

Je to stejně hluboké ticho jako ve chvíli, kdy Panna Maria odpověděla Duchu sv.; ticho 9 měsíců, kdy nosila ^{pod svým srdcem} ~~xxxxxxx~~ Spasitele světa. Takové ticho člověka přetváří a prýští z něho všechny milosti. Právě to sem chodíme hledat, i za cenu obětí a nepohodlí.

Sem, do této prosté jeskyňky, do této tiché dutiny se stékají všechny bolesti lidí a naděje světa.

Vinicio Bichisecchi

Když člověk vidí ty nedohledné davy, které každý rok zaplaví Lurdy, bezděčně mu napadne otázka: co je sem do Lurd tak neodolatelně, téměř pudově přitahuje a táhne je okouzlené ke skále, kde je Massabiellská jeskyně? Tito lidé cítí, že je zde určitým způsobem přítomna, třebaže neviditelně,

Neposkvrněná Panna, protože právě na tomto posvátném místě před sto lety spočinuly její nohy. Před jeskyní všichni takřka samovolně cítí, že Nej-
světější Panna, nebeská matka všech lidí, je zde s nimi a usmívá se na
všechny i na každého zvlášť.

Gabriela Roschini

Neexistuje sice statistický úřad o těch, kteří přišli do Lurd jen ze
zvědavosti, anebo aby se posmívali fanatismu věřících, ale nakonec se i
jich samotných dotkla Boží milost. Můžeme však potvrdit se vsí jistotou,
že na celé zemi neexistuje jiné místo, na kterém by se tolik lidí obrátilo.

Pier Angelo Soldini

Lurdy jsou posvátné místo, protože přítomnost Boží zde můžeme takřka
hmatat.

Jeden nosič nosítek

A: Byla byste ráda, kdybyste mohla opět vidět lurdskou jeskyni?

B: Jistě, sestro. Chtěla bych se proměnit v malého ptáčka, letět tam,
a vidět, ale tak, aby mě samotnou nikdo neviděl.

Sv. Bernadetta Soubirous

I tělesné zázraky mohou působit na osvětlení a obrácení duše. Přesto
však lurdské zázraky, třebaže mi přinesly mnoho užitku, by samy o sobě ne-
stačily, abych se přesvědčil, že v Lurdech je přítoma sama Panna Maria. Opa-
kuji: uvěřil jsem v sílu modlitby ani ne tak proto, že jsem viděl těla utdra-
vená z dlouho trvajících nemocí, nýbrž spíše proto, že jsem již prostě ne-
mohl pochybovat o bezprostřední blízkosti onoho neviditelného světa, kde
právě ona je i matkou celého světa. Panna Maria mě přesvědčila, že mezi
nebem a zemí je intimní souvislost. Kristus sestoupil z nebe na zem a v
Panně Marii země stoupá k nebi.

René Schwab

Nejvíce mě dojal případ jednoho pána z Pau, který se nechal přinést
do Lurdské jeskyně ~~aby tam~~ zemřel s pohledem upřeným na Pannu Marii. Při-
vezli ho tam ambulančním autem se vsí možnou šetrností a opatrností. I já
jsem mu stál po boku, ale dlouho to netvalo. Jakmile si umírající povšiml a
pochopil, kde se nalézá, otevřel oči, ty se mu hned rozzářily, upřel je na
to, po čem tolik toužil, andělsky se usmál a skonal. Příbuzní, přátelé a
ošetřovatelé, kteří stáli kolem něho, začali hned zpívat Magnificat. Jen je-
den lékař, který neměl pevnou víru, když uviděl mrtvého, cítil se v tom okam-
žiku jakoby osvětlen, opřel se mi o rameno a pronesl, tehdy poprvé, tato velká
slova: Tohle je zázrak; i já věřím

P. Michele M. Favero.

RaVat-Ceco /neděle/ Homilie II. adventní neděle.

"Nedá se nic dělat! - říkají rodiče malomyslně, když vidí plody své výchovy na vlastních dětech. Nic se nedá dělat! - odříkává jako své krédo obyčejný člověk v dílně, kanceláři, v dopravě či obchodu, vystavený tlaku strojů, technologie, administrativy a dekretů. Nic se nedá dělat - je nepřiznanou zásadou politiků postavených na křižovatky mocenských zájmů. Nic se nedá dělat! - má už své pevné místo i ve smýšlení mladých. Kam dolehne nějaká znepokojující otázka, kde se zrodí neklidná touha, nebýt jen kolečkem velkého stroje, nebýt jen číslem, tam se ozve jako zlatá rada zaklínadlo: Nic se nedá dělat! - Postavme ale toto krédo současného člověka vedle slov života, jež máme v evangeliu, a zhrozíme se nad tím kontrastem. Anebo si představte že by někdo z vás řekl Kristu Pánu při osobním setkání: Nic se nedá dělat! Anebo bez onoho vyhýbavého "ono", prostě a upřímně: Nemohu nic dělat! - a to s vědomím, že to říkám tomu, který za mne dal život, abych mohl dělat mnoho dobrého. Teprve v této chvíli snad mnohým vysvitne, kolik je v té tisíckrát užívané větě zlého a zhoubného. Je to celonárodní ba celosvětový chór na oslavu resignace, malátnosti a cesty nejmenšího odporu. Lze se divit, že nezníčitelná naděje některých lidí zažihá trpký protest, který říká dnešnímu světu přímo do očí: "Jsi poušť! Vyprahlou, neplodnou, všechno ztravující poušť! Stovky ba tisíce budou svět bránit. - Ale čím? Začnou jej vychvalovat ale bude jim to chutnat jako popel. Budou jej zbožňovat! Pocítí, jak je jen více zotročuje. Vrhnou se do jeho náručí, zaboří se do jeho starostí a shonu, avšak tím častěji budou opakovat to rouhavé: Nedá se nic dělat. - ///

"Připravte cestu Pánu! Vyrovnajte mu stezky!" - Kdo se odvažuje rozbít barikádu pasivity, za kterou si už tolik lidí vyhrálo své místo? - Hlas volajícího na poušti! - Každý trochu upřímný člověk cítí, kolik vyprahlého, nanicovatého a neplodného je v jeho životě. A i když se vzpírá představě, že by jeho vlastní život mohl mít něco společného s pouští, přece jen uzná, že veřejný život, vztahy mezi lidmi i národy se navzdory technickým možnostem stávají víc a víc podobné hrozivé poušti. Není to podezřelé, že kolik lidí je ochotno, svádět to na ty druhé? na poměry, na politiku, na mezinárodní situaci? Avšak nakonec zůstane na lavici obžalovaných jediný vinník: to epidemicky svůdné a nezarovité, to libě uspávající: Nedá se nic dělat!

A z této dnešní pouště zaznívá hlas: Tato situace není konečnou stanicí! Existuje východisko! Je ve tvých rukách škrtnout to malé slůvko "Ne"; Či lépe: Ty, který slyšíš, tento hlas ze současné pouště (a to je tůj byt, tvé město, tvé pracoviště) změň své smýšlení/ to můžeš vždycky/ Obrát se / to záleží jen na tobě! / O 180° se obrať! Dosavadní směr vyjádřený zaklínadlem: Ne dá se nic dělat, - změň na : Připravím cestu Pánu. Dosavadní bloudění, objížďky, zacházky a nesmyslné zákruty svého jednání ^{směň na:} ~~už~~ ~~ne~~ ~~budu~~ ~~dělat~~, půjdu přímo. - ~~Tisíce ba statisíce slyší hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Pánu.~~ Tisíce ba statisíce slyší hlas volajícího na poušti: Připravte Pánu cestu! Tisíce ba statisíce v tom zahlédnou východiskem ze slepé uličky dosavadního způsobu života, tolik podobného poušti, a přece mnoho z nich zůstane u dobrého předsevzetí. Proč? - ptají se s údivem křesťané sami sebe? Proč se pohybujeme jako v začarovaném kruhu? - ptají se všichni, kdo hledají pravdu a které pálí jako žízeň, že nejsou dobří. - Ani si to nedovedeme představit, kam až pronikly následky, dlouhá léta vyznávaného kréda moderního člověka: Nic se nedá dělat! ~~Boles~~ ^{se rozhodne} to začne každý z nás pociťovat, jakmile ~~se~~ ~~usilovat~~ o to, aby nebyl jen kolečkem nebo jen číslem, aby sebou nedovolil nakládat jako s věcí. Začne ho bolet, jak je nedůsledný jak v něm vyschly prameny chuti pouštět se do velkých věcí, obětovat nejen něco málo ze svých přebytků, ale všechno dát pro velký ideál. Hlas volajícího na poušti naléhá právě v tomto bodě: "Každé údolí ať je zasypáno, každá hora a každý pahorek srovnán; kde je co křivého ať je narovnáno, všechny hrubolaté cesty ať se uhladí!" - Tento hlas nepřipouští ani možnost, tu a tam nějaké údolí ~~ne~~ ~~zasypat~~, některou horu či zamilovaný pahorek ponechat, nebo se ~~z~~ ~~hy~~ ~~trale~~ vyhnout námaze, když se něco křivého nedá snadno odstranit, narovnat. Tu není potřebí nějaký zvláštní příděl moudrosti, aby člověk pochopil, že se ~~zde~~ ~~nejedná~~ o "zplanýrování" krajiny, útok na mnohotvárnost přírody, ale že slova Jana Křtitele a dnes / slova Církve " míří do černého " a tím je pýcha člověka, který chce být absolutním páne~~m~~, sám sobě dávat zákony sám sobě dávat cíle, sám sobě určovat smysl života; jeho rájem je tento svět, tento systém, jen a jen hmotná skutečnost. Vyrábí, staví, buduje, zvyšuje plány, zvyšuje rychlosti, zvyšuje investice i náklady na z~~bo~~ ~~žení~~. Pokrok techniky se před ním tyčí jako hora, z níž na něho padá úzkost a malo-

9 DIC. 1973

345/3a.

jeho nitra

myslnost. Začtete-li se do díla Dostojevského, dostanete se do rozhovoru s psychologem či zpovědníkem, dovíte se leccos o prppastech ^{r člověku} a rozervanosti tolik připomínající divoké strže, o temných stránkách lidské povahy, tolik připomínající ^{podobných} leckterá zlověstná údolí. Kdo je vyhloubil, kdo je naplnil temnotou a stíny smrti? Ježíš na tuto tísnivou otázku odpovídá: "Všechno zlo vychází z nitra člověka. Z nitra, totiž ze srdce lidí vycházejí špatné myšlenky, necudnost, krádež, vražda, cizoložství, lakota, zloba, lest, prostopášnost, závist, rouhání a bláznosství." // Janova metafora hor, údolí, kdečeho křivého a hrbolatého, co brání příchodu Pána k nám, má najednou nám důvěrně známá jména. Objevujeme ^{je} na mapě svého nitra. Avšak nejsou to jen názvy či abstraktní pojmy, o kterých lze diskutovat nebo je zaměřovat. Jsou to skutečnosti, jež zarostly hluboko do našeho všedního dne a nedáme-li na hlas volajícího na poušti, rostou, stále víc sílí, až jednoho dne si člověk musí přiznat, že nedokáže nic jiného říci než: Nedá se nic dělat!

Chápete nyní, drazí, že Janovo: Připravte cestu Pánu! je heslem svobody. Proniká do každé naší myšlenky a nutí nás pracovat i trpět, aby byla čistá. Zasahuje naší touhu a nutí nás nasadit všechny síly, aby se vymanila ze začarovaného kruhu sobectví a individualismu a vydala se na plné plachty k Pánu. Vstupuje do každého našeho skutku a nutí nás být novými lidmi, právě v těch malých věcech. // Ale Janovo: Připravte cestu Pánu! - neznamená jen že odstraní překážky na ^{zavítání} vaší cestě k vám. Hlas volajícího na poušti naší doby končí úchvatnou jistotou naděje: "A každá bytost uvidí Boží spásu!" Kdo tedy připravuje cestu Pánu v sobě - a to je to hlavní - ten mění svět i nesnesitelné poměry už nyní, přináší mu naději a radost / a ty jsou dnes stále úzkým profilem, ten účinně bojuje proti všude se rozlézající poušti a napřimuje skleslé mysli, vždyť má jistotu, že každá bytost / i ti smutní, / i ti skleslí / i ti malátně či zoufale hledající / uvidí Boží spásu. AMEN!

Slyšeli jste homilii II. adv. neděle

chvala Kristu. Laudetur

ústav pro studium
totalitních režimů

9 DIC. 1973

RaVat/Ceco /neděle/ Nedělní komentář.

T

8.prosince 1962 na mssvátek Neposkvrněného početí P. Marie skončilo prvn zasedání II.vatikánského koncilu,jehož cíl vytýčil Jan XXIII ve své encyklice z 29.6.1959 " Ad Petri cathedram ": úsilí o rozkvět katolické víry, obnova křesťanského života věřících a přizpůsobení církvění praxe dnešním podmínkám.Tanul mu na mysli obraz apoštolů shromážděných kolem Petra,jak dlí svorně na modlitbách a očekávají seslání Ducha sv.ŠSnad nejlapidárněj vyjadřuje jeho přání modlitba:" Vykonej znovu v naší době své podivuhodné činy na způsob nových letnic a dej svaté církvi,aby dlela svorně na modlitbách s Marií,Ježíšovou Matkou,a vedena sv. Petrem,aby rozšiřovala království Božského Spasitele,říši pravdy a spravedlnosti,království pokoje a lásky." Výrazy nové letnice,doba Ducha sv. - Jsou nám důvěrně známy.Abychom dospěli k jejich vlastním pramenům,je nutno se ptát: Jakou podobu měl koncil vtisknout Božímu lidu.Co zamýšlel jeho iniciátor,z vnuknutí Ducha sv? Když Jan XXIII na vánoce 1961 vyhlašuje bullou Humanae salutis svolání II.vatikánského koncilu,vychází z hlubokého prožitku krise,ktterou je zachváćena současná společnost;nazývá naši dobu"tragickou epochou".Nedává se však přemoci pesimismem.Zná dobře životodárnou sílu Církvě;ví o nezměrní síle modlitby,apoštolátu a mnohé skryté činnosti,ale také o hlubokém utroení celých křesťanských obcí,o jejich hrdinství v bouřích a vlnách pronásledování.A právě toto mu douává naději,že koncil dokáže přispět k řešení problémů moderní doby.Tane mu na mysli obraz Církvě,jako znamení spásy vztyčené mezi národy,jež předává celému lidstvu radostnou zvěst pokojě.Má-li být Boží lid opravdu takový,pak musí posílit svou víru a poznávat,že jeho základní silou je jednota;musí stále hlouběji pociťovat povinnost,zvyšovat účinnost své svaté životodárné síly a pečovat o stále větší posvěcování svých členů,o rozšiřování zjevených pravd a upevňovat stabilitu Církvě.

K

A tu se naskýtá otázka,co se uskutečnilo z této grandiósní,opravdu smělé koncepce koncilu,jak ji rozvinul Jan XXIII.Anebo co z ní zbylo? Snažíme-li se na to odpovědět,pak se to netýká koncilních dokumentů,které většinou přesně tlumočí záměry a ducha dobrého papeže Jana.Šemluvíme ani o tolika dobrých podnětech,které koncil umožnil.Avšak celkový pohled na

dnešní Boží lid nám říká, že jeho současný stav nelze nazvat "novými letnicemi" či "dobou, jíž vládne Duch Svatý". A to nás vede k zamyšlení, proč mnoho dobrých podnětů vyústilo jinak a proč se neuskutečnila prorocká naděje Jana XXIII. Otázka zní: Čím a jakými prostředky měl být uskutečněn cíle koncilu? Odpověď na ni dává jeho encyklika "Poenitentiam agere - Čiňte pokání z 1.6.1962. Bohužel tomuto biblicky i asketicky hlubokému okružnímu listu byla věnována malá pozornost. A dnes by našel snad ještě menší ohlas uprostřed vystupňovaného shonu a pachtění za vysokou životní úroveň. Je příznačné, jakou vysokou hodnotu přikládá papež Jan právě pokání. Přirozeně považuje za velmi důležité, aby se všichni modlili za koncil a mnohokrát k tomu vybízel. Ale to už něco znamená, když tři měsíce před koncilem věnuje pokání celou encykliku. Vede ho k tomu přesvědčení: "že Církev vždycky považovala pokání za nezbytný předpoklad, aby její děti vedly dokonalejší život a aby její budoucnost byla šťastnější."

Papež Pius XI. napsal slova, která se bez nejmenších škrtů hodí pro naše poměry: Modlitba a pokání jsou dvě duchovní velmoci, které nám dal Bůh v této době, abychom k němu přivedli zpět zbloudilé a bezhlavě tápající lidstvo. Jsou to duchovní síly, jež mají odstranit první a základní příčinu jakékoliv vzpoury proti Bohu a uvést do pořádku náš vztah k Němu.

Modlitba a pokání, dvě velmoci, dvě nevyužité zbraně Božího lidu! Dvě spolehlivé cesty ze začarovaného kruhu dnešních poměrů, atmosféry úzkosti a strachu, dva spolehlivé způsoby, jak se osvobodit z tyranské nadvlády honby za penězi a vysokou životní úroveň. - Naši dobu překvapuje a ty čestnější i trochu zahanbuje, když papež Jan žádá vedle modlitby a denního cvičení ve ctinostech i dobrovolné odřikání. A že se tu nejedná o náhodnou formulaci potvrzuje i bula, kterou vyhlašuje svolání koncilu, kde říká: "Společné modlitby za koncil ať vždycky vyvěrají z živé víry a ať je provází i dobrovolné tělesné umrtvování, aby se tak Bohu líbily a dosáhly vyšší účinnosti. Do tohoto vnějšího pokání zahrnuje především, když od Boha přijímáme bolesti a utrpení, které nám přináší život, a dále všechno obtížné a namáhavé, co vyžaduje plnění našich stavovských povinností, naše denní práce a úsilí o křesťanské ctinosti. - To ale nestačí! - Jan XXIII. se vrací k myšlence dobrovolného odřikání; vybízí k ochotě uložit si tvrdé a obtížné skutky,

Ba dobrovolně a velkodušně se nabídnout Pánu za oběť" - Zde se musí každý z nás zamyslet. Poslechli jsme napomenutí nejvyššího učitele? Podíleli jsme se na zdaru koncilu svým pokáním, které dává čistý úmysl a čistý pohled k uskutečňování jeho závěrů? Nebo musíme přiznat, že nám patří Janova slova, jež zní téměř prorocky: Ale bohužel mnozí raději vyhledávají světské radovánky a dychtí po požitcích než po odříkání a tak mrhají a zneužívají nejlepší síly svého ducha. Na tenzo chaotický a svévolný způsob života, který dává často průchod nejnižším vášním a který i vážně ohrožuje věčnou spásu dotyčných, musí křesťané odpovědět postojem živé víry a vydávat svědectví silou mučedníků a svatých, silou, která stále prokrvuje katolickou církev. Tak mohou všichni přispět ke zdaru II. vatikánského koncilu, ano k novému rozkvětu, k novému jaru křesťanského života, píše Jan XXIII.

V přípravném roku Milostivého léta si Boží lid klade tytéž cíle, cítí příliš jasně, jak je nutné, aby rozkvetla víra, aby nastalo jaro v životě každého křesťana. Očista, obroda, změna smýšlení, nový člověk. Všichni jsou unaveni dosavadním způsobem života, i když to hlasitě popírají, ale na radikální obrát nejsou síly. Modlitba a pokání - říká dobrý papež Jan. Modlitba a pokání - zní letošním adventem. Modlitba a pokání jsou dvě nevyužitá velmocí Božího lidu - připomíná přípravný rok Milostivého léta. Žádná země není vyňata z Boží lásky či zapomenuta, ani naše. A tak nám dnes dobrý papež Jan připomíná prostředky, které jsou klíčem, jež otevírá Boží milosrdenství. Modlitba a pokání otevírají cestu novému jaru křesťanského života a novému rozkvětu víry i u nás doma.

ústav pro studium
totalitních režimů

9 DIC. 1973

Ra Vat - Ceco /neděle/

Včerejší oslava Neposkvrněné na Španělském náměstí měla tak neobvykle srdečný ráz a tak široký ohlas, že se Svatý otec k ní vrátil i v dnešní proslovu k věřícím shromážděným na náměstí sv Petra. Úvodem poděkoval všem za hřejivé přijetí a za poctu, kterou město Řím vzdalo Madoně. Pak pokračoval: " Byly to pro nás šťastné chvíle. A myslíme si, že pravý důvod oné radostné atmosféry není jen v zábavné rehabilitaci toho prostého a starobylého dopravního prostředku, jako spíše v důvěrnosti a spojení, které se se mezi námi a diváky vytvořilo během naší cesty jistě ne triumfální, ale o to srdečnější. Lidé cítili, jak je jám papež blízko; to působilo i nám velkou radost. Protože my, římský biskup, nemůžeme si přát nic lepšího; dostalo se nám pastýřského poslání v tomto našem městě a diecési a Římané, občané, hosté i poutníci, kteří se neshromažďují kolem nás kvůli vnějším znakům našeho vznešeného úřadu, jako spíše pro naši lásku jakou jim projevujeme, kvůli naší činnosti jako pastýře, prostě naší sociální solidarity a našeho osobního spojení víry a lásky. Ano právě tak ^{lás} Drazí, ^{me} musí znovu sprádat hluboký vztah a pouta našeho duchovního společenství ^z naší úcty a naší služby, musíme se cítit šťastni, že jsme Církví, to znamená společenstvím lidí, kteří věří modlí se, žijí a vzájemně si pomáhají ve jménu Krista. Věci, které všichni známe, ale které my zde v Římě musíme daleko uvědoměleji žít, s větším nadšením i radostí. Při včerejší radostné oslavě jsme mysleli na výročí zakončení koncilu, před osmi léty; a vzpomínali jsme na onen dalekosáhlý úkol, který nám zanechal: obnovit a ^{roz}oživit v Božím lidu ducha živé Církve; ~~axmáák~~ a ta včerejší cesta v prostém kočáru, který se pomalu šine uprostřed jásajících zástupů k P. Marii posílila naše vzpomínky i naši naději.

*Bo společně modlitbě Anděl Páně udělil Sv. Otec nám přítomným
ať požehdání.
— *oknam —*

ústav pro studium
totalitních režimů

2 Vatikán: Minulý pátek bylo uveřejněno v Římě a v Ženevě společné ekumenické prohlášení papežské komise Spravedlnost a mír a Světové rady církví, vzhledem k 25. výročí Všeobecného ^{Deklarace} vyhlášení lidských práv. Dokument, který podepsali kard. Maurice Roy a pastor Philip Potter zdůrazňuje: "Jsme solidární se všemi, kdo bojují za svobodu a spravedlnost; musíme zvýšit své úsilí o odstranění hlubokých příčin lidského utrpení, kdekoli se naskytanou". Prohlášení dále podotýká, že Všeobecné ^{deklarace} vyhlášení lidských práv je "stálou výzvou k neochabujícímu boji za vytvoření opravdu lidského světa. Autoři ^{Deklarace} vyhlášení nemohli předvídat mnoho dnešních způsobů, kterých používají moc, bohatství a technologie ^k potlačování práv nejen jednotlivců, ^{ale} i celých národů. Křesťané ^{by} měli lépe uplatňovat svá práva a plnit své povinnosti v zápase proti nespravedlnosti a připravovat tak změnu některých současných situací". V závěru dokument upozorňuje na probíhající adventní dobu a upozorňuje, že "mnoho z těch, které Kristus přichází spasit, jsou dosud oběťmi rasové, ^{sociální, hospodářské} ~~rasové, sociální, hospodářské~~ a ideologické diskriminace, jsou nespravedlivě vězněni a mučeni, trpí pod vládami jež je utlačují a jsou nuceni hledat útočiště v cizích zemích".

4 Houston: Brazilský arcibiskup mons. Helder Cãmara se minulý týden zúčastnil v texaském Houstonu schůze svolané k 25. výročí ^{Deklarace} vyhlášení lidských práv. Jejím ústředním tématem bylo Hledání společného jazyka k probádání, sdělování a povznášení lidské skutečnosti".

3 Řím: Italská komise "Spravedlnost a mír" zaslala ministru zahraničí dokument, v němž žádá vládu, aby se zasadila o ratifikaci tzv. mezinárodních "Paktů" navržených Spojenými Národy pro uskutečňování Všeobecného Vyhlášení lidských práv. Uvedené "pakty" schválilo Zasedání Spojených Národů 16.12.1966 a mají tři části: první se týká občanských a politických práv, druhá hospodářských, sociálních a kulturních, kdežto třetí tvoří protokol vztahující se na soukromé reklamace. Pakty vstoupí v platnost, jakmile budou ratifikovány 35 zeměmi, Až dosud tak učinilo 20. Každý stát, který je podepíše se zavazuje, že bude chránit své obyvatele proti krutému, nelidskému a ponižujícímu zacházení. Z dalších práv uvádíme např. ochranu proti svévolnému věznění a vazbě, svobodu svědomí, vyznání, názorů a vyjadřování, svobodu spolčovací a shromažďovací, jakož i uznání práv menšin. Pakta uznávají konečně i právo národů na sebeurčení a obsahují některé směrnice proti všem formám diskriminace při uplatňování a výkonu práv člověka.

1 Vatikán: V pondělí bylo uveřejněno poselství sv.Otce ke Světovému mírovému dni 1974. Jeho námětem je "mír závisí i od tebe" a Pavel VI. ve svém poselství pokorně a energicky prosí všechny, aby si uvědomili že vybudování svorného světa je závislé na každém jednotlivci. Prohlašuje dále že mír je možný, jestliže jej všichni chceme, milujeme, bráníme a vychováváme k němu svou mentalitu. S poselstvím seznámil novináře mons. Torrella-Cascante, vicepředseda Papežské komise Spravedlnost a vír. Naši posluchači je uslyší v plném znění v předvečer Světového dne míru.

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

10 DIC. 1973

RAVAT-CECO

Všeobecné
25 let od Deklarace lidských práv.

1 10. prosince roku 1948, právě před 25 lety schválilo Valné shromáždění Spojených národů ~~■~~ Všeobecnou deklaraci o lidských právech. Pro přijetí definitivního znění Deklarace hlasovalo tehdy z 58 přítomných členských států Organizace Spojených národů 48 zástupců. 8 států - Rusko spolu s evropskými státy s komunistickou vládou, Jižní Afrika a Saudská Arabie se hlasování zdrželo. Ve své encyklice "Mír na zemi" přivítal Jan XXIII tuto Deklaraci jako "další krok k ustanovení právně politické organizace světového společenství" a jako "svrchovaně významný čin Spojených národů".

Dnes, v odstupu 25 let můžeme tento "významný čin" lépe zhodnotit: můžeme také přehlédnout a zvážit vliv Deklarace na vývoj mezinárodních vztahů i na veřejné mínění.

2 Bezprostřední podnět k Deklaraci dala druhá světová válka: deklarace vyrostla jako reakce lidského svědomí na pokoření člověka v diktaturách a v bolestných válečných letech. Pius XII ~~Wala~~ vybízel už ve své vánoční promluvě roku 1942, aby se "národy ihned dohodly na chartě práv, která by byla s to zajistit lidskou svobodu". Ale kořeny Deklarace sahají mnohem dále: jsou plodem dlouholetého zrání a je proto nutno je chápat v delší dějinné souvislosti.

Srovnáme-li Deklaraci lidských práv s jinými předešlými podobnými dokumenty minulosti, objevíme v ní dva nové rysy: především podtržení pozitivního obsahu lidských práv spolu s překonáním individualismu a primát lidské osoby v mezinárodním řádu.

1/ Na politický vývoj Evropy a nepřímo celého světa měla pronikavý vliv "Deklarace lidských ~~práv~~ a občanských práv" prohlášená za francouzská revoluce roku 1789. Tato deklarace byla především protestem proti panovnickému absolutismu a požadavkem ^{dosáhnout} státního zřízení, které by účinně chránilo proti panovnické zvlí. Lidská práva byla v té souvislosti chápána spíše negativně, jako meze, hranice, na nichž se má zastavit zvlí panovnické moci. V Deklaraci Spojených národů z roku 1948 dostávají lidská práva pozitivní náplň: jsou chápána jako nezczitelná práva a svobody, vlastní každému člověku, práva a svobody, které má stát uznávat a právně ochraňovat. Články deklarace tato práva podrobně vypočítávají.

2/ Druhý nový rys Deklarace souvisí s vývojem pojmu státní suverenity a mezinárodního práva. Můžeme souhrnně říci, že v Deklaraci ustupuje primát státní suverenity primátu lidské osoby. Státní suverenita má zaručit státním celkům politickou nezávislost: je-li však požadavek suverenity ~~posilován~~ ^{povýšen}

nejvyšší
na ~~rozšíření~~ principu politického jednání, roste nebezpečí, že státní moc bude postavena mimo nebo nad normu mezinárodního práva, a že uvnitř státu se státní moc rozroste do stejných bezohledných a nikým nekontrolovatelných rozměrů, jako tomu bylo za absolutistické vlády minulých staletí. Proti těmto přehnaným nárokům politické státní moci staví Deklarace práva člověka, vyvěrající z jeho lidské důstojnosti. V předmluvě Deklarace čteme: "Uznání důstojnosti vlastní všem členům lidské společnosti, jejich rovných a nezcizitelných práv, je základem svobody, spravedlnosti a míru". Mluví se zde o důstojnosti všech členů lidské společnosti: každý člověk, každý občan má nezcizitelná práva, na něž může uplatňovat nárok. Tak to vysvitá i na příklad z 28. článku, který říká: "Každý člověk má právo na společenské a mezinárodní zřízení, ve kterém mohou být plně uskutečněny svobody a práva, stanovená touto deklarací".

Positivní obsah lidských práv a primát lidské osoby jako subjektu a nositele těchto práv - to jsou v podstatě dva charakteristické rysy Deklarace.

1) Není divu, že Charles Moeller mluví o "základním souhlasu mezi deklarací lidských práv a učením katolické Církve na tomto poli". Podle učení katolické Církve existují práva, jejichž podmětem a nositelem je člověk ne z vůle a milosti státu či společnosti, ale jako bytost nadaná vlastní nezcizitelnou svobodou a zodpovědností. Tak to na příklad vyslovil Jan XXIII v encyklice *mír na zemi*; "Člověk je nositelem práv a povinností, které ve svém celku a bezprostředně vyplývají z lidské přirozenosti". Člověk je tedy nositelem práv a povinností, ovšem prvním pramenem a základem všech práv je podle učení Církve Bůh. V něm má každé právo poslední zakotvení a věčnou ochranu. Toto poslední zakotvení v Bohu v Deklaraci ovšem nenajdeme.

2) Všeobecná deklarace lidských práv byla přijata před 25 lety Spojenými národy jako prosté prohlášení zásad a základů společenského a mezinárodního života, bez závazné právní platnosti pro členské vlády. Avšak hned od prvních dnů po ~~praktické~~ přijetí se ozvaly hlasy, aby se dospělo k multilaterální dohodě, která by deklaraci dala právní hodnotu mezinárodních úmluv se závaznou platností pro všechny státy. Úsilí o toto všeobecné uznání a právní závaznost se však nesetkalo s velkým úspěchem. Různé státy se z různých důvodů zdráhají deklaraci podepsat. Ty ~~státy~~ ^{státy}, na příklad, které nechtějí ustoupit od rasové či jiné diskriminace, se v deklaraci dočítají, že je nepřipustné rozlišování podle rasy, barvy, pohlaví, jazyka, náboženství, politického nebo jakéhokoliv jiného přesvědčení, jak to stanoví druhý článek. V 18. článku je zase zaručeno "právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství". Toto

právo na náboženskou svobodu a svobodné vykonávání náboženství nechutná ^{ovšem} těm státům, které chtějí vnutit svým občanům ateistický světový názor. A ~~už~~ všem státům, které jakýmkoliv způsobem potlačují právo na svobodný projev názoru, připomíná deklarace v 19. článku: "Svoboda názoru a projevu zahrnuje právo nebýt obtěžován pro své názory". Není tedy v přítomnosti příliš naděje, že všechny členské státy Spojených národů přijmou ^{v dohledné době} deklaraci za právní základ své politiky.

1 Částečného úspěchu bylo dosaženo 16. prosince roku 1966, kdy valné shromáždění Spojených národů schválilo dvě dohody: Dohodu o hospodářských, sociálních a ~~ekonomických~~ kulturních právech a Dohodu o občanských a politických právech. Tyto dvě dohody dávají článkům deklarace konkrétnější formulaci. Dohody však vstoupí v platnost, až budou podepsány aspoň 35 členskými státy. Prozatím to učinilo asi 20 států. Generální sekretář Spojených národů Kurt Waldheim vyzval důrazně všechny státy, aby obě dohody co nejdříve podepsaly - udělal to ~~na~~ snad v naději, že ~~na~~ při dostatečném počtu ratifikací budou moci dohody nabýt platnosti ke dni 25. výročí Deklarace lidských práv. A to by pak bylo hmatatelné oslavení tohoto výročí.

2 Avšak vedle těchto úspěchů a neúspěchů na poli mezinárodní politiky nelze přehlédnout vliv, jaký tato deklarace vykonává v lidském svědomí. Deklarace sice nepředvídá - a to je jistě reální nedostatek - mezinárodní a nadstátní autoritu, která by pečovala o zachování článků deklarace a měla též moc trestně zakročit v případě přestoupení. Ale důležitější než jakákoliv právní instance je potřeba, aby obsah a duch deklarace prostoupil a prokvasil lidské vědomí, vědomí všech lidí, jak to ostatně čteme v předmluvě Deklarace: "Tato všeobecná deklarace je jako společný ideál, kterého by měly dosáhnout všechny národy a všechny státy, tak, aby každý člověk a každý orgán společnosti měl ustavičně na mysli toto prohlášení: aby se snažil vyučováním a výchovou podporovat úctu k těmto právům a svobodám a prostřednictvím postupných ~~zprá~~ ~~žných~~ státních a mezinárodních opatření zaručit jejich všeobecné a účinné uznání a úctu k nim".

1 Nejkrásnější oslavou pětadvacetiletého výročí přijetí Všeobecné deklarace lidských práv ^{tedy jistě} byla konkrétní vůle a rozhodnutí ~~uvést~~ všech států a jednotlivců zachovávat a ochraňovat práva vyslovená v deklaraci. Neboť v ní se mravní svědomí lidstva pokouší vyjádřit své požadavky a svou touhu a určit a vést lidskou činnost.

Brusel: Tajemník Sekretariátu pro jednotu křesťanů, mons. Moeller a prof Werblowski, předseda Židovského koncilu pro mezináboženské styky v Izraeli, předsedali v Antverpách schůzi mezinárodního výboru tzv. Svazku /Liaison/ mezi katolickou církví a světovým židovstvím. Jednalo se hlavně o vzájemné spolupráci při Spojených Národěch ohledně lidských práv a svobody vyznání, o připravované konvenci o vyloučení všech forem náboženské nesnášenlivosti a o situaci Židů v Rusku.

Boston: Místní arcibiskup kard. Medeiros vydal směrnice o šetření elektrickým proudem ve všech církevních budovách. Upozorňuje zejména, aby se neplýtvalo proudem při vánočních výzdobách, protože přepych jistě není pravým smyslem těchto svátků. Prohlašuje dále, že touto krizí si uvědomujeme důležitost pozemského bohatství, jež Bůh dal všemu lidu. Každý má i v tomto směru hledět na potřeby spolubratří, nejen na své vlastní.

Sandoměř: Ve spojitosti s adventní dobou vyhlásily různé polské diecéze tzv. Týden střízlivosti. Má být podnětem k zamyšlení o nebezpečí alkoholismu jak pro jednotlivce tak i pro celou společnost. I alkohol je totiž jednou z překážek upřímného smíření s Bohem i lidmi, jak je hlásá Milostivé léto, jak upozorňuje např. sandoměřský apoštolský administrátor mons. Golebiowski. Ani opravdová vnitřní obroda a duch pokání nejsou dobře možné bez ^{toho že se lidé} odvyknutí ~~k~~ alkoholu.

New York: Americký zástupce organizace "Amnesty International", paní Augustus, odevzdala předsedovi valného zasedání Spojených Národů, panu Benitesovi, petici podepsanou více než milionem osob, která žádá o odstranění všech forem mučení na celém světě. Petice cituje příslušný pátý článek Všeobecné Deklarace o lidských právech, podle něhož nikdo nesmí být podrobován mučení či krutému, nelidskému a ponižujícímu zacházení. Vyzývá též Spojené Národy, aby se okamžitě energicky zaslily zejména o skoncování s mučením vězňů. Valné zasedání odhlasovalo 2. listopadu rezoluci, která žádá vlády, aby ratifikovaly mezinárodní dohody obsahující klausule proti takovému nelidskému zacházení. V těchto dnech probíhá o problému odstranění mučení i světový kongres v Paříži svolaný výše uvedenou organizací. Účastní se ho lékaři, právníci a jiní odborníci, jakož i zástupci a pozorovatelé Spojených Národů, četných vlád a různých oficiálních i neoficiálních institucí.

Nigerie: církev kmene Ibo se učí samostatnosti

1 Po 30 měsících bratrovražedné války v Biafře /červenec 1968 - leden 1970/ Nigerie stála v popředí zájmu světové veřejnosti. Míň se různila podle zájmů, které sledovala ta či ona strana. Necelé tři roky po skončení války, jež zpečetila porážku Biafřanů, se zdá, jakoby mezi námi a touto zemí spadla opona.

Kdo ještě dnes mluví o Nigérii?

Biafra je nyní znovu jedním z 12 států nigerské federace. Nazývá se Středovýchodní stát a jejím hlavním městem je Enugu. Podle zpráv přicházejících z Biafry, rány, způsobené válkou se již skoro úplně zahojily, vesnice a města byla znovu vybudována a lidé se vrátili k práci za zpěvu svého nového hesla: Smíření a znovuvýstavba.

Nigerský president, generál Yakubu Gowon, dokázal svou rozvážnost tím že udělil amnestii a rehabilitoval skoro všechny příslušníky kmene Ibo, kteří až na několik málo výjimek, znovu získali své dřívější úřední a vojenské hodnosti.

Umírněné hlasy během války v Biafře častokrát opakovaly, že Nigerie se bez Ibo neobejde. A to nejen proto, že tvoří skoro 8 milionů z celkového počtu 55 milionů obyvatel, ale proto, že jsou ze všech kmenů nejvyvinutější jak po stránce intelektuální, tak i pokud jde o obchodní zdatnost a zodpovědnost v politických funkcích. Kmen Ibo měl již v r. 1966 500 lékařů, 600 inženýrů a 3.000 studentů na vyšších školách.

Nyní se všude horečně pracuje, aby se zahladily i poslední bolestné jizvy bratrovražedného boje. Historie dokazuje, že nejvyvinutější obyvatelstvo se po válce vždy nejdříve vzpamatuje.

Nemůžeme ovšem popřít, že ~~příčinou~~ ^{příčinou} hospodářského rozmachu ve Středovýchodním státě je nafta, která byla objevena krátce před vypuknutím války a částečně ji i zavinila.

Dnes se Nigerie stala 9. největším světovým producentem petroleje, právě díky těžbě ložisek, odkrytých v této oblasti.

Nigerská církev po válce:

2 Z kmene Ibo pochází nejvyšší počet nigerských katolíků, asi 2 miliony kteří tvoří 2/3 všech katolíků v Nigérii.

Velkým apoštolem tohoto kmene byl irský biskup z kongregace sv. Ducha, mons. Shanahan,

11 DIC. 1973

73 347/4

Biafřané měli již po válce 150 vlastních kněží, mezi nimi 3 biskupy, dále 65 řeholníků a 163 řeholních sester. Na jejich území pracovalo při vypuknutí konfliktu asi 300 cizích misionářů, skoro výhradně Irčanů, kteří zůstali mezi svými věřícími, dokud nebyli ústřední vládou vypovězeni pod záminkou, že vstoupili do Nigerie ilegálně. Jejich skutečnou vinou však bylo, že veřejně pranýřovali a odhalovali světu ukrutnosti federálních oddílů. Biaferská válka byla opravdu jednou z největších genocid v dějinách, protože si mezi poraženými vyžádala skoro 2.000.000 obětí.

Po skončení nepřátelství fungovalo v bývalé Biafře 156 velkých misijních stanic, některé až s 30.000 věřícími. Bylo znovu otevřeno 65 středních, technických a obchodních škol a studenti se do nich jen hrnuli. Příliv cizích misionářů z Evropy ovšem ustal a domorodí kněží začali svěřovat vedení škol a vyučování stále většímu počtu laiků. Přesto však jsou domácí kněží dosud stále přetížení prací. Nikdy předtím nepřistupovalo tolik lidí ke svátostem a zpovědnice jsou doslova obleženy. Někteří kněží slouží denně až tři mše svaté.

Semináře v Biafře jsou přeplněné a biskupové jsou nuceni, třebaže s bolestí v srdci, odmítat četné uchazeče pro nedostatek místa. Biskup z Enugu při své cestě po Evropě a Americe, kde žádal o pomoc pro svou církev, prohlásil: "Ve 4 diecézích máme letos 450 nových seminaristů, avšak semináře jich mohou pojmout nanejvýš 400. Zbývajících 50 musí čekat. Ve své diecézi mám 160 velkých a 450 malých seminaristů, 600 povolání, 40 novickek, 35 postulantek a 525 aspirantek do mladé kongregace Dcer Boží lásky, kterou jsem založil v r. 1969". Někteří pozorovatelé namítají, že církev v bývalé Biafře je poněkud konservativní. V každém případě však to je církev, která prodělává prudký vývoj a dosud nebyla zasažena krizí projevující se v církvích na Západě.

Biskupy a kněze nejvíce ze všeho bolí když vidí, že by mohli dosáhnout mnohem více, kdyby měli dostatek personálu a prostředků. Rektor semináře v Oniči např. napsal: "Toto je opravdu zlaté údobí kněžských a řeholních povolání v letopisech církve kmene Ibo. Je smutné, musíme-li odmítnout chlapce který se hlásí do semináře nebo do noviciátu. Bohužel to musíme dělat často. Působí to sice roztrpčení, ale co jiného nám zbývá?"

Objektivně je třeba uznat, že církev v Biafře odjezdem irských vypovězených misionářů vlastně nijak neutrpěla. Jejich domorodí žáci dosahují větších

úspěchů, než by dokázali oni sami, kdyby byli zůstali na svých místech.

Mezi tolika radostnými zjevy bohužel nechybějí ani stíny. Nejtěžší ránu zasadilo církvi zastátnění škol ústřední vládou, která také dosud systematicky odmítá cizím misionářům vstupní viza. V některých federálních státech, kde příslušníci kmene Ibo tvoří jen menšiny, jsou zatím stále ještě předmětem rasové diskriminace. Určité náznaky nás však opravňují k naději že časem se zmírní i toto napětí.

Končíme slovy, která vyřkl skoro již před sto lety mons. de Brésillac zakladatel Společnosti afrických misíí, která vyslala do Nigerie první hlásatele evangelia: "Jsou nešťastné země, které dlouhou dobu zůstávají pod vedením cizího kléru! Pamatuj si misionáři, že nejsi ve své misijní oblasti ani farářem, ani biskupem. Čím déle tam prodléváš, tím více se musíš pokorovat před Bohem, protože je zo znamení, že Bůh tvému úsilí nežehná".

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

Vatikán: Předmětem promluvy Sv.Otce na středeční generální audienci byla nespokojenost moderního člověka a jeho tajná touha po Bohu. Současná náboženská krize se podobá dobrovolné slepotě; vyplývá buď z netečnosti nebo z pochybných filosofických spekulací. Nedostatek náboženského citu nelze považovat za pokrok vědy či ducha, za osvobození a emancipaci člověka a za vrchol modernosti. Pavel VI. zdůraznil: "Potlačíme-li problém Boha stane se problémem všechno, padne princip racionality, vnitřní a poslední důvod pravdy, jakož i účinná a svrchovaná norma mravního systému našeho života. Zapomenout na Boha neznamena osvobození, nýbrž ^{řetivý ušlechtilý} ~~ajmu~~; není to potvrzením vědecké logiky, ^{připuštění} nýbrž hluboké nevědomosti, neřešitelného tajemství tajemství prázdnoty ve vyšší oblasti lidského myšlení". Je absolutně jisté že Bůh existuje. K tomu sv.Otec poznamenal, že je těžké představit si Boha, a to právě proto, že je to Bůh. Racionální a vědecké myšlení často zlehčuje obraz ^{ou} ~~ny~~, symbolicky ^{ou} ~~ny~~, někdy snad i trochu dětskou představu, neúplnou a nepřesnou, jakou si někdy prostá mysl vytváří o Bohu. Skrytého a tajemného Boha je třeba hledat v modlitbě: "Proč je Bůh skrytý, ~~a~~ tajemný a tichý? Kolik podobných otázek se hemží v našem zvědavém duchu, který nerad snáší Boží vyčkávání a nezná jeho plány. Spokojme se zatím jen s jednou a částečnou odpovědí: Bůh se skrývá, protože chce, abychom ho hledali; proto se zahalil do svého tajemství, ne aby se od nás vzdálil, nýbrž, aby nás podnítil k hledání". Dále podotkl, že modlit se znamená bdít v očekávání světla a pokračoval: "Věříme, že duše moderního člověka dosud nezhasla; naopak, snad právě v důsledku svých bohatých zkušeností ~~a~~ hmotné hojnosti chová ve svém nitru skrytou neukojenou touhu, kterou lze vyjádřit modlitbou. Nenastala snad pro nás, věřící a moderní lidi požehnaná hodina, v níž můžeme tuto duševní touhu vyslovit v modlitbě, jak nám ji připravila liturgická reforma? Slavíme advent a ten je právě příležitostí k našemu duchovnímu vzestupu. Tak se i staň" - zakončil Pavel VI. svou řeč.

Sv. Otec jmenoval polského kněze Mariana Prykuckého světícím biskupem v poznaňské arcidiecézi a zároveň též titulárním biskupem z Glendalochy. Novému biskupu je 49 let, na kněze byl vysvěcen r.1950 a od r. 1954 působí jako tajemník poznaňského arcibiskupa.

Vatikán: L'Osservatore Romano uveřejnil článek vedoucího Apoštolské Penitenciarié, mons. Sessola o smyslu odpustků, jež se udělují v Milostivém létě. Pomáhají nám pochopit ošklivost hříchu, jehož následky věřící nemohou vlastními silami napravit. Připomínají též jednotu nás všech v Kristu, důležitost vzájemné lásky, znovu vzbuzují důvěru v Boha, vybízejí k ~~zamezení~~ ^{rozhlednutí} nedbalosti. Odpustky ovšem ~~ne~~ ^{ne} působí automaticky, nýbrž podle vnitřního rozpoložení věřícího, ~~kteří~~ ^{Kdo je} ~~chce-li~~ je získat, musí se snažit o křesťanskou dokonalost, aby zahladil své minulé viny. Nutnost tohoto vnitřního rozpoložení a připravenosti je nejlepším důkazem neopodstatněnosti strašných a otřepaných námitek proti odpustkům. K dosažení plnomocných odpustků v Milostivém létě je třeba, kromě návštěvy příslušného chrámu či poutní svatyně též právoplatná zpověď, sv. přijímání a modlitba na úmysly sv. Otce a biskupského sboru.

Wloclawek: Místní biskup, mons. Zareba vydal dokument o nutnosti stavby nových chrámů, zejména v nových průmyslových oblastech. Povolení, která dosud vydaly vládní úřady nestačí k uspokojení duchovních potřeb věřících, kteří jsou dosud na různých místech nuceni shromažďovat se v dřevěných boudách a jiných nouzových objektech.

Řím: Italský senát schválil ve středu vládní předlohu zákona o nemocenském a starobním pojištění pro katolické kněze a duchovní jiných vyznání. Tím nabývá zákon platnosti, poněvadž poslanecká sněmovna jej schválila již 18. října minulého roku.

ústav pro studium
totalitních režimů

10.XII.73 - Všeobecné vyhlášení lidských právCírkev a lidská práva

Lidská důstojnost a svoboda jsou práva a pravdy potvrzené evangeliem. Základním předpokladem zjevení je původní ušlechtilost člověka, Božího dítěte, stvořeného k uskutečnění Božího úradku lásky, jež přesahuje lidskou existenci.

Nikdo nepochybuje, že křesťanství přispělo k tomu, aby si člověk uvědomil vlastní důstojnost.

O uplatňování lidských práv podávají nejlepší svědectví, kdromě samotných dějin církve, která vždy vystupovala na obranu utlačovaných, ^{uznání} ~~dokumenty~~ a encykliky posledních papežů. Podáme vám je ve stručném a ~~rychlém~~ přehledu

Pius XII /1939-1958/

"...V národě, který je hoden takového jména, občan cítí sám v sobě vědomí vlastní osobnosti, svých povinností, a práv a svobody, spojené ovšem s respektováním svobody a důstojnosti ostatních /24.XII.1944, Rozhlasový vánoční projev/.

"Muž a žena jsou si absolutně rovni, a to jak vzhledem ke své osobní důstojnosti Božích dětí, tak i vzhledem k poslednímu cíli lidského života. Zůstane nehynoucí zásluhou a slávou církve, že zdůrazňovala tuto pravdu a osvobodila ženu z ponižujícího otroctví, které je v rozporu s její přirozeností. Muž a žena si však mohou svou stejnou důstojnost udržet a zdokonalovat jen tehdy, budou-li respektovat a projevovat zvláštní vlastnosti, jež jsou v jejich přirozenosti. Jsou to nepotlačitelné tělesné i duševní vlastnosti, jejichž řád a platnost nelze zvrátit, protože i v takovém případě by je příroda znovu obnovila" /21.října 1945, Přímluva k ženám vedoucím Katolické akce/.

x "Moderní společnost chce všechno předvídat a organizovat, přitom se však svým mechanickým pojmáním jevů dostává do rozporu s tím co žije a co tedy nemůže podléhat výpočtům; přichází do rozporu zejména s těmi právy, jež člověk uplatňuje podle své přirozenosti, s vědomím vlastní osobní zodpovědnosti, to znamená, jako původce nových životů, o nichž má vždy zásadní právo rozhodovat /24.XII.1952, Rozhlasový vánoční projev/.

Jan XXIII /1958-1963/

x "Pokud jde o ty, kteří neoplývají majetkem - a jejich osud nám působí skutečně hlubokou bolest - církev je daleka toho, aby neuznávala jejich ^{va} práva

naopak, jako láskyplná matka je chrání, protože hlásá a vštěpuje na sociálním poli takové teorie a normy, které, kdyby mohly být plně uskutečněny, jistě by odstranily všechny nespravedlnosti a dosáhly by stejnoměrnějšího rozdělování zdrojů bohatství" /Z encykliky Ad Petri Cathedram, 29.6.1959/.

X "Sociální mír může být založen jedině na vzájemném respektování lidské osobní důstojnosti. Pouze budeme-li hodnotit člověka a jeho činnost podle měřítká jeho osobní důstojnosti, bude možno utiшит spory a nesvor-nost" /Vánoční rozhlasové poselství, 23. prosince 1959/.

X "Ve spořádaném a plošném lidském soužití platí jako zásadní princip, že každá lidská bytost je osobnost, neboli má svá práva a povinnosti, jež pramení bezprostředně a zároveň z její samotné přirozenosti: tato práva a tyto povinnosti jsou tudíž všeobecná, neporušitelná a nezczitelná.

Uvažujeme-li pak o důstojnosti lidské osobnosti ve světle Božího zjevení, rozměry této osobnosti se ještě nesrovnatelně zvětšují, protože lidé byli vykoupeni krví Ježíše Krista a milostí se stali Božími dětmi a přáteli, jakož i dědici věčné Boží slávy /Encyklika: Mír na zemi, 11.4.1963/.

X Po tomto zásadním prohlášení následuje ve zmíněné encyklice výčet jednotlivých práv s patřičným komentářem. Je to právo na existenci a na důstojnou životní úroveň, práva vztahující se k morálním a kulturním hodnotám, právo uctívat Boha podle svého svědomí, právo na svobodnou volbu vlastního stavu, práva týkající se hospodářské oblasti, právo shromažďovací a spolčovací, právo vystěhovalecké a přistěhovalecké a konečně práva politického rázu.

~~11~~ V téže encyklice Jan XXIII. věnuje dlouhý paragraf Organizaci Spojených Národů a její činnosti. O Všeobecném vyhlášení lidských práv se zde píše:

"Jedním z nejdůležitějších činů Spojených Národů je Všeobecné vyhlášení lidských práv. V jeho předmluvě /preambuli/ je prohlášeno jako ideál, který mají sledovat všechny státy a národy, opravdové uznávání a respektování uvedených práv a z nich vyplývajících svobod. Ohledně některých speciálních bodů tohoto Vyhlášení byly vzneseny námitky a výhrady. Přesto však nelze pochybovat, že tento dokument je důležitým krokem na cestě k právně-politické organizaci světového společenství".

Pavel VI.

- ✕ "Poslání Spojených Národů je nenahraditelné a jeho důležitost roste; modlíme se slovy svého ^{ctihodného} předchůdce, aby brzy každý člověk našel u této organizace účinnou ochranu svých osobních práv; a my k tomu dodáváme, aby tam našel i každý národ fórum, kde právo a rozum nahradí sílu a násilí jako principy spravedlnosti a lásky" /Poselství kard. Spellmanovi, 17.2.1965/.
- ✕ "Vyhlášíte základní práva a povinnosti člověka, jeho důstojnost, svobodu a na prvním místě svobodu vyznání. A my k tomu ještě dodáváme: posvátnost člověka; jde totiž o lidský život a ten je posvátný. Nikdo se nesmí opovážit strojiti mu úklady a urážet ho. Není to jen problém výživy hladových; kromě toho je nutno zajistiti každému člověku takový život, jaký vyžaduje jeho důstojnost" /Projev při zasedání Spojených Národů, 4. října 1965/.
- ✕ "Pouhým úsilím vlastního rozumu a vlastní vůle každý člověk může být stále více člověkem, může víc znamenat, může být něčím víc. Každý člověk je však členem společnosti; patří k lidské rodině. Nejenom ten či onen člověk, nýbrž všichni lidé jsou povoláni k tomuto plnému rozvinutí" /Encyklika Pokrok národů, 26.III.1967/.
- ✕ "Každý to vidí; je třeba ještě dlouhé cesty k uskutečnění úmyslů ob-
sažených v těchto prohlášeních a k praktickému uplatnění zásad, k odstranění tak četných a stálých ¹porušování ⁴správně ~~vyhlášených~~ ³vyhlášených ²zásad ⁵za všeobecné neporušitelné a nezcižitelné. Kéž by se mohli všichni lidé s dobrým srdcem mírumilovně spojit, aby zásady Spojených Národů nezůstaly jen vyhlášené, ale aby se též staly skutečností. Jak máme zahistiti základní lidská práva, když se jim vysmívají? Jedním slovem, jak máme zasahovat, abychom chránili lidskou osobnost všude, kde je ohrožována? Co máme dělat, aby zodpovědné osoby pochopily, že tu jde o základní majetek lidstva, který nesmí nikdo, pod žádnou záminkou beztrestně poškozovat, protože by to byl atentát proti tomu nejsvětějšímu, co člověk má. Bylo by bezúčelné vyhlášovat práva, kdybychom se současně všemožně nesnažili o zaručení jejich respektování, všude, ode všech a pro všechny" /Z vlastnoručního listu předsedovi Kongerence lidských práv, 22.4.1968/.
- "Jako lidé bychom měli mít stále na paměti, že cesta civilizace vede k uznání rovnosti všech lidí, protože všichni lidé jako takoví mají tutéž základní důstojnost a z ní plynoucí práva" /řeč v parlamentu v Kampale, 1.8.1969/.

x "Existuje ještě jiná oblast, velmi blízká mírové oblasti, a v ní se vaše a naše činnost setkávají; totiž obrana lidských práv, práv lidských komunit, zvláště národnostních menšin. Církev má sice na mysli především Boží práva, ale nikdy se nepřestane zajímat i o lidská práva, protože člověk je stvořen k obrazu a podobě svého Stvořitele. Církev cítí jako vlastní ránu, jsou-li lidská práva kohokoliv a kdekoliv ignorována a porušována" /Ústřednímu tajemníku Spojených Národů, 5.2.1972/.

x Na závěr, po slovech papežů, uvádíme ještě hlas II. Vat. koncilu.

V Prohlášení o náboženské svobodě stojí: "V současné době si lidé stále více uvědomují vlastní osobní důstojnost a roste počet těch, kteří chtějí jednat podle vlastního uvážení, užívat své vlastní zodpovědné svobody, založené na vlastním vědomí povinnosti, bez donucovacích prostředků".

x Pastorační konstituce o církvi v současném světě prohlašuje:

"Všichni lidé mají rozumnou duši a protože jsou stvořeni k Božímu obrazu i stejnou přirozenost. Proto každé omezování a rozlišování základních práv lidské osobnosti, ať již na poli sociálním či kulturním, pokud jde o pohlaví, rasu, barvu pleti, sociální postavení, jazyk či náboženství, musí být překonáno a odstraněno, poněvadž odporuje Božímu úradku. S bolestí však musíme přiznat, že tato základní práva lidské osobnosti nejsou ještě a všud plně respektována..."

x V Prohlášení o vztazích církve k nekřesťanským náboženstvím se praví:

"Nemůžeme nazývat Boha Otcem všech lidí, jestliže se nechceme chovat jako bratři k některým jiným lidem, kteří jsou též stvořeni k Božímu obrazu.

Církev se proto staví proti jakékoliv diskriminaci či pronásledování z rasových, sociálních či náboženských důvodů, poněvadž to vše odporuje Kristově vůli".

ústav pro studium
totalitních režimů

13 DIC. 1973

RaVat-Ceco

Pozdrav pro mládež.

Mladí přátelé,

- ① přichází doba tajných přání
zázraků a nadějí
přichází doba diynátání,
kdy se všichni mají raději
- ② Přichází dítě které v dlani
nese lidem hvězdu hvězd
přichází Dítě, jež nás chrání
a chce nás dobrou cestou vést.
- ③ To není jen tak samo sebou
to musel někdo způsobit
že ruce, které jindy zebou
mají znenadání cit...

Tento malý básnický skvost vám nese na křídlech kouzelné melodie náš dnešní hudební pozdrav. Autorem písně je Luboš Svoboda a zpívá Hana Pazeltová. - deska -

- - - -

Jakoby Praha chtěla pozdravit slovy, melodií i zpěvem svého misionáře, který teď působí v Peru, otce Františka Blažka a Pražané by jistě dodali: křtěného Vltavou. - Uniká vám souvislost? Tedy malé vysvětlení: Jedného dne čtu seznam soukromých audiencí u Sv. Otce : Mons. Dante Fragnelli, prelatura Huari, Peru. - To je přece biskup našeho otce Blažka, blesklo mi hlavou. Pak už věci měly rychlý spád - výsledkem je dnešní interview s tímto misijním biskupem Indiánů. Prozradil nám, mimo jiné, že jeho koníčkem je radio a jako dlouholetý radio amatér zkonstruoval malé vysílačky na jednotlivých misijních stanicích, takže kněží mají s biskupem spojení, i když jsou odříznuti od světa, deštěm, sněhem, lavinami a jinými žertíky, které jim vrchovatě připravuje tamní podnebí a Bílé Kordiliéry. Poslouchají i Vatikánský rozhlas. Proto jsem před chvílí poznamenal: Jakoby Praha chtěla slovem, melodií i zpěvem pozdravit pražského misionáře v Peru. Co kdyby právě poslouchal? Ale nyní co nám řekl otec biskup Fragnelli: Zeptali jsme se ho:

ústav pro studium
totalitních režimů

Interview s mons. Dante Frasnelli

Naši posluchači již ~~nikdy~~ něco slyšeli o prelatuře Huari v Peru a o tamních indiánských katolících od našeho novokněze misionáře, otce Františka Blažka. Jak ale pohlíží biskup na potřeby své prelatury ve světle hlásání evangelia?

B: Především bych chtěl upozornit, že mám ve své prelatuře dva kněze z Československa, totiž otce Františka Štauda a otce Františka Blažka. Považuji oba za velký dar z Československa. Moje prelatura je velmi rozlehlá, asi jako celá Sardinie, tj. asi 25.000 km² a ~~žije~~ v ní 300.000 Indiánů. Ti žijí v malých vesnicích jako pastýři a zemědělci na náhorních plošinách v Andách, to znamená ve výši 3.000 - 4.000 m nad mořem. Hlásání evangelia je tu po mnoha stránkách odlišné. Největší potíží je nedostatek personálu, hlavně kněží a katechisté. Děláme co je v našich silách. Začali jsme již se stavbou tří škol pro katechisty, abychom alespoň trochu ulehčili našim kněžím, kteří jsou skutečně přetíženi prací. Katechistů už působí asi 60. Někteří z nich věnují této činnosti všechnem svůj čas, jiní jen několik hodin a opět jiní konají tuto práci jen některé dny v týdnu. Slovo Boží tedy u nás hlásají jak kněží, tak i katechisté. Kdybychom měli možnost získat nové kněze a další prostředky na udržování škol pro katechisty, pokládali bychom to za své největší štěstí, protože by se tak zvýšila a prohloubila i celá evangelizace.

A: Jestli jsem dobře porozuměl, hlavním problémem jsou kněžská povolání. Co podle vás potřebuje mladý člověk, který se chce stát misionářem, např. mezi Indiány v peruánských Kordillerách.

B: To je velmi důležitá otázka. Každý kněz v naší prelatuře si problémem povolání dobře uvědomuje. Všichni společně se ^{jej} snažíme vyřešit. Mladý člověk, který se chce stát misionářem u nás v Kordillerách, musí cítit v duši povolání^a, musí být zdravý. Značnou obtíž působí i velké vzdálenosti a potom i jazyk, protože Indiáni v Kordillerách mluví svým jazykem, který se jmenuje kečua. Ten je třeba se naučit, jinak se bude musit dorozumívat s Indiány pomocí tlumočnicka. Kromě pevného zdraví musí být i velmi obětavý, aby se dovedl zříci různého pohodlí. U nás v horách se cestuje je na koni a někdy také motocyklem. I otec Blažek má malou motorku a vyškrabe se s ní všude, kam se dostane kůň. Nesmí být ani vybíravý v jídle, musí jíst to, co se kde najde a je nutno, aby se v jídle a ve spaní přizpůsobil indiánským ^{zvykům}

Musí tedy cítit v duši opravdu velmi hluboké povolání a respektovat ten náš chudý lid, právě proto, že je chudý a žije velmi skrovně. Na druhé straně si však ^{nechájí} říci a jsou velmi hodní.

A: My jsme ale hlavně zvědaví na našeho otce Františka Blažka. Má za sebou již rok apoštolské práce a proto bych se chtěl zeptat: s jakými obtížemi se setká evropský kněz v Latinské Americe? Např. u vás v Perú?

B: ^{V podstatě} ~~Na základě~~ je těch obtíží mnoho, ale nikdy nejsou nepřekonatelné. S dobrou vůlí, nadšením a odvahou, která nikdy mladým lidem nechybí, je možno tyto problémy vyřešit. Nejvíce nesnází působí, jak jsem již řekl dříve, nadmořská výška. Nemůžete si to dobře představit, co to znamená stále žít ve výši 3.000-4.000 m. Ale chcete-li se k nám dostat, musíte nejdříve přejít tzv. Bílou Kordilleru /Cordillera Blanca/, která je ještě vyšší, až přes 5.000 m. Často se stává, že ten, kdo není na takové výšky zvyklý, onemocní "horskou nemocí". Výška je tedy velmi závažnou překážkou, zejména pro starší lidi a pro slabší ^{lidí}. Druhou obtíží je ^{potrava} jídlo. U nás jsme zvyklí jen na brambory, kukuřici, nebo na morčata /?/. Ta sice nejsou špatná ale našemu /evropskému/ žaludku se zdají trochu odporná. ^{Jedí} se tu také některé druhy tropického ovoce, které domorodcům sice chutnají, ale nám /Evropanům/ ne. Chléb se tu skoro vůbec nenajde. Místo něho je třeba se spokojit trochou rýže, když nás občas někdo pozve. To jsou tak asi ty hlavní přírodní překážky: výška a výživa. Nesmí se také zapomínat, že u nás v horách nejsou lékaři a když někdo onemocní, musí ^{vědět}, jak se má léčit. Určitou obtíží je i jazyk. Ten je nutno se naučit, abyste se mohl porozumět, a není to jazyk právě snadný. V každém případě ale lidé u nás mají kněze tak rádi, že mohou ~~přímě~~ říci, nebudete-li to pokládat za heresi, že nás přímo zbožňuje. Mají nás opravdu v úctě. Je ovšem třeba mít s ^{Indiány} ~~nimi~~ domorodci trpělivost, snažit se je pochopit, a hlavně si je musíte zamilovat. A cítit k nim lásku není zrovna snadné, protože jsou otrhaní, podvyživení, nevzdělaní a značně pověřiví. Ale právě láska k nim nakonec překoná všechny překážky.

A: Ještě poslední otázku. Co byste řekl našim mladým lidem v Československu, a co by jim asi ^{řekl} ~~řekl~~, kdyby tu s námi byl, náš mladý misionář, František Blažek?

B: To by asi velmi dlouho trvalo, protože by se dalo říci velmi mnoho věcí mladým Čechoslovákům, kteří by se chtěli stát misionáři. Co by jim asi řekl páter Blažek, to nevím, ani bych si to netroufal uhodnout. Je plný ^{šeni} ~~šeni~~ ná

vycházíme spolu jako dva bratří^a, máme se velmi rádi. Jistě by jim toho chtě-
řící velmi mnoho. Já osobně, jako biskup v andských Kordillerách a jako mi-
sionář, který tam již ^{20 let} po léta pracuje, bych velmi rád pozval, nejen mladé
Čechoslováky, nýbrž všechny mladé lidi, kteří nás nyní poslouchají, aby
k nám přišli a zakusili radost a štěstí, jaké cítíme my z toho, že můžeme
celý svůj život zasvětit druhým, že můžeme dát do jejich služeb všechny své
síly, svou vůli, práci, rozum, paměť, prostě všechno, čemu jsme se naučili.
Přál bych jim, aby se seznámili s našimi domorodci, kteří nás poslouchají,
milují nás, mají nás rádi a opravdu se nemohou dočkat, až k nim přijde mi-
sionář, aby je naučil ^{nejenom} jak mají následovat, milovat a poznávat Krista, ale
aby jim také pomohl hmotně při budování jejich škol, silnic, kostelů a toli-
ka jiných sociálně prospěšných věcí, které je třeba vykonat v naší prela-
tuře. Hlavně nyní, po katastrofálním zemětřesení, které nás postihlo 31.
května 1970 a zpustošilo celou oblast. Kdybych se mohl obrátit k mládeži,
která mě teď poslouchá ~~xpřezřivím~~, řekl bych asi toto: Přijďte se k nám
podívat, přijďte to také zkusit, a budete jistě velmi šťastní.

A: Děkuji Vám, otče biskupe.

8'

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

Vatikán: V pátečních audiencích sv.Otec přijal mezi jinými vídeňského arcibiskupa a předsedu Sekretariátu pro nevěřící, kard.Königa, brazilského kard. Arnse a presidenta tuniské republiky paňa Habiba Burgibu s doprovodem

Dále udělil Pavel VI. audienci asi 300 ~~knězů~~ ^{delegátům} setkání mladých evropských zemědělců. Řekl jim: "V encyklikách Matka a Učitelka, Pokrok národů a Octogesima Adveniens, jakož i v dokumentech minulého biskupského synodu o spravedlnosti ve světě najdete nezvratná svědectví zájmu církve o tuto oblast. Cílem vaší činnosti nemá být jen hmotný rozvoj, nýbrž i duchovní; nestačí mít víc, je třeba i být něčím více. V závěru řeči též doporučil větší koordinaci při akcích na pomoc zemím tzv. Třetího světa.

V trůnním sále konečně sv.Otec přijal účastníky třetího doplňovacího kursu o kanonickém právu pro církevní soudce. Uznal sice že přílišný právnícký duch by mohl být na škodu náboženskému životu, zdůraznil však též, že kanonické právo není jen libovolnou vnější strukturou a že neomezuje duchovní ráz evangelního poselství. Bez právního řádu by se i sama pastorační činnost míjela účinkem. Prvým zákonem je sice láska, ~~ale ani ta nemůže existovat bez spravedlnosti.~~

Ve čtvrtek zemřel v Římě kard. Josef Beltrami. Pohřební obřady se budou konat v sobotu dopoledne ve svatopetrské bazilice. U jeho rakve se již ve čtvrtek odpoledne pomodlil sv.Otec, státní sekretář kard. Villot, jiní kardinálové a četné další osobnosti. ~~Kard. Beltrami dosáhl věku 84 let, pocházel z Piemontu a kard. byl jmenován Pavlem VI. v r. 1967.~~

Charlotte: Katolíci a metodisté v sev. Karolině ve Spojených Státech zahájili styky na oficiální úrovni. Biskup z diecéze Charlotte vyslovil při prvním setkání naději, že tyto styky přispějí k duchovní obrodě všech tamních křesťanů. Spolupráce bude navázána zejména na sociálním poli.

Saint Louis: Společný list severoamerických biskupů o mariánské úctě se setkává s odezvou v náboženském životě věřících. Potvrdil to kard. Carberry v Saint Louis na shromáždění 6.000 věřících uspořádaném v rámci tzv. ~~Tažení za modlitbu~~ ^{Křesťanské výpravy} v rodině. Vedoucí této akce, páter Peyton zdůraznil nenahraditelnost modlitby pro mravní výchovu dětí a rodinný život.

Morelia: Arcibiskup z Morelie v Mexiku vydal pastýřský list o obrodě a smíru Milostivého léta. Doporučuje, aby současná pastorační činnost kněží se zaměřila hlavně na vnitřní obrodu, aby věřící přemýšleli i o obnově diecézních církevních struktur, aby dokazovali svou víru každodenním životem, a konečně aby prohloubili dialog s nekatolíky a tzv. ~~věřícími~~ ^{mariánskými} věřícími.

Brusel: Země Evropského hospodářského společenství poskytnou v příštím roce západoafrickým zemím trpícím suchem potraviny ve výši přes 50 milionů dolarů. Obyvatelstvu bude dodáno např. přes 130.000 tun obilnin, 31.500 tun práškového mléka a 6.000 tun másla a oleje.

Paříž: Ve Francii žije v současné době 2.000 řeholníků rozjímavých řádů a 9.000 řeholnic s klausurou. Převažují mezi nimi hlavně mladí lidé. Tajemník francouzského stálého výboru pro řeholníky vyzval věřící, aby pomáhali a podporovali ty, kdo chtějí vstoupit do kláštera.

Dallas: Redaktor časopisu "Texaský katolík" pan Landregan bude v neděli vysvěcen stálým jáhnem. Pan Lanergan je též spolupracovníkem severoamerické katolické tiskové kanceláře.

Mexico-City: Mexičtí biskupové schválili při svém posledním valném zasedání dokument nazvaný: Křesťanské povinnosti na sociálním a politickém poli. Kárají v něm hlavně bezohlednou honbu za výdělkem a majetkem, nelibostné politické soupeření a někdy i nedbání Božího zákona. I v politické oblasti mají věřící spolupracovat se svými kněžími a biskupy.

Santiago del Chile: Světící biskup chilského hlavního města vyzval všechny věřící k vzájemnému usmíření, jinak jim chybí opravdový Kristův duch. Někteří stále ještě nemohou zapomenout na stará záští a nepřátelství a uchylují se i k udavačství. ^{zprávy / message} List, v němž biskup uveřejnil svou výzvu vyslovuje i naději, že brzy bude obnovena svoboda tisku a odborářské činnosti.

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

RaVat-Ceěo /pátek/ Slyěeli jsme slovo Boěí.

Výklad ětení a evangelia III adventní neděle.

Říkat dnes lidem: Radujte se! - zní jako hořká ironie anebo jako nevyčísitelný optimismus, odtržený od tíživých současných poměrů. A přece všechny antény lidské touhy jsou zaměřeny na radost a všechny radary nitra se snaží zachytit i její nejmenší stopu. Na jedné straně drtivě naléhavá potřeba radosti a žízeň po úsměvu a na druhé straně přichází denně tolik nepříjemností, které kazí radost a úsměvu nedovolí vyjít. Všední život každého z nás má tyto tragické rysy. Jak odpovídá většina? Resignací, melancholií, propadá ~~smutku~~ ale jistě smutku. Jak odpovídá Boěí lid, čekající na příchod Spasitele? ~~Hlasem~~ ^{Hlasem} apoštola burcuje: "Radujte se v Pánu, opakují, radujte se!" Apoštol Pavel píše tato slova poprvé křesťanům makedonského města Filipy; malé hrstce těch, kteří uvěřili v Krista, kapce v moři pohanství. Jaképak důvody k radosti mohli mít? Jediný: Krista. Měli Ježíše Krista, v něhož uvěřili, kterého milovali, jemuž sloužili celým životem. Mít Krista, to znamená: být ušlechtilý, protože ^{jeho} nekonečná dobrota nutí člověka být dobrým. Mít Krista, ^{jako jediný důvod radosti} to znamená mít jistotu, že Pán je blízko, že bere na sebe mé starosti a řeší mé problémy, lépe než bych to dokázal sám. Z toho vyplývá důvěrný vztah k Bohu a to za všech okolností. Člověku pak není zatěžko prosit, dovolávat se ve všem jeho přispění, být s ním rád pospolu, obracet se na něj s blaživou samozřejmostí. Boěí blízkost ho naplňuje vnitřním klidem a ten jako slunce volá radost do květu. Sv Pavel to potvrzuje slovy: Pak Boěí pokoj, který převyšuje všechno pomyšlení, uchrání vaše srdce a vaše myšlenky v Kristu Ježíši." - Nepřehlédněme dva potenciální škůdce, kteří dokážou pořádně nahlořat naši radost - naše srdce s jeho schopností desertovat a naše myšlenky, které plodí zaslepenost ducha a vášeň. Toužíme po radosti, která převyšuje všechno pomyšlení, ale z úst Církve slyšíme, že takový je jen pokoj, který dává Bůh; a v něm je záruka, že naši vlastní potenciální škůdci, naše srdce i myšlenky zůstanou v Kristu, zůstanou v radosti, své síly budou rozvíjet jen ve službě dobra a ne jako ničivá energie. Pak už se neobjeví pochyby či otázka, zda vůbec je možná, zda někde vůbec existuje trvalá radost.

Střetnutí s běžnými názory lidí, či lépe, jak se liší pravý křesťanský názor od mentality světa demonstruje nedělní evangelium. K Janu Křtiteli

přicházejí na Poušť lidé všech vrstev a zaměstnání. Hledají pravdu, pokoj ve svědomí, hledají cestu dohru. Hledají v podstatě ztracenou radost. Nahlížejí, že dosavadní způsob života, že dosavadní cíle a hodnoty je zklamaly. Proto se ptají: "Co tedy máme dělat?" Jan Křtitel nejprve potírá jejich představu, že si lze radost pojistit plným šatníkem, dobře zásobenou spižírnu, plnými sýpkami či sklepy: "Kdo má dvoje šaty, rozděl se s tím, kdo nemá žádné. A kdo má něco k jídlu, ať jedná stejně!" Posluchače ovane ostrý vítr radikálního obratu ve smýšlení. Mají rozdávat, místo další nových šatů a zásob protože radost je skryta v rozdávání. Že není ve shonu po věcech, jež ukájejí hmotné potřeby, to zakusili už tisíckrát. Avšak není ani v úsilí mít hodně peněz. Evangelium říká: "Přišli také celníci, aby se dali pokřtít a ptali se ho: Mistře, co máme dělat? On jim odpověděl: Nevybírejte víc než je vám stanoveno!" - Dali se na cestu snadného zbohatnutí. Byli přesvědčeni, že penězi lze si koupit radost a hodně radosti. Obětovali tomu cíli své ^{dobré} jméno, své mravní zásady, neštíteli se podvodu, neohlíželi se na spravedlnost. Předchůdce Páně jim ^{ale} říká, že právě to je jejich slepá ulička. Stejně bezvýchodné je i násilí, vydírání a stále větší nároky: Evangelista píše: "I vojáci se ho ptali: A co máme dělat my? Odpověděl jim: Na Nikom se nedopouštějte násilí, nikoho nevydírejte, spokojte se se svým žoldem!" - Jen pravda osvobozuje. To zakoušeli Janovi posluchači na poušti, to prožíváme i my dnes. Neříkal lidem podbíživé zásady, netěškali mu, ale uvažovali o Janovi, zda není Mesiáš. A byli to lidé zvyklí na dobré bydlo, lidé, jejichž jedinou snahou bylo snadno a rychle zbohatnout, a vojáci, vždycky pohotovější sáhnout k násilí než k umírněnosti. Jan nesmí dovolit, aby se upjali k člověku, aby jejich touha žíznila po absolutnu, po Bohu, se dala oklamat člověkem. Ne, on není Mesiáš, on není ten, který jim může dát, co hledají. Proto s velkou rozhodností obrací jejich pozornost na Krista: "Jan jim ^{na to} říká: Já vás křtím vodou. Přichází však někdo mocnější než já; jemu nejsem hoden ani rozvázat řemínek u opánků. On vás bude křtít Duchem sv. a ohněm." Předchůdce Páně nepodlehli pokušení dělat ze sebe Mesiáše, spasitele lidstva, jak tomu v dějinách podléhali a dodnes podléhají všelijací reformátoři a revolucionáři. Má jasnou představu o Kristu - "Přichází někdo mocnější" - a ví čím je on

sám - nejsem mu hoden rozvázat řemínek u opánku. - Všechny minulé i dnešní mesiáše charakterisuje opačné jednání. Neznají nebo popírají Krista a přeceňují nehorázně sami sebe, ba až se zbožňují. - Čím se projeví Kristova nezměrná moc? "On vás bude Křtít Duchem sv. a ohněm." Jinými slovy obnoví vás Boží láskou, budete novými lidmi, novým stvoření a to zlé a nakloněné hříchu vytríbí, zničí ohněm zkoušek, utrpení a pronásledování. "V ruce má vějačku, aby pročistil obilí na svém mlatě a pšenici shromáždil na svou sýpku; plevy však bude pálit neuhasitelným ohněm." Kdo bude dále lpět na svých zásobách a neřozdělí se, kdo ^{se} bude slepě honit za ziskem i za cenu podvodů a nebude dbát na spravedlnost a kdo se z titulu svého postavení bude uchylovat k násilí, vydírání a nenasytnosti ve svých nárocích - ten se nutně stane bezcenným, plevou. Tento svět, naše doba je Boží mlat. Kristus už stojí s vějačkou v ruce a nedejte se mýlit starobylým prostředkem - je to jen obraz aby pročistil obilí. Jen ^{obilí} ~~to~~ je určeno pro další setbu pro život; o plevách, t. j. o lidech, jejichž život zplaněl a kteří se svou vinou stali plevami, říká závěr evangelia: "plevy však bude pálit neuhasitelným ohněm."

První čtení ukazuje na nejhlubší, metafysické kořeny radosti. Milosrdenství našeho Boha, Jeho odpuštění, Jeho pomoc proti nepřátelům, Jeho ochrana proti jakémukoliv zlu a Jeho útěcha proti jakékoliv malomyslnosti. Raduj se Boží lide! - zazní hlavní motiv této neděle tentokrát slovy proroka Sofoniáše. A příčina? Bůh zrušil rozsudek, který nad tebou vynesl a rozpráší tvé nepřátele; okamžitě ruší i tresty za tvou nevěrnost. A Sofoniáš uvádí další důvody radosti: "Bůh tvůj je uprostřed tebe, hrdina, vítěz, plešá nad tebou v radosti, obnovil k tobě svou lásku, s veselím na tebou jásá, jako ve dnech svátků." - A tu se rozevírá opravdu adventní perspektiva. Radost vyrůstá z Boha, z hlubin jeho štěstí a milosrdenství, z jeho radosti, že opět nic nebrání Jeho lásce k nám: Jeho milosrdenství je větší, daleko větší než naše zloba.

ústav pro studium
totalitních režimů

Vatikán V sobotu dopoledne přijal sv.Otec v audienci členy švýcarské biskupské konference. Vyjádřil jim svou lásku k jejich vlasti a ocenil úspěchy této země v pokojném soužití obyvatel různých mentalit a jazyků. Ocenil též kladně dosavadní průběh prací švýcarského biskupského synodu a závěrem upozornil, že v nastávajícím Milostivém létě je třeba "včas i nevčas" hlásat vzájemný smír a vnitřní obrodu.

Příští patek v 11 h. dopoledne se bude konat ohlášená konsistiř. Po ní předhesou členové kard. sboru sv.Otci své vánoční blahopřání. Půlnoční mši sv. bude sv.Otec sloužit ve svatopetrské bazilice. Po druhé slavné mši sv. na Boží Hod ^{projeví ráno v poselství} udělí sv.Otec o poledni obvyklé požehnání Urbi et Orbi.

Madrid: Arcibiskup hlavního španělského města, kard.Tarancón vydal pastýřský list k adventu a Milostivému létu. Přes nedávné události vyzývá věřící své diecéze k pevné naději. Píše: "Bůh k nám nepřichází cestami násilí a nenávisti, protože tak se nevybuduje nic lidského a tím méně křesťanského. Nepřichází ani cestou neoprávněného nátlaku a systematicky vyhledávaných konfliktů a jistě ani cestou zmatku a neposlušnosti k církevním představeným, poněvadž Kristus nechtěl církev rozdělenou od svých pastýřů. Jeho cestou není ani lež, či falešné překrucování faktů a skutečnosti. Veškeré sobectví a nespravedlnost odporují cílům a smíru Milostivého léte. Kristovou cestou je naopak mír a láska, láska ke všem, hlavně k chudým a opuštěným" List končí: "V jedné věci nejsme a nebudeme nikdy rozdělení, totiž ve své víře v Krista a v přání zpřítomňovat ho stále více světu".

Řím: V pátek bylo v Londýně a v Římě zveřejněno společné prohlášení smíšené anglikánsko-katolické komise o kněžské službě a svěcení. Jde pouze o studijní dokument, který tedy nic nemění v dosud platné disciplině. K dokumentu je přidána i poznámka Sekretariátu pro jednotu křesťanů, která uvádí, že prohlášení poskytuje teologům možnost k dalším diskusím, avšak není oficiálním prohlášením římskokatolické ani anglikánské církve. Vlastní dokument se skládá z úvodu a tří částí, nazvaných: Kněžská služba v životě církve; služba vyžadující svěcení a konečně: Povolání a svěcení. Úvod vyjadřuje úmysl prohloubit poznání kněžského svěcení v souladu s učením Písma a tradicemi obou církví. Prvá část zdůrazňuje apoštolský původ kněžské služby a její vykonávání, již v prvotní církvi, biskupy a kněžími. Poukazuje se i na postupné rozdělení této služby na biskupskou, kněžskou a jáhenskou. Druhá část pojednává o kněžství ^{Svátostném, vyžadujícím} ~~xxjknkxpxjxxkxixkx~~ svěcení. Jeho účelem je

sloužit všeobecnému kněžství všech věřících. Následuje výčet základních prvků svátostného kněžství, jako hlásání evangelia, pastorační péče a udělování svátostí. Důvodem práva vyhlašovat odpuštění hříchů je sblížit ~~kněs~~ ^{křes}ťany těsněji s Bohem a se spolubratry v Kristu. Hlásat smíření v Kristu je stálým posláním církve. Souhrnem Božího díla smíření je eucharistická oběť, v níž Kristus, skrze osobu kněze, ~~kněze~~ ^{kněze} Večeři Páně a svátostně se nám dává. Vykonávání eucharistické oběti patří tedy svátostnému kněžství, které proto není jen rozšířením všeobecného kněžství věřících, nýbrž patří do jiné kategorie darů Ducha sv. Poslední část potvrzuje, že povolání ke kněžství přichází od Krista a oprávnění k výkonu kněžské služby je darem Ducha sv. Boží povolání a dary/~~ducha~~/kněžím jsou neodvolatelné stejně jako je nerozlučitelné Kristovo spojení s církví.

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

A L Ž B Ě T A .

Lukáš 1,5-25,39-79

Viděla, jak její muž zestárnul. Stařec podle roků a stařec i ve svých myšlenkách. Byla mu odepřená radost vidět, jak rozkvétá početná řada dětí, aby pak vedle tohoto dravého růstu mladého života mohl zůstat mladý duchem. A i když ve svých modlitbách velmi naléhavě prosili o syna, zůstávala Alžběta neplodná. Její muž patřil k jedné ze čtyřadvaceti kněžských tříd, které se pravidelně střídaly, aby pečovali o bohoslužbu v jerusalémském chrámě. Jejich bezdětnost je oba vylučovala z bezprostřední blízkosti a příbuzenského vztahu k přicházejícímu Mesiáši, jehož království už už muselo nastat, neboť sedmdesát ročních týdnů podle Danielova proroctví dospělo ke konci. Že ten hořký osud, zůstat bez dětí postihl právě kněze a jeho ženu z pokolení Aronova, zvyšovalo jejich hanbu před lidmi. Pravda, Alžběta ani Zachariáš nereptali proti Bohu; žili bezúhonně podle všech přikázání a nařízení Páně. "Avšak jejich život je ponořen do únavné jednotvárnosti, beznaděje, je bez lesku, bez radosti a bez očekávání. A když se pak Zachariášovi během jeho služby ve chrámě, právě, když přináší zápalnou oběť, zjeví anděl po pravé straně oltáře a když mu slibuje syna, který má být jeho radostí a celému národu ke spáse, pokrčí jen sklesle rameny: " Podle čeho to poznám? Vždyť já jsem stařec a také moje žena je pokročilého věku."

Boží posel zaplane hněvem. Po příslibu následuje jeho pokárání kvůli nevěře a Zachariáš je potrestán nemotou. Když pak znovu vyjde z chrámu, je schopen dát jenom rukou znamení. Lid čekající venku z toho poznává, že měl vidění. Po jeho návratu domů poznává jeho žena daleko zřetelněji, jak jí otřásl setkání z Boží mocí. Padá na ni děs z jeho nemoty, cítí bolest, jež na něm spočívá, avšak vytuší i jeho nové útěchyplné očekávání. A když j. pak v těchto dnech bere do náruči, tu se mu ochotně oddává; to není pozdní vášeň, ale jasné až slavnostní vyplnění daného pověření.

Nevíme, jak Zachariáš sdělil své ženě andělovo zaslíbení - zda si pomáhal rukama nebo zda uměla Alžběta číst; velmi pravděpodobně to byla opět tabulka na psaní, kterou pak použil v daleko důležitější chvíli, a na ni napsal, co mu anděl říkal a hlavně jméno Jan, neboť mu to anděl přikázal,

že se tak má dítě jmenovat. Jedno je však jisté: Alžběta přijímá zaslíbení celou silou své víry.

Uplyne ještě nějaký čas, než citelně zakusí a na sobě uvidí, že se potvrdilo to, čemu uvěřila. Příznaky, které mladé ženě po měsíci, či nejdéle po dvou udělají jasno, že je v naději, nehrály už v Alžbětině věku žádnou roli. Avšak s blahým pocitem pozoruje, jak se její tělo mění a jak dítě v jejím klíně roste. Tu se uchýlí na pět měsíců do ústraní ve svém domě. ~~Chce~~ být sama s tajemstvím, jež nosí a o němž příliš dobře ví, že toučínil Pán. Znovu a znovu si to opakuje: "To vykonal na mně Pán ve dnech, kdy na mne milostivě pohlédl, aby mne zbavil hanby mezi lidmi."

Avšak její život v ústraní má ještě jiný důvod. Nerada by vystavovala ještě jednou Boží zaslíbení možnosti, aby o něm někdo pochyboval. Kdyby nyní, dokud její mateřství ještě není zřejmé, chodila mezi sousedky a známé, to by padaly otázky a námitky a domněnky a nová popírání té možnosti; a ona by to musela pociťovat jako urážení Boha. Trpí dost už tím, že její vlastní muž pochyboval tváří v tvář Božímu zaslíbení. Právě to působí v jejich vztahu jakési odcizení a každý z nich si žije jako na svém ostrově: on v odloučení své němoty a ona v dosud neznámém světě svého dozrávajícího mateřství. A přesto je spojuje mocný a nevýslovný proud očekávání.

Alžběta uvěřila a pak i zakusila pravdivost zaslíbení; čím více dozrává jeho naplnění, tím mocněji vzrůstá její víra v Pána, jenž je mocný a podivuhodný.

Když pak je v šestém měsíci a její příbuzná z Nazareta, Maria vstupuje do jejího domu a zdraví ji, je její srdce připraveno a dokořán. "Jakmile Alžběta uslyšela Mariin pozdrav, dítě se v jejím lůně živě pohnulo. Alžběta byla naplněna Duchem svatým." V tomto duchu poznává příchod mesiáše a ^{že} prorocké přislíbení, že panna počne, se naplnilo v Marii. Nemá otázek ani pochyb, má jen víru a úctu. "Požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod tvého života! Čím jsem si zasloužila, aby ke mně přišla matka mého Pána? Touto vírou a pokornou oddaností zjevené pravdě, jež jí v tomto okamžiku přemáhá, se stává Mariinou příbuznou i v duchu a je jí dáno poznat, že Maria uvěřila a dala své "fiat!" - Říká pak dívce: "Blahoslavená, která uvěřila, že se splní to, co jí bylo pověřeno od Pána." V tomto blahoslavení

mluví vlastní odvaha věřit, která se osvobodila z dlouhého osamění.

"Blahoslavená jsi, žes uvěřila." - co vyznává Alžběta požeňnané matce svého Pána, to nyní také zakouší sama. Dítě se v jejím klíně živě pohnulo a Maria vyzpívá svou radost, jež byla dosud ukryta jen v jejím nitru, před svou příbuznou. Ta zná její tajemství a rozumí jejímu magnifikat. Téměř každé slovo říká Alžběta spolu ve svém srdci; jen větu, že všechna pokolení ji budou blahoslavít, vztahuje pouze na matku svého Pána. Ostatní však, že Bůh "milostivě pohlédl na svou nepatrnou služebnici a že na ní vykonal veliké věci" a že naplňuje všechno svým milosrdenstvím, především ponížené a hladov~~ě~~ějící, to vděčně dosvědčuje z vlastní zkušenosti.

Pak přicházejí tři měsíce svatého společenství s Matkou Páně, která jí slouží v ^spoledních obtížných měsících. A potom se narodí syn. Přes naléhání a odpor příbuzných prohlásí Alžběta: "Bude se jmenovat Jan." Vždyť tak to zvěstoval anděl. A Zachariáš vyrýje na tabulku: "Jeho jméno je Jan." V tom okamžiku se mu uvolnila ústa i jazyk a on pak používá nově darované možnosti mluvit nejprve k tomu, aby chválil Boha: Teprve nyní se Alžběta dovídá něco bližšího o povolání svého syna. Naslouchá slovům chvalozpěvu, které muž promlouvá pod vlivem Ducha svatého. "A ty, dítě, budeš nazýváno prorokem Nejvyššího, neboť půjdeš před Pánem připravit mu cestu."

"Blahoslavená jsi, žes uvěřila - : cesta k tomuto blahoslavenství je otevřena i pro nás, neboť toto blahoslavenství je předpokladem a základem pro všechna ostatní, která nám Pán hlásal na Hoře.

ústav pro studium
totalitních režimů

16 DIC. 1973

RaVat-Ceco /neděle/

Svatý Otec se ^{dnes v poledne} obrátil na věřící shromážděné na náměstí sv Petra s výzvou znovu objevit pravý smysl vánoc a jeho náboženskou a lidskou hloubku. Řekl: Drazí, vánoce jsou přede dveřmi; ještě jednou je nám dopřáno očekávat tento požehnaný den. Nežůstaneme lhostejní k jeho příchodu. Vánoce nejsou jen datum v kalendáři, ale vždycky ~~jsou~~ událostí, jež hluboko proniká do našich citů a do našeho duchovního smýšlení. Vánoce jsou v pravém slova smyslu svátkem lidstva; hleďme, abychom ~~s nimi neudělali~~, kvůli mylnému chápání jejich významu, ^{nedělali komiců} jen příležitost k povrchnímu pobavení a vyhazování peněz // Snažme se nejprve pochopit to náboženské tajemství, božské i lidské, jež je pravým a trvalým srdcem vánoc. A pak ~~srovnáme~~ toto tajemství se skutečností naší doby, která prožívá velké ale stále ^{těžší} hodiny. Hodina letošních vánoc se nám zdá být neblahou bouří, ^{plnou obav} ~~plnou obav~~ i nadějí. Žádný strach. Ba právě protože je to velká, těžká a možná rozhodující hodina, rozšiřme svá srdce, abychom je slavili jak s vědomím jejich prorockého rysu, ~~jak~~ narodil se Spasitel světa, tak s ještě pevnějším a odvážnějším přesvědčením /mluvíme o něm v našem poselství ke dni míru: mír je možný, ano i ve zvláštních podmínkách našeho světa; není utopie! Mír je možný a záleží to také na nás, na každém, je-li ^{s námi} Kristus, král míru. A uklidnění tímto nadpřirozeným pohledem, budete ^{drazí} sedat k domácímu stolu v radosti: Ať jsou vánoce svátkem rodiny. Blízko jsou jesličky a setkání všech členů rodiny, plných dobré vůle a lásky, ať učiní tuto hodinu roku tou nejkrásnější z celého života / A tu se vynoří myšlenka: a ti druzí? vzdálení? ti osamělí a trpící? a především chudí, jak by bylo možné na ně zapomenout, zatímco my se radujeme, ~~jak~~ by bylo možné zapomenout že mají bídu a možná i hlad? Proč vzpomínáme chudých, a je jejich hodně a nejsou daleko od nás? Myšlenkou na ně bychom měli naplnit tyto dny očekávání a od této chvíle je slavit skutky své lásky, jestliže chceme, aby naše vánoční radost byla bez jediného mráčku. Jesličky všech těch vyhoštěných na okraj společnosti jsou nám také blízko a chudá P. Maria ^{nás} tam očekává, aby zasedla s námi ke stolu. - končil svůj projev Pavel VI. a po s olečné modlitbě Anděl Páně udělil přítomným ap. požeh.

ustav pro studium totalitních režimů

16 DIC. 1973

252/2

4 V posledních letech, po druhém vatikánském koncilu, se konaly a dosud konají v různých zemích synody. To není samo o sobě nic nového. Synody patří k normálnímu životu Církve dneška i minulosti. Kodex Církevního práva předpisuje, že diecéšní synoda má být svolána jednou za deset let. Církevní dějiny zaznamenávají zvýšenou činnost synod především v dobách reformního úsilí, jako na příklad za vlády Karla Velikého, v 11. století během gregoriánské reformy, po čtvrtém Lateránském koncilu a částečně po koncilu Tridentském. V podobné křížové situaci stojí Církev i dnes: jde o to, aby jednotlivé místní Církve přelily do konkrétních forem principy a směrnice druhého vatikánského koncilu.

Ale jaký význam mají synody pro dnešní život Církve? A jak se liší synodální praxe minulých let od dnešních synod a jaký přínos se od nich dá očekávat dnes? Těmi otázkami se zabývá Ivo Fürer v článku "Synody v dnešní Církvi", uveřejněném v časopise "Theologisch-praktische Quartalschrift". První nový ráz dnešních synod se týká jejich rozměru:

2 "Na rozdíl od synod bezprostřední minulosti se dnes projevují tendence svolávat synody na národní rovině nebo ~~na~~ aspoň snažit^{se} o spolupráci mezi několika diecésemi. V Evropě se konaly a konají ~~na~~ celonárodní synody v Holandsku, v Německé Svazové Republice, v Německé Demokratické Republice, v Rakousku a ve Švýcarsku. Mezi více diecésemi se spolupracuje v některých krajích Polska, Španělska a Slovinska".

4 Tedy nejprve snaha o společné ~~ot~~ řešení otázek na širší rovině. K ní se připojuje další nový rys:

2 "Dnešní synody ukazují ve srovnání se synodami minulých let nové rysy. Otázky, které se dnes Církvi kladou, jsou mnohostranné a ~~zčásti~~ radikální. Tak jako druhý Vatikánský koncil, ani synody jednotlivých církví je nemohou opomíjet. Mámoto tvoří obraz církve, vypracovaný ~~koncil~~ koncilem základ pro strukturu synod. Přitom je třeba mít na zřeteli, že Církev musí být chápána jako společenství; že v diecési je skutečně přítomna jako částečná církev jedna, svatá, katolická a apoštolská Církev, a že i laici mají přispívat k růstu církve. Nadto jsou synody silně ovlivňovány všeobecnou církevní situací. Jsou vystaveny radikalizační tendenci jednotlivých stanovisek, které znesnadňují dialog. Pro jedny jsou synody souhrnem naděje, pro jiné něco, co církev nebezpečně ohrožuje"

1 Po výpočtu těchto spíše vnějších rysů současných synod se autor obrací k jejich vlastnímu rázu a stylu. Nejprve: synody jsou znamením nového stylu ~~u~~ v řízení diecése:

2 "Synody jsou výrazem nového způsobu, jak biskup spravuje /řídí/ diecési. Biskup plní svou službu na základě široké a veřejné porady. Biskup na synodě se liší od biskupa, který rozhoduje sám o otázkách důležitých pro celé církevní společenství. Synody nenahrazují biskupy ani jim nevnučují funkci pouhých vykonavatelů. Biskupové mají v církvi osobní zodpovědnost, kterou nemohou postoupit žádnému gremiu, ani synodě. Na druhé straně je však třeba uvážit, /mít na zřeteli/, že "Duch svatý přiděluje jednomu každému své dary, jak chce" /1 Kor 12,11/ a rozdělí mezi věřícími různých stavů i zvláštní milosti. Těmi je uschopňuje, aby převzali různé úkoly a služby pro obnovu a plnou výstavbu církve podle slov apoštola Pavla: "ty dary Ducha dostávají jednotliví lidé k tomu, aby mohli být užiteční" /1 Kor 12,7/. Biskup, který to bere vážně, bude vážně usilovat o to, aby se dobře poradil. A to může umožnit synoda".

1 To je tedy nová tvář dnešních synod: spolupráce mezi biskupem a kvalifikovanými zástupci laiků. Je třeba brát vážně obě strany: jak přínos členů synody tak osobní odpovědnost biskupů. Členové synody musí mluvit a jednat s vědomím vážné odpovědnosti za církev: ~~musí~~ nesmí podlehnout pokušení učinit ze synody forum nashromážděných kritik. Biskupové zase musí být ochotni naslouchat a mít otevřený sluch pro opravdové zájmy a argumenty.

V další části článku se autor zabývá otázkou spolupráce a ukazuje, jak byla vyřešena v různých zemích.

2 "Požadavky, které se dnes kladou na členy synody, jsou velmi vysoké. Nestačí projednat tu nebo onu otázku. Diskuse má za předmět základní otázky duchovní správy a církevního života. Zároveň dovolují moderní sdělovací prostředky a pohyb obyvatelstva stále méně, aby se v sousedních diecésích přijala rozdílná řešení. Proto je nutná spolupráce mezi diecésami jednotlivých zemí. V Holandsku, v Německé Spolkové Republice a v Německé Demokratické Republice byly synody už od počátku plánovány a svolány na ~~celonárodní~~ celonárodní rovině. Většina rakouských diecésí svolala nejprve nezávisle každá o sobě diecézní synodu, jejíž práce je ^{pak} doplňována a vedena dál "Společnou Rakouskou synodou". Ve Švýcarsku byl uskutečněn model, který spojuje jak diecézní synody tak společná zasedání všech švýcarských diecésí. Ve všech švýcarských diecésích se konají současně diecézní synody. Předlohy se připravují na celém švýcarském území, takže ve všech diecézních synodách se diskutuje o stejných otázkách. Mezi jednotlivými zasedáními diecézních synod se konají zasedání všech švýcarských diecésí: ty se snaží jednak o vyvážený postoj mezi diecézními synodami a ~~synodami~~ a mimoto předávají jednotlivé otázky, které se týkají celého Švýcarska, biskupské konferenci".

1 Tak tedy postupují synody při své práci v jednotlivých zemích. A jaký je jejich úkol? Synody mají za ~~každý~~ úkol, říká autor, vypracovat směrnice pro budoucí život církve v diecési nebo v celém státě. Jejím úkolem je též zvěstovat víru: ale na rozdíl od způsobu, jak je víra zvěstována v kázání, se na synodě dostávají ke slovu a jsou diskutována různá mínění. V další části článku ~~pro~~ si autor všímá vztahu mezi synodou a veřejným míněním. Píše:

2 "Členové přípravných komisí synody zastupují všechny členy církve. Jejich vědění a zkušenost však neobjímá /nezahrnuje/ vědění a zkušenost všech. Proto musí být jejich úvahy doplněny jinými. To se děje tak, že co nejvíce věřících podává podněty a pozitivní kritiku.

Z těchto důvodů jsou synodální shromáždění obvykle přístupny tisku a zčásti jsou dokonce zcela veřejné. Nadto biskupové vybízejí často věřící, aby oznámili před začátkem synody svá přání. V Německé Spolkové Republice byla za tím účelem uspořádána široká výzka mínění. Ve Švýcarsku se sešlo na dopis biskupů asi 10.000 odpovědí. Různé země se pokusily s větším či menším úspěchem o vytvoření diskusních skupin. Aby se podnítily rozhovory, přání a zájem o projednávání, uveřejňují komise většinou předlohy nebo také návrhy předloh a dotazníky. "Všechna tato úsilí mají velký význam. Úspěch synod se nesmí měřit především kvalitou schválených textů, ale spíše tím, zda se jim podaří vzbudit v širokých kruzích zájem o snahy církve a vědomí opravdové zodpovědnosti".

článku

1 V poslední části ^{článku} podtrhává autor duchovní význam synody. Synoda je víc než uvažování, diskuse a uveřejňování závěrečných směrnic:

2 "Synody nejsou pouze parlamenty s dobrými Public-relations. Jsou to shromáždění církve. A jako shromáždění církve musí být chápány jako nástroje Ducha svatého. Proto jsou synody vždy také duchovními událostmi. To se má ukázat tím, že členové synody poctivě hledají, co vyžaduje dnes od Církve věrnost ke Kristu.

Nejviditelnějším výrazem a zároveň účinným znamením této přítomnosti Kristovy je bohoslužba, především slavení Eucharistie. To nesmí být jen přívěskem, to musí být středem synody. Ve svém klasickém díle o diecéšní synodě jmenuje Benedikt XIV na prvním místě modlitbu, bohoslužbu a kázání. To platí plně i dnes".

1 Tak končí článek Iva Fürera o synodách v dnešní církvi. Bylo by jej třeba doplnit podrobnými zprávami o průběhu synod v různých zemích, především v Německé Spolkové Republice, v Rakousku a ve Švýcarsku; čas nám však nedovoluje rozhlédnout se po jiných časopisech. Pro dnešek tedy dost.

Vatikán V pondělí dopoledne udělil sv.Otec audienci asi 50 kněžím ze Spojených Států, kteří se v Římě účastní doplňovacího theologického kursu. Řekl jim: "Chováme naději, že se utvrdíte ve své oddanosti Kristovi a že zachováte tutéž věrnost, jakou se vyznačovali prvá křesťanská obce: S^{tr}žovali v apoštolském učení, v bratrském společenství, v lámání chleba a v modlitbách" Těšilo by nás - pokračoval pak Pavel VI. - abyste po absolvování doplňovacího kursu odešli z Říma s opravdu duchovně obnovenou myslí, abyste stále účinněji hlásali evangelium a důstojně sloužili křesťanskému lidu a světu který to potřebuje".

V pondělí ráno zemřel ve Vatikánu ve věku 90 let kard. Amleto Giovanni Cicognani, děkan posv. kolegia a bývalý státní sekretář. V římské kurii pracoval již od r.1910. V letech 1933-1958 působil jako apoštolský delegát ve Spojených Státech. Pak ho Jan XXIII. jmenoval kardinálem a r.1961 státním sekretářem; ^{keufo} kterýžto úřad zastával až do r.1969. Před odjezdem do USA přednášel též v Římě skoro po 10 let kanonické právo. Po 13. hodině se u zesnulého pomodlil sv.Otec spolu s dalšími církevními hodnostáři. Zaslal též soustrastná poselství viceděkanovi kard.sboru, kard. Tragliovi a panu Kajetanovi Cicognanimu, v němž zdůrazňuje neúnavnou službu zesnulého církvi a jeho horlivou péči o spásu duší. Kard.Baggio, prefekt kongregace pro biskupy takto vzpomíná na zemřelého: Kard.Cicognani je kapitolou v dějinách církve. Nejlépe jsem ho poznal v Brazílii, kde byl asi 10 dní mým hostem. Mohl jsem tak po celou dobu obdivovat, jeho hlubokou, inteligentní i něžnou zbožnost, spolu s neúnavnou činností a upřímnou laskavostí ke všem lidem, s nimiž přišel do styku". Jeho smrtí klesl počet kardinálů na 135; 77 z nich je evropských, 35 z Ameriky, 10 z Ázie, 9 z Afriky a 4 z Oceánie.

Řím: K 25.výročí Všeobecné Deklarace o lidských právech poskytl vaticánskému rozhlasu interview pan René Cassin, předseda Mezinárodního ústavu pro lidská práva. Na otázku co soudí o ^{nabozenske} svobodě vyznání a o tom, zda by mohla být v různých zemích lépe zaručena, odpověděl: "Není pochyb, že Všeobecná Deklarace ^{me} vyhlásila zásady ^{svědo} svobody ^{svědo} vyznání ^{svědo} mí ^{svědo} nikoliv jen v hrubých rysech, nýbrž podrobně. Chtěli bychom, aby nám v tomto ohledu přispěla nějaká mezinárodní konvence /dohoda/ a musím dodat, že v Komisi pro lidská práva se již začalo studovat a diskutovat o konvenci týkající se ^{nabozenske} svobody vyznání. Došlo však k rozštěpení. Východní státy, hlavně socialistické, naléhaly na odhlasování první konvence proti diskriminacím, což bylo správné,

Potom ale setrvali v tvrdošíjném odmítání, třebaže na začátku dávaly najevo určitý souhlas. Proběhlo jen několik málo diskusí a ty vzaly odvahu zemím, které si přály lépe zajistit ^{u sebe u sebe} svobodu vyznání. Ačkoliv je dnes situace méně obtížná ve srovnání s posledními staletími, přesto je nutno přiznat, že v některých zemích svoboda vyznání není respektována. Není třeba je jmenovat, poněvadž jsou dobře známé".

zpráva: Ústřední tajemník Ekumenické rady církví, pastor Potter vyzývá ve svém poselství, aby nastávající vánoční svátky byly slaveny ve znamení stále většího respektování lidských práv. Zdůrazňuje v něm např.: "Všude na světě jsou národy, které touží a usilují o právo na život, svobodu a bezpečí. Všude však je dnes toto právo upíráno buď jednotlivcům nebo skupinám. Křesťané musí dbát na to, aby lidská práva byla respektována a uskutečňována. Boží Syn se po svém vtělení stal služebníkem těch, po jejichž právech bylo šlapáno a sloužil i těm, kdo takovými právy pohrdali. Láska ukřižovaného Krista udává cenu lidských práv a naděje, že mohou být uskutečňována spočívá v Kristově vzkříšení, jež zaručuje účast na posmrtném životě. Snažme se tedy v příštím roce povznášet slovy i činy právo každého člověka ^{na život} na plný

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

1 Mýtus o doktoru Faustovi se těší stále menší oblibě. Není to jen tím, že žijeme v době zásadně neromantické. Zdá se, že moderního člověka ruší Faustův průvodce - Mefistofeles. Jeho přítomnost ve Faustově osudu mluví o skutečnosti duchovního světa, který je na ústupu z vědomí i podvědomí zesvětštělého Evropana. Faust je nakonec přece jen postavou příliš duchovní, příliš křesťanskou, vyšlou z módy ve věku, který se chce spoléhat sám na sebe. Faustovo pokolení vymírá, zatímco opět nastupuje pokolení mýtického Odyssea. Dalo by se říci, že Odysseovi se podařilo založit velkou, nesmrtelnou dynastii Odysseovců. Jeho plastická postava má tisíc tváří: manžel, otec, král, voják, námořník, umělec, dobrodruh, člověk, který se nepotřebuje kát z toho, co vykonal a který nepláče nad tím, co ztratil. Má v zásobě vždy nový život, který hltavě a dychtivě stravuje.

2 Homérův Odysseus má s r d c e; pohybuje se v metafyzické hloubce; bloudí v mnohosti věcí, lidí a událostí, ale střelka jeho duchovního kompasu ukazuje stále jedinou směr: ukazuje domov, vzdálený, daleký, ale přece skutečný nezapomenutelný, horoucně milovaný domov, Ithaku. Homérův Odysseus zná tíhu i slast nostalgie; je poznamenán a hněten touhou po návratu. Křesťanský Odysseus je adventní poutnickou postavou předobrazující nový typ člověka, který se zrodil z Kristova evangelia a který objevil v sobě novou svobodu k světu a k dějinám. Největší křesťanský básník Dante naložil přísně s ithackým králem; setkal se s ním v pekle. Nezakryl však svou sympatii k slavnému řeckému hrdinovi. V dvacátém šestém zpěvu Pekla Odysseus vykládá Dantovi o podstatě své nezkrutitelné touhy. Jeho touha přetrvává jít stále dál a dál ho vedle nikoliv k domovské Ithace ale ~~xxxxxx~~ do neznáma. K Ithace ho nepřipoutala ani láska k synovi, ani úcta k otci, ani ^{věrně} něha Penelope.

lopy. Nic mě nepřimělo, - říká Dantův Odysseus - "abych přestal bažít po cestách, na nichž neřestřetnost i hoře/bych v širém světě poznat mohl a zažít. Tak jsem se pustil v široširé moře s lodicí jednou, s několika druhy, z nichž každý věrný byl..." Proplul tedy kolem Sardinie, Španělska a Maroka a dostal se až k/Gigraltaru, kde podle řeckého mýtu Herkules postavil sloupy "na znamení, aby se lidé dál už nepouštěli". Odysseovi druzi byli unaveni a trnuli hrůzou při myšlence, že mají proplout úžinou a vstoupit za Herkulovy sloupy do neznáma. Ale Odysseus se nezalekl. Jeho touha po poznání nepoznaného právě teď planula a spalovala jeho srdce. Přesvědčil své námořníky touto řečí: "Bratři... již jste statisíci trampot prošli, stále zahleděni k západu, vzbudte smysly zbývající a užijte chvíli večerního bdění, abyste došli novou zkušeností za sluncem do končin, kde lidí není. Jste přece sémě slavné minulosti: žít nemáte, jak žije tupé zvíře, však především dbát poznání a ctností." A Odysseus dodal k Dantovi: "Tou krátkou řečí zase k nové víře a k novým činům druzi povstávali". Ithaka Dantova Odyssea je neznáma; hnací silou jeho odvahy je touha po poznání.

Dnešní Odysseovci jsou jiní. Homér ani Dante by v nich nepoznali rysy jejich praotce. Zdá se, že jejich srdce zkamenělo. Snad je dokonce ztratili. Obejdou se prostě bez něho. Nepřitahuje a nic jim neříká výzva k novým činům a k nové víře. Není pro ně neznáma. Prošli křížem kráčem vesmírem, viděli a zmapovali všechno do posledního atomu. Nenašli Ithaku a rozhodli se netrápit se touhou po tom, co neexistuje. A proč by nemohli žít jak "tupé zvíře"? Proč se trápit Ithakou, která neexistuje; proč hledat to, co bylo už dávno nalezeno a sáháno nudným? Z Homérova Odyssea si ponechali dvojí dědictví, přetavili je a přehodnotili pro potřeby dvacátého století. Zalíbilo se jim jméno, které si dal Odysseus na ostrově Kyklópů: N I K D O. Odysseova chytrá lest, již oklamal Kyklópa, se nyní proměnila

v jedinou moudrost. Dávná lež se stala nyní jedinou pravdou. Dnešním Odysseovcům se dostalá za úkol domyslet a důsledně dožít jméno, které si jejich praotec dal jakoby náhodou. Protože člověk je podle této nové odysseovské moudrosti nikým, bloudí světem, který ^{není} "N I C." Nová víra je teď konec vsí víry; nové krédo je teď důsledný nihilismus.

Dnešním Odysseovcům se zalíbilo bloudění ithackého krále. Milují dobrodružství pro dobrodr^žství, změnu pro změnu, tuláctví vesmírem pro samo tuláctví. Není třeba už nic poznávat a trápit se metafyzikou nebo náboženstvím. V mezeře mezi dvojí nicotou, nicotou ~~ž~~ začátku a ~~nicotou~~ konce vládne stejně jen beznaděje: a ten kdo je ničím a z nišeho a k ničemu, jakoby "nula na prázdninách", jak to nazval Franz Werfel - může učinit jen jedno: může konzumovat vše, hltavě, nenasytně se vrhat na poslední zbytky skutečnosti, opíjet se posledním vínem, které tu zbylo a probouzet se do stále ^{houstloucí} hustoucí tmy.

2 Tento obraz člověka, odyssovského člověka nám dnes kreslí s dokonalou, téměř vědeckou přesností mnozí básníci a umělci. Jejich bibli není ani Homér ani Dante ale objemný spis irského spisovatele Jamese Joyce: ^{"Odysseus"} Jejich filosofem je Friedrich Nietzsche. Jejich mluvčím je jiný Irčan - nositel Nobelovy ceny pro literaturu - Samuel Beckett. Jejich svět je obýván démovy nicoty. Protože se jim člověk stal nesnesitelným a nestravitelným, jsou stále na útěku. I oni překračují hranice a Herklovy sloupy lidské existence: nepřítah^{uje} neznámo, ani Ithaka, ani zapadající slunce. Je vábí jen říše mrtvých, temná, chaotická, zvířečí pudovost, pouště a pampy podvědomí. A přece: jsou smutní, neklidní, nešťastní. Na rubu jejich smutku a jejich neštěstí žije stále ona nostalgie, ona touha po návratu. Na obzorech jejich dobrodružství se vynořuje opět Ithaka - Ithaka lidského osudu, poslední přeh a poslední láska, která byla a je i první láskou ~~života~~ nejen Odyssea ale nás všech: na obzorech se vynořuje opět slunce, které nezapadá; do našich příběhů tuláckých a nešťastných přichází Bůh.

Vatikán: Sv.Otec zaslal prostřednictvím státního sekretáře kard.Vil-lota telegramy italskému předsedovi vlády Rumorovi a biskupovi ^{mons} Pankraziovi v jehož diecézi leží letiště Fiumicino, kde došlo v pondělí ke strašlivému krveprolití, způsobenému teroristy. Pavel VI. v obou telegramech vyjadřuje své zděšení nad tímto chladnokrevně spáchaným zločinem, jenž si vyžádal tolik obětí na životech. V prvním ujišťuje, že sdílí spolu s celým italským národem bolest a smutek nad touto otřesnou událostí a vyslovuje přání, aby se podobné zločinecké teroristické akce již neopakovaly. V telegramu mons.Pan-graziovi odsuzuje kategoricky tento nesmyslný zločin, který uráží lidskou i křesťanskou důstojnost, žádá biskupa, aby jeho jménem potěšil raněné a pozůstalé a ujišťuje svými modlitbami za nevinné oběti. Modlí se též za to, aby mezi lidmi převládly mírumilovné city, hlavně během nastávajících váno.

Vatikán: V době od 23,45 hodin dne 24.12. až do 16,50 dne 26.12. vatikánský rozhlas přeruší svá pravidelná vysílání. Věřící však budou moci sledovat obě mše sv., jež bude sloužit o vánocích sv.Otec. Půlnoční mši sv. budeme vysílat přímým přenosem o půlnoci na krátkých vlnách /^{ne} pro vých.Evropu/ v pásmu 48 a 41 m; ^{se slovenským komentářem} mši sv. na Hod Boží vánoční vysíláme od 11 hodin na krátkých vlnách /pro vých.Evropu/ v pásmu 48,41 a 31 m spolu s následujícím vánočním ^{poselstvím} pozdravem a požehnáním sv.Otce. Na ^{Hod Boží vánoční} Střední večer můžete sledovat před naším obvyklým vysíláním chorvatské a slovenské vánoční ^{to přímo} ~~pozdrav~~ ^{pořad} ~~Český~~ a slovenský ^{keřled} ~~pořad~~ bude vysílán normálně od 20 do 20,30 h. Následuje ^{do 9 h.} polský vánoční program, po něm růžehec a potom albánské a maďarské ^{vánoční} vysílání

Marseille: Arcibiskup mons. Etchegaray uveřejnil v diecézním věstníku článek pod názvem: umělý potrat - zákon a morálka. Píše v něm, že zákon se nemůže podřizovat současným tendencím ve společnosti, jinak by ztratil svůj dynamický ráz a výchovný úkol. Zákon ovšem nemůže v sobě pojmout všechny morální požadavky, avšak v určitých oblastech, hlavně jde-li o obranu základního lidského práva na život, zákon a morálka se navzájem protínají. Zkušenosti dokazují že zákonné povolení umělého potratu neodstraňuje pokoutní potraty a že toto povolení ^{Řek} ~~více~~ ^{vyvolává} než ^{řeší}.

Paříž: Ředitel Pařížského katolického Institutu, mons. Poupard byl zvolen předsedou Jednoty vyšších katolických učilišť. Účelem tohoto orgánu je zajistit jednotné zaměření učilišť a posílit křesťanského ducha ^{versitách} na uni-
Členem orgánu je 6 vyšších francouzských učebních ústavů, mezi nimi 3 katolické university a fakulty.

Waldsassen: V těchto dnech zemřel ve věku 79 let mons. Blažej Kurz, titulární biskup z Terenuti a apoštolský prefekt v Yungčou v Číně. Patřil do řádu ^{Minoritů} ~~Minoritů~~ na kněze byl vysvěcen r.1919. V letech 1922 - 1934 působil jako misionář v čínské provincii Šansi; v té době byl též jmenován pro-prefektem apoštolské prefektury v Šočou. V následujících letech pracoval v Jižní Africe a r.1939 mu sám papež Pius XII. udělil biskupské svěcení. R.1948 odejel znovu do Číny, a to do jižní provincie Honanu, jako výše uvedený apoštolský prefekt. Tam onemocněl a r.1950 se odebral na lékařské vyšetření do Hongkongu, odkud mu již nebyl povolen návrat do Číny. Zbytek života ztrávil ve Spojených Státech a v rodném Německu.

Paříž: V chrámu Saint Philippe du Roule vzpomněli 140. výročí založení Společnosti sv.Vincence z Pauly. Byl přítomen i pařížský arcibiskup, kard. Marty, který ve své homilii připomněl, že posláním Společnosti v Milostivém létě bude šíření lásky a spravedlnosti. Dodal též, že lásku je třeba uskutečňovat tím, že chudé opravdu milujeme, nestačí je pouze obdarovat.

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

Naše poznámka k událostem.

"Neblahá bouře střídavého strachu a naděje", o níž mluvil Pavel VI. před dvěma dny, se opravdu velmi brzy snesla nad zděšeným lidstvem.

Letošní vánoční vigilie je skropena krví a je těžce otřesena důvěra k níž ^{sv. Papež} vyzýval ve "velkých a stále osudnějších hodinách" našich dějin.

Následkem odporného masakru na letišti Fiumicino a tragedie na východních letištích, která dosud neskončila, se zdá, že se ujímá vlády temná noc barbarství a zločinnosti, třebaže těmito temnotami prosvítají i světlé záblesky, jako třeba hrdinství těch, kteří nasadili život, aby zabránili ještě strašlivějšímu masakru, anebo chvályhodná odvaha rukojmíci^{ch}, či konečně téměř jednomyslná rozhořčení ve světě nad tímto novým výbuchem vražedného terorismu.

Co si máme myslet? Co máme dělat proti ~~pak~~ nelidské divokosti a tak nespravedlivému utrpení. Jsme téměř zkamenělí zděšením a nenalzáme slov.

Jedno přesvědčení si však přesto nutně razí cestu mezi čestnými lidmi; přes všechny provokace, zášti a vydírání by se mělo stát všeobecným úsilím nalézt cestu k vyřešení problémů, jež jsou příčinou těchto dramatických událostí. A stejně jednomyslná by měla být, jak se strany všech národů, tak i obzvláště všech vlád, i snaha účinně předcházet takovým zločinům proti lidskosti, bez obalu je odsoudit, tvrdě je potlačovat a starat se o patřičnou nápravu.

Každá tichá netečnost anebo ještě zřejmější tichý souhlas nikdy nenabývá tak jasného rázu podlé spoluvinný, jako za těchto okolností.

To byla naše poznámka k událostem na římském letišti.

A přece naděje neslabne ani v dusivé atmosféře nenávisli a teroristických čtmi falešmi se chlube' naše doba. Adventní plně salaj' přistatou. Pa'u je blízko! Přibakí spáha!

ústav pro studium
totalitních režimů

Zásluhy Pia XII. během nacistické okupace Říma

/Interview s prof. Julianem Vassallim/

A: Před 30 lety, od září do června, prožíval Řím temné dny nacistické okupace. Byl to nepřetržitý sled ponižování, násilností a zločinů na jedné straně, ale též obětavosti, odvahy a hrdinství na straně druhé. Neúnavná činnost Pia XII. přispěla velmi silně k obraně města, zabránila ještě horším ^{pohromám} ~~nehodám~~, ale především zachránila mnoho lidských životů. Jsou to věci jen částečně známé, většinou se o nich ^{snad} ani neví, ale nechybějí ani ti, kteří tuto činnost přímo zlehčují, pomlouvají a překrucují. Dnes uvádíme jedno svědectví, které připomíná toto strašlivé údobí. Je od ^{uni} ~~prá~~versitního profesora Juliana Vassalliho, který přednáší v Římě trestní právo. Tehdy však byl vězněn a mučen ve via Tasso /římské Pečkárně/. Poví nám sám, jak mu byl zachráněn život.

B: Není to právě snadné vybavovat si znovu v myslí tak dramatické epizody, jako ty, jež jsem před 30 lety prožil spolu s tolika jinými. Upřímně řečeno, všichni vědí, že jsem o nich vždy nerad mluvil. Nechce se mi ani vzpomínat na jejich podrobnosti, protože kdo takové věci prožil, nejraději na ně už vůbec nevzpomíná. S druhé strany ale myslím, že některá svědectví, třebaže znamenají jen málo v obrovském rámci tehdejších tragédií, jsou za určitých okolností nutná. Proto Vám také rád odpovím. Je pravda, že za své osvobození 3. června 1944, večer před odchodem Němců z Říma, ~~xřím~~ vděčím výhradně zákroku papeže Pia XII. Tehdy jsem o tom přirozeně nic nevěděl. Ve Via Tasso jsme žili úplně izolováni a jediné zprávy zvenčí nám přinášeli pouze noví zatčení, které den co den hromadně přiváželi do vedlejších cel. Byl jsem tu ve vězení od 3. dubna 1944 a jen jednou jsem od jiného spoluvězně zaslechl, že otec všemi možnými způsoby usiloval o mé osvobození. Odpoledne 3. června 1944 mě předvedli do kanceláří ve Via Tasso a tam jsem se setkal s dvěma osobami, které jsem předtím nikdy neviděl. Teprve později jsem se dověděl, že to byli páter Pankrác Pfeiffer, německý představený Salvatoriánů a plukovník Herbert Kappler, ~~velitel~~/německé/policie v Římě, pod jehož pravomoc spadala i Via Tasso. Předtím jsem se s ním nikdy osobně nesešel. Kappler se tenkrát na mně obrátil se slovy, jejichž znění si zcela přesně pamatuji ještě dnes, třebaže od té doby uplynulo již 30 let; řekl mi: "Pane Vassalli, můžete děkovat jedině sv. Otcí za to, že v příštích dnech nebudete postaven ke zdi". Věděl, že znám německ

Vatikán: Při dnešní generální audienci sv. Otec nepronesl původně zamýšlenou předvánoční řeč, protože - jak řekl -: "masakr na římském letišti "nás tak naplnil bolestí, opovržením a úzkostlivými myšlenkami na místní i světové problémy, že se nemůžeme vpravit do klidného ovzduší, jež je příznačné pro naše týdenní generální audiencie". Pak pokračoval: "Duše všech jsou zaplaveny silnými dojmy z nedávné ^{úžasně} ~~beurřivé~~ události. Způsobily vnitřní neklid a ten budí touhu znát fakta a jejich vysvětlení; ^{dále je to} ~~axiomy~~ i rozdechvelém nejistota, jež se obráží v mezinárodních poměrech právě nyní v předvečer tak očekávaných předzvěstí spravedlivého míru na Středním Východě. Jestliže to vše nám zabraňuje mluvit, tak jak žádá naše obvyklá služba, musíme v tom tím spíše vidět naléhavá témata pro své úvahy. Současné dějiny se stávají naší učebnicí: učí nás ^{jak vřelka je rovnováha} o stále možné vrátkosti lidských systémů rovnováhy; ^{a jako} o nevyhnutelné ^{na} převahu svobodného, zodpovědného, někdy i osudného zásahu člověka do stále zdokonalovaného a složitého ^{soustrojí} mechanismu technických služeb naší civilizace; učí nás ^{jak je zapotřebí} o zřejmém potřebě posílit v lidském vědomí morální cit; ^{a jako je stejně nutné} o stejné ^{nutnosti} vzývat o pomoc Boží dobrotu a zasloužit si ji. Člověk nedovede pouhými vlastními silami vytvářet sám sebe, svou civilizaci společnost a blahobyt. Potřebuje k tomu pomoci ^{šůry} a Boží přispění. Musí se tedy snažit, aby mu při jeho velké práci pomáhalo spojení s Bohem, pokora, věrnost a modlitba". V dalším upozornil, že technický pokrok se může stát po určité stránce i nástrojem naší zkázy a pak zdůraznil: "Učiníme dobře, budeme-li přemýšlet o těchto současných krutých a nesmyslných ^{údelích} ~~episodách~~. Ne snad proto, aby v nás podněcovaly zoufalou hořkost, ani sny o pomstě, nýbrž spíše proto, aby v nás posilovaly nezdolný optimismus, stále zaměřený k utvrzování spravedlnosti a míru, abychom znovu dokázali hledat útočiště v pokorné a důvěřivé modlitbě, ve víře a v lásce // Blíží se vánoce. Hleďme, aby nám nebylo zatěžko čerpat sílu naděje a schopnost milovat z pokorného a tajemného příchodu Krista na svět, Krista, který je naším Spasitelem ^{mírem} a."

— Ve středu o půl šesté odpoledne se konaly ve svatopetrské bazilice pohřební obřady za zesnulého kard. Cicognaniho. Zádušní mši sv. sloužil za přítomnosti Pavla VI. arcikněz této baziliky kard. Marella.

— Řím: Předsednictvo italské biskupské konference rázně odsoudilo ve svém prohlášení krveprolití na římském letišti. Biskupové připomínají, že násilí budí opět jen násilí. Právě v této pohnuté hodině se ukazuje nenahraditelnost evangelního poselství, které hlásá mír jako životní ideál.

Belfast: Rovněž irský primas kard. Conway odsoudil jednoznačně masakr na Fiumicinu, společně s řetězem násilností a zločinů, které zalévají irskou půdu stále novou krví. "~~Vinníci~~^{Pachatelé} zločinů budou potrestáni buď v tomto či v posmrtném životě" -prohlašuje mezi jiným ve svém odsouzení.

Varšava: Kard.Wyszyński promluvil ke skupině intelektuálů, kteří vykonali pouť do Czenstochowé na téma: Úloha Panny Marie Pomocnice v ekonomii spásy. Kristus slouží svému Otci, Panna Maria je povolána na pomoc Synovi, papež na pomoc Kristu. Biskup pomáhá papeži a kněz biskupovi. Všechny stupně církevní hierarchie na sobě úzce závisí v duchu vzájemné pomoci a služby. Stejně tak i rodiče mají pomáhat svým dětem, jež jsou opět povinny poskytnout v případě potřeby pomoc svým rodičům. Jde v podstatě o řetěz lásky, který se vztahuje na celou lidskou rodinu a vzájemně spojuje všechny Boží lid. Tato universální solidárnost budí v lidech pocit zodpovědnosti a odvádí je od netečnosti a myšlenek na pouhé vlastní pohodlí a prospěch.

Glasgow: Ve Skotsku se stále množí akce katolíků proti zákonu, který r.1967 povolil v zemi umělý potrat. Dne 28.prosince o svátku Herodem zavražděných betlémských nemluvňátek se bude konat v edinburské diecézi den zadostiučinění za oběti potratů. X

Paříž: Asi tisíc katolíků, protestantů, pravoslavných a židů se v Paříži účastnilo setkání uspořádaného Francouzským katolickým hnutím za jednotu. Jeho ústředním tématem bylo Milostivé léto. Iniciativa Pavla VI. vtisknout Jubilejnímu roku ráz všeobecného smíření byla definována jako prorocké gesto, zvláště vzhledem k současnému postupu ateismu a ^{lhostejnosti} náboženské X

Harrisburg: Katolická konference v severoamerickém státě Pennsylvánie vyslovila svou plnou podporu rozhodnutí Nejvyššího soudního dvora bojovat proti šířící se pornografii. Předseda konference žádal, aby bylo zakázáno vystavovat obrazy přičící se mravnosti ve veřejných místnostech přístupných neplnoleté mládeži. X

ústav pro studium
totalitních režimů

Wtedy ale u falcových lidí znovu populene vüle le divota. Dale vyrazi
 ven všechno, co se nahromadilo během tak dlouhé bídy. A je to všechno divoké, bezuzdné, nerozvážené, neovládané a proto právě to nemůže vést k cíli. Člověk pak jen ještě více zmalomyslní a ztratí úctu k sobě i víru v sebe. Je to bludný kruh. Kdo mu z něho pomůže. Kdo ho trochu ocení a uzná? Kdo umožní takovému člověku, aby také něco platil? Kdo uzná velikost, která je skryta i v něm?

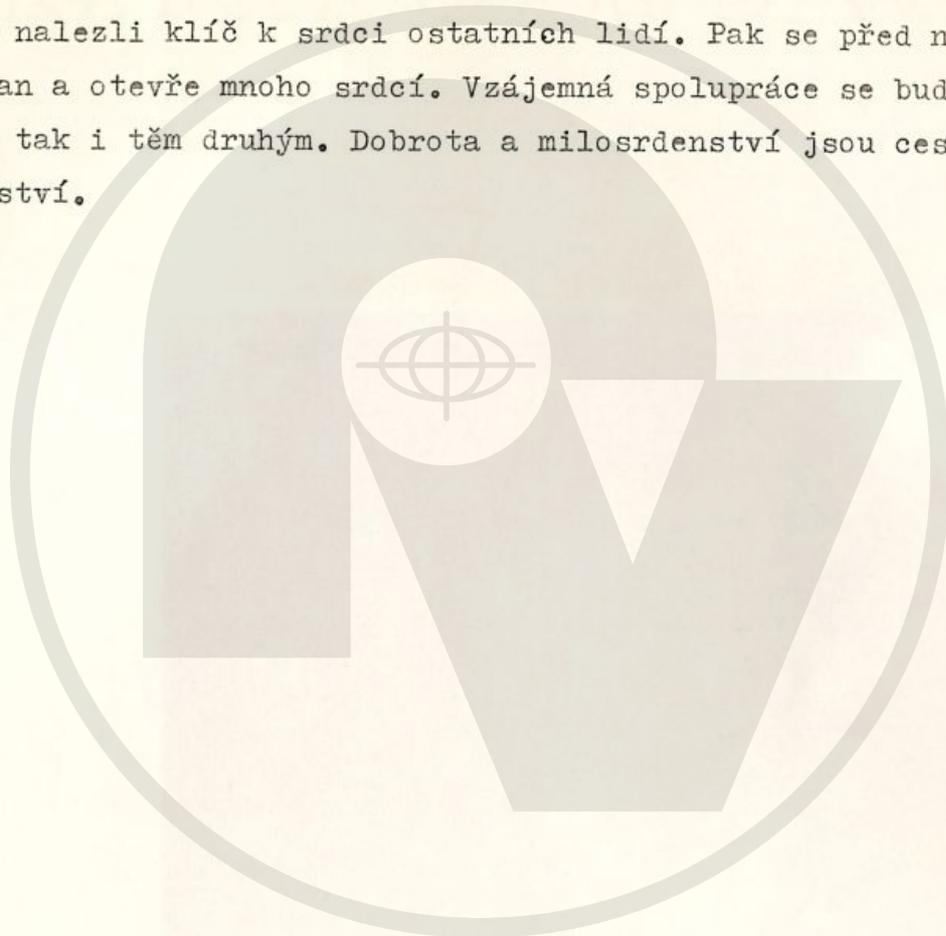
V těchto lidech pak narůstá vztek a nenávist ke všemu, co rozrušilo jejich život, co je tlačí k zemi a nedovolí jim, aby se znovu vztyčili. Čiší z nich zloba. Chtějí rozbít to, co činí jejich život těsným. Takoví lidé již nedovedou jasně chápat skutečnost. Vidí všechno znetvořené, poněvadž mají strach, pozbyli odvahu, jsou útoční, nenávidí a cítí vinu.

Takoví lidé potřebují naše milosrdenství a slitování; musíme je opět napřímit, potěšit a dovolit, aby něco znamenali. Každý člověk je Božím stvořením a má v sobě něco z Boží velikosti a vznešenosti. Tuto vnitřní velikost a vznešenost musíme přiznat i druhému. Jinak nemůže žít a my se stáváme spoluvinníky, že nemůže již mít úctu sám k sobě a proto ani k ostatním.

Z každé války se vrací domů miliony invalidů. I z každodenního manželského a životního boje vyrůstají každým rokem miliony duševních invalidů. Kdo se posmívá válečnému invalidovi, protože kulhá, má jen jedno oko či poraněnou hlavu, je považován za hrubého a barbarského člověka. Totéž by mělo platit i na toho, kdo odsuzuje tyto duševní invalidy, spílá jim a něco jim vyčítá. ~~Nikdy~~ Neznáme pozadí toho, proč je ten druhý tak agresivní, uzavřený, chantivý, nevázaný anebo malomyslný. Jen Bůh ví, co musel tento člověk prodělat. Co z toho jde na jeho účet a co na účet těch druhých. Proto Pán od nás žádá: Nesuďte, abyste nebyli souzeni /Mt 7,1/.

Neměli bychom ani říkat, že ten druhý je "špatný". Ani v duchu si to nemáme tajně myslet, protože ve skutečnosti nevíme, proč se stal takový jaký je, a zda bychom neskončili právě tak, kdybychom museli prožít jeho osud. Nikdo z nás nemůže tvrdit, že má méně chyb než ten, kterého kritizuje. "Jak to, že vidíš třísku v oku svého bratra, a trám ve svém oku nepozoruješ? Nebo jak chceš říkat svému bratrovi: Dovol, odstraním ti z oka třísku, a sám máš ve vlastním oku trám! Pokrytče! Odstraň nejdříve ze svého oka trám, a teprve potom budeš dobře vidět, abys mohl vyjmout svému bratrovi z oka třísku" /Mt 7,3/. "Neboť podle toho, jak soudíte, budete sami souzeni, a mírou, kterou měříte, bude naměřeno i vám" /Mt 7,2/.

Naučíme-li se dobrotě a milosrdenství a nebudeme-li druhé odsuzovat, pak jsme našli klíč k srdci ostatních lidí. Pak se před námi rozevře mnoho bran a otevře mnoho srdcí. Vzájemná spolupráce se bude zdát lehčí jak nám, tak i těm druhým. Dobrota a milosrdenství jsou cestou k lidskému společenství.

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

Váš biskup vám píšeDopis II: Společenství se starými lidmi

Velká stará společenství se již dávno rozpadla. Dříve bylo "příbuzenstvo", anebo ještě větší společnost, "rod" /čeleď/. Všichni si v něm navzájem pomáhali. Každého potřebovali: i dědečka a prababičku, protože ti předávali, na kolenou a v kolébce, ^{muškám} strýcům a ^{pravnučkám} prastrýcům svou životní moudrost. Byli rodinnými lékaři a mudrci. Rod dbal na to, aby se nikdo nezkažil a nedělal mu ostudu. Rod byl něco více než rodina, všichni v něm drželi spolu.

V průmyslové společnosti se toto příbuzenstvo rozpadlo. Z velké rodiny se stala jen malá, trpasličí rodina, protože každý obývá jen malý byt ve velkoměstě. Pro ^{staré, zvarodně} prastrýce a pradědečky už není v takovém bytě místo.

Stát dnes již neví, kam se starými lidmi. Ze 7 milionu Rakušanů je skoro jeden milion "starých". Většina z nich žije osaměle. Nikdo je nepotřebuje a nikdo se o ně nestará. Nevědí, jak by si kloudně svůj život zařídili, nejsou již nikomu potřební. A stát už neví, kde má vzít prostředky aby o tyto staré lidi pracoval a stavěl pro ně útulky. Ale ani v nich se staří lidé necítí dobře: všude jen samé staré tváře, žádný mladý čerstvý život, žádná změna, stále slyší jen vyprávět o nemocech, nesmějí již s nikým sdílet starosti ani naděje, stojí prostě už mimo život. Jestliže tito starci již nepatří do společnosti, jestliže je už jen opatrují, dají jim najíst a snaží se jim obstarat nějakou zábavu, pak se tito lidé začnou duševně rozkládat a vnitřně zahořknou. Tento problém nevyřeší ani stát, ani psychiatr, ani nemocenské pokladny. Když člověka už jenom opatrují, vypadl vlastně ze společnosti a zůstal odříznut od života. Nemůže už prostě žít, protože už nikoho nemá, leda snad kanárka nebo jezevčíka. To je vlastně stav úpadku.

Musíme to nějak zařídit, aby i staří lidé cítili, že ještě patří k rodině a ke společnosti. Láska znamená vždycky větší společenství. Staří sice nemají mladým mluvit do jejich rodinných záležitostí, ale mají mít možnost starat se ještě o ^{muška} strýčka nebo ^{pravnučka} prastrýčka. Nemají zůstat v životě zcela stranou, má se jim dát ještě nějaký úkol, pokud jsou k němu schopni. A naopak, i mladí se musí zajímat a starat o své rodiče, dědečky a babičky. I tehdy, když mezi nimi dojde k různosti názorů, k napětí a určitému odcizení. Snad by mohli staří bydlet v nějakém menším bytě v okolí. Snad by se měli přestěnovat někam blíž? Tak by to oběma prospělo.

Společný život může povstat jen tam, kde jsou možné opravdu lidské styky. Dokud jeden pouze dává a druhý jen bere, nedá se mluvit o opravdovém společenství. To může růst a prospívat jen tehdy, patří-li ještě i dědeček s babičkou mezi dávající, jestliže jim mladé rodiny dají najevo, že je potřebují a jestliže i děti svým prarodičům skutečně něco dávají. Zde jde o zcela praktickou pomoc, např. dohlédnout na děti, když mladí manželé chtějí někdy večer někam vyjít; anebo vypomoci penězi, když jde o nějakou větší věc, třeba když se pořádá slavnost, když se někam společně jede, anebo když se všichni chtějí společně pobavit. Slavnost neznamená jen víno, kaviár a velké výdaje, nýbrž i lidi, kteří se dovedou spolu vesele pobavit, protože všichni tvoří jedno velké společenství, drží pohromadě a každý z nich má tomu druhému co říci. Pak už nebudou staří lidé jenom "starými", ale stanou se důležití pro celou rodinu. I když jsou již nemocní a mohou se jen stěží hýbat v posteli, i pak se od nich mohou ^{mužové} strýčkové a ^{prarodiče} prastrýčkové něco naučit, totiž co ~~xx~~ znamená skutečné utrpení v ^{plném} ~~plném~~ smyslu pro člověka. Prastrýčkové by měli hledět pochytit od starých jejich moudrost, třeba i ve formě pohádek, vyprávění a průpovědí. Tak totiž roste moudrost starých lidí spolu se životem mladých.

Ježíš ti nedal za úkol zlepšit celý svět. Ale ve svém nejbližším okolí máš úkol, kterého tě nikdo nemůže zprostit: Milovat budeš svého bližního jako sebe samého. Z toho budeme muset jednou skládat účty.

ústav pro studium
totalitních režimů

20 DIC. 1973

De Francová :

Cestářská

1 „Připravte cesty Pánu, vyrovnejte mu stezky. Každé údolí ať je zasypano, každá hora a každý pahorek srovnán: kde je co křivého, ať je narovnáno, cesty hrbolaté ať se uhladí..“

2 Cesta - náramně důležitá věc; dobrá cesta a volná cesta, to znají všichni řidiči, tramvajáci a všichni cestující veřejných dopravních prostředků. Cesta, to je čas. Daleko nepůjdeme, jen do našich rozkopaných měst, jen ve chvíli špičky, jen ve chvíli, kdy nám záleží na každé minutě a zcela nepředvídaně a nevítaně se před námi objeví zlověstná tabule: práce na silnici, přerušovaný provoz, objížďka. A čas letí a trpělivost bere za své. Honza se žene na rande, dal si ho v parku na druhém konci města, těší se, dlouho se s Evou nemohli vidět, tuší, že Eva, jako vždy dochvilná, bude už nepokojně vyhlížet, přešlapovat, kdoví jaké překvapení si dnes připravila - a zatím, Honza se nemůže vymotat z návalu, z objížďek. A pak první slovo na uvítanou bude: všecko rozkopané, objížďky, nával. Vina se složí na domovní správu, na místní národní výbor, na památkovou komisi a bůhví na co.

Jen když se má dít něco významného, sportovní mistrovství, když má přijet vzácná návštěva, ejhle, ulice se zaplní cestáři. Nejen těmi z povolání, ale každým dobrovolníkem, kterého k tomu vede občanská hrdost a kterému skutečně na věci záleží.

1 Je ohlášen Ježíš, člověk, který nás má rád a kterého máme rádi my. Dlouho se naň už těšíme, připravujeme: od vánoček, pohlednic, zářivých oken... jen abychom ho uctili jaksepatří. Všechno je pěkné, jenže tak snadno se nám z paměti vykutálí jedna moc důležitá věc: totiž cesta k nám, do našeho prostředí, do naší duše. I když byt bude zářit čistotou a my netrpělivě čekat, co je to platné, když Ten, kdo má přijít, se ocitne v rozkopaném prostředí, v době špičky, kde se chudák musí proplétat mezi dodávkovými auty s majonézou, brázdit mezi frontami na pulovr - přeče ten z žurnálu, Ferda ho musí mít pod stromečkem - dávat přednost večerním podnikům a bloudit a motat se v různých objížďkách. Taková je cesta mezi předvánoční a vánoční duší - rozkopaná, přeplněná. ^{9/10 se aktivně prodává} ~~Sotva~~ ten někdo, nesmělý, tichý - jak jen je Ježíš, Radost a Láska - se ~~probojuje~~. Jeho malé skromné vozidlo má pořád červenou. Není divu, že přijde - dorazí-li vůbec - se zpožděním.

Bonfido - Štálovu 3'

20 DIC. 1973

2 Ten kdo má přijít, je radost - máš pro něj místo uprostřed svých přebytečných starostí? Ten kdo má přijít, je pouto lásky, neviditelné, jemné, ale pevné. To, které nemá zapotřebí vnějších, často materiálních projevů. Nejdřív království nebeské a ostatní vám bude dáno.

Nezbývá než dát se do cestářeni, protože ^{ya}objížďky, rozkopané cesty k nám nemá ~~pod svou~~ zodpovědnost domovní správa ani památkový úřad, ale ^{jen a jen} ~~jsme~~ my jedinými ~~scukromníky~~.

On takový cestář nemá sice universitu, ale má sílu a odvalu a velkou vytříbenou pozornost. Nesmí mu ujít ani jeden výmol, ani jeden hrbolek. Řekněme ^{mlouvit z lesu dnu nahylen} ~~uvolnit každý den~~ jednu cigaretu, či jedno nadbytečné kafe, nebo když se ženeme za dárky, sháníme něco pro vánoční tabuli, zastavit se na skok, na jedno slovíčko - ^{proke} na to, čekáme Tě, Pane, všechno je pro tvou slávu - ~~(v kostele, který právě míjíme.)~~ Anebo navečer, když se sejdem v rodině či na schůzce s přáteli - nebo i na schůzce ve dvou, najít si tři minuty pro jednu stránku Písma.

1 Často ^{nemusíme se vyplí odhánit} ~~nemusíme vymytit~~ nával starostí, ^{a korekce} ~~příprav z naší duše~~, ale stačí uspořádat je, být cestářem a policajtem zároveň. Nejen dobré cesty, ale i volné cesty jsou důležité.

A největší frmol bohužel, ta špička všech špiček, je v předvečer jeho plánovaného příchodu. Nešlo by to, zastavit den předem všechna vozidla od majonézy až po parketaře, omezit provoz na to nejnutnější a věnovat se spíše provozu duchovnímu? Při trošce dobré vůle to jde, vždyť cestáři a strážníci jsou mužové silní, kteří umí zjednat pořádek.

Česká A On přijde, On, kdo má rád tebe, snad ani o tom nevíš, že On se na Tebe hrozně těší, má toho tolik k vyprávění, k darování, a ty o to stojíš, vždyť se i připravuješ, čekáš, jen, prosím tě, nezapomeň na tu cestu. Je totiž hrozně důležitá.

Shalom

5'30"

ústav pro studium
totalitních režimů

1 Co ^{bylo} kdy~~s~~ od proroků slavně zvěstováno.

Němými stálými obdivovateli Michelangelova Posledního soudu jsou osamocené postavy vyobrazené na bočních stěnách Sixtinské kaple.

Zdá se, že jednohlasně zamyšleně opakují: a Slovo se stalo Tělem. My jsme to předvíдали, ten dřív, ten později, často se našim slovům ani nerozumělo, často i my sami jsme si lámali hlavu nad podivnými slovy, která vycházela z našich úst a která nám někdo Vyšší, Znamý - Neznámý vnukal. Pamatuješ si Izaiáši, jak ses stal prorokem?

2 "Onoho roku, ve kterém zemřel král Uzzi¹⁰⁰⁰jahu, viděl jsem sedět Jahve na vysokém a velebném trůnu. Nad ním se vznášeli Serafové, a jeden volal na druhého: Svatý, svatý, svatý
jest Jahve, zástupů Bůh.
Jeho sláva naplňuje celý svět.

I zatřásl se čepy veřejí na jejich hlasitý křik a dům se naplnil kouřem. Privil jsem: "Běda, je po mně veta:
Jsem muž s nečistými rty,
bydlím v nečistém národě!
Oči mé viděli Boha zástupů.

Tu přiletěl ke mně jeden ze Serafů. V ruce měl rozžhavený kámen, který vzal kleštěmi z oltáře, dotkl se mých rtů a pravil:
"Hleď, ten se dotkl tvých rtů:
tvá vina zmizela, tvůj hřích je zahlazen.

A zaslechl jsem Jahvův hlas, který pravil:
"Koho mám poslat, kdopak půjde?"

I řekl jsem. Tady jsem. Mne pošli! A pravil:
~~Jdi a pověz tomuto lidu:~~

1 Ani s tebou, Jeremiáši, to nebylo jiné:

2 "Tákte se mi ozvalo Jahvovo slovo:
Znal jsem tě dřív, než jsem tě stvořil v matčině lůně.
Posvětil jsem tě dřív, než jsi vyšel z matčina lůna.
Rozhodl jsem se dát tě národům za proroka.
Privil jsem: Ach, Jahve, můj Pane,
nevím jak mluvit! Jsem ještě dítě.
Jahve mi řekl: Neříkej, jsem ještě dítě!
Půjdeš, kam tě pošlu a řekneš, co ti rozkáží!
Strachu z nich neměj! Jsem s tebou
a ochráním tě. Výrok Jahvův.

1 Smysl našich proroctví se vykládal různě, vztahoval se na různé osoby, během doby se na naše slova zapomínalo, a pak se objevil zase někdo z nás, kdo vzbouřil veřejné mínění tajemným slibem Božím o člověku, králi, který měl přijít. Kolik toho o něm kolovalo, po celá staletí a tady ho

máme před očima. Konečně i my se můžeme přesvědčit, jak na naše slova došlo, ani čárka z toho, co jsme hlásali, nezůstala nevyplněna.

1. Příslib nových časů! Tichou debatu uzavírá Sofoniáš, který dosud mlčel:

2. Raduj se z celého srdce, jeruzalemská dcero. Zrušil Jahve svůj trest, rozprášil nepřátele. Uprostřed tebe je Hospodin králem, zla už se neboj. Onen den bude řečeno Jeruzalemu: Neboj se, Sione! Ať nejsou tvoje ruce malátné. Hospodin, tvůj Bůh, je uprostřed tebe, hrdina vítěz, plesá nad tebou, v radosti obnovil k tobě svou lásku, úžasné nad žebou jásá, jako v den svátku. V tom čase vás přivedu sem, u všech národů vás oslavím, a poctím, až před vašima očima změním váš osud - říká Hospodin.

- Ishalow - female -
A dostali jsme čas od času přesný popis toho člověka, který měl přijít. Mluvílo se o jeho narození, mluvílo se o zázračném dítěti. Izaiáš, máš slovo:

2 "Hle, panna ho počne a porodí syna
a nazve ho: S námi Bůh /Immanuel/.
~~Bude jíst smetanu s medem,
aby bylo možno rozlišit dobro od zlého.~~

Dítě se nám narodí, bude nám darován syn,
na jeho rameni spočine vláda, bude se nazývat:
Zázračný, rádce, silný, Bůh věčný, kníže pokoje.
Jeho je plnost vladařství, jeho pokoje není konce.
~~Zasedne na Davidově trůně, aby zřídil jeho království,
aby je opřel spravedlností a právem na věky, vždycky.
To provede horlivost zástupů Jahve.~~

Ratolest vyrazí z Jisajášova kmene
a z jeho kořene vypučí květ
a spočine na něm Jahvův duch:
duch moudrosti, rozvahy, rady,
duch vědění, síly a bázně Boží.
Nebude soudit podle zdání svých očí,
ani nebude soudit podle doslechu.
Ubohé bude soudit podle práva
a chuřasa spravedlivě.
Tyrana zabije holí svých úst,
ničemu zahubí dechem svých rtů.
Spravedlnost je pásem na jeho bedrech
pravda je opaskem na jeho kyčlích.

4 A já, Micheáš, jsem k tomu dodal: A ty, domovino Efratova,
nejmenší z Jehudových pokolení,
z tebe vzejde vládce Jisraelův.
Jeho východ je v pradávnu, ve věčných dnech.

7 Já, Oseáš, jsem předpověděl i útěk do Egypta:

2 Zamiloval jsem si Jisraele, pokud byl maličký:
zavolal jsem svoje dítě /tehdy/ z Egypta.

VatikánPřed vlastní předvánoční audiencí kardinálů se konala tajná konsistoř při níž sv. Otec oznámil jmenování 9 arcibiskupů a metropolitů, vyslovil svůj souhlas s kanonickými volbami na chaldejském biskupském synodu. Po kladném hlasování kardinálů v záležitosti kanonizace blahoslavené Terezie od Ježíše, vlastním jménem Jornet Ibars, zakladatelky kongregace Malých sester opuštěných starých lidí, oznámil Pavel VI., že její kanonizace se bude konat 27. ledna. Nato přistoupilo 22 arcibiskupů, kteří osobně žádali o udělení pallia. Kard. Traglia, viceděkan kard. sboru přednesl vánoční blahopřání sv. Otcovi. Pavel VI. vzpomněl v úvodu svého proslovu nedávno zesnulého kard. Cicognaniho a pak řekl: / 1 /

Základní cíle Milostivého léta: obroda a smíření, shrnují v sobě naději naší doby: / 2 /.

Nejlepším programem je mír, ale světové panoráma ukazuje stálá ohniska konfliktů v Indočíně, v sev. Irsku, v Africe a v Latinské Americe. Sv. Otec se zabýval jejich příčinami. Řekl: / 3 /

Závěr svého projevu věnoval sv. Otec bolestivému problému Středního Východu a začínajícím jednáním o trvalý mír. Svůj projev zakončil slovy:

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

Projev sv.Otce při konsistoři

Páná kardinálové,

21 DIC. 1973

Vaše přítomnost při této konsistoři, konané jen několik málo dní před vánočními svátky, nám poskytuje vítanou příležitost k ~~rytmickým~~ vzájemným blahopřáním. Slavení posvátných tajemství vtělení našeho Pána Ježíše Krista je nyní činí obvyklými, jak se i sluší, neboť pramení z upřímného citu lidské blahovůle a obzvláště ovšem z onoho vnitřního a radostného výlevu lásky. Ta vytéká a zároveň vtéká ze srdcí a do srdcí věřících samovolně právě díky památce tohoto narození a jeho ^{liturgického} oživení. Každý z toho vzájemně čerpá blahý pocit našeho křesťanského společenství. Přijímáme tedy s pohnutím a díky blahopřání od vás, oprávněných tlumočnicků posv. kardinálského sboru, kurie, římské církve a dokonce i celé nesmírné a vřele milované katolické rodiny rozptýlené po světě. Rovněž my chceme vyjádřit vám a všem, které představujete a zastupujete, naše co nejsrdečnější blahopřání a lásku a používáme k němu slov apoštola Pavla, jimiž volá k Bohu: "A protože můj Bůh je přebohatý, odplatí vám to skvěle skrze Krista Ježíše ve všem, cokoli budete potřebovat" /Fil 4,19/.

Právě tato chvíle vybízí duše k otevřenosti a bylo by proto vhodné, abychom naši řeč rozšířili a učinili z ní souhrnnou, důvěrnou a zásadní úvahu o církevním životě, jak se nám jeví ve svých bohatých událostech, ve projevech svého složitého historického a duchovního vývoje a jak se nám jeví i vnitřně proniklý tolikerým novým neklidem, ~~zřizovaný~~ a rozvlněný různými podněty a utěšovaný /uklidňovaný/ znaky oživujícího působení Ducha. Je to, jak všichni víme, velmi zajímavá podívaná. Je však příliš rozsáhlá, vykazuje příliš mnoho rozličných stránek a vybízí důtklivě k vyčerpávajícímu rozboru, takže v této chvíli nemůžeme otálet a musíme ji přiměřene popsat alespoň v povšechných rysech.

Pomyslete např. na činnost celého složitého církevního organismu, jež se projevuje všude, jak v jeho ústředním Apoštolském stolci, tak i v biskupských konferencích, které byly po koncilu vytvořeny ve všech národech; pomyslete na církevní službu, jak probíhá v jednotlivých diecézích, v jednotlivých řeholních rodinách a všeobecně i v různých církevních iniciativách katolických laiků; pomyslete na činnorodou horlivost skupin i jedinců, které vyjadřují jak v kultuře, tak i láskou a zbožností, vlastní Božímu lidu.

1) Z ^{pozorněji} ~~požorněji~~ ^{li} ~~požorněji~~ církevního života v této hodině, kterou neváháme nazvat historickou, můžeme ^{v této} ~~vyvodit a zdůraznit~~ dva znaky. Vedou k tomu, aby církev jednak sledovala podnět daný koncilem, jednak aby se vyrovnala s přeměnou současného světa. Prvým znakem je právě hnutí, jež proniká život církve ve všech jeho formách. Druhým znakem jsou obtíže, s nimiž se církev občas setkává jak vnitřně, v duších, tak i zevně, tj. v překážkách, stojících v cestě jejímu tradičnímu a pravidelnému chodu. Žijeme v pohnuté, nestálé době, pro níž jsou příznačné veliká živost a problematičnost. Zárodky kon-
testace se snaží vloudit i do Božího lidu svou dravou touhou po změnách, jež ztotožňují s pokrokem a osvobozením a ^{je charakterizována} ~~dále i svým~~ prudkým odtržením se od tradice. Tradice je však pro nás nejen nepostradatelným kořenem historické důslednosti a vítězství nad časem, který požírá vlastní děti, nýbrž i kořenem toho, co je v křesťanství originálního, životného, nesmrtelného a božského; zároveň však přišel i oživující /životodárný/ dech Ducha, aby v církvi vzbudil uspanou energii, podnítil dřímající ~~dar~~ /charismata/ a aby do ní vliel životnost a radost, která činí v každé historické epoše církev stále mladou a aktuální, připravenou a šťastnou, že může nové době zvěstovat své věčné poselství.

V církvi nabývá důležitosti nový fakt, nazývaný dobře známým výrazem "Milostivé léto", ale tento výraz překypuje novou a původní náplní. Ano, Milostivé léto, jež bude oficiálně slaveno v náležitém roku 1975 zde v Římě ale které již bylo zahájeno v místních církvích, aby dobrodiní, jež z něho plyne se stalo větší a všeobecnější, aby příprava byla účinnější, a jeho program bohatší a aktuálnější /časovější/.

Myslíme, že dvě části /kapitoly/ tohoto programu: obroda a smíření, shrnují v sobě naděje i předsevzetí církevního života, jak bychom jej chtěli mít na sklonku tohoto století, jež máme ještě před sebou.

2) Nejen v církevním, nýbrž i ve světovém životě. Církev se od světa odlišuje a musí mu sloužit, aniž by se však nechala proniknout jeho duchem, který jí není vlastní; ale žije v něm a musí se snažit, aby ^{byl} ~~naopak~~ ^{proniknut} ~~proč~~ jejím duchem, tj. Kristovým; právě jemu slouží tím, že ozařuje lidské události světlem lidsko-božské události, kterou ona církev, prožívá po staletí ve světě.

Jubilejní rok je pro církev závazkem k obrodě a smíření a proto nemůže, nesmí zůstat bez blahodárného odrazu na celou lidskou rodinu.

Jaký lepší program a jaké nutnější a příjemnější /blaho/přání můžeme v této předvánoční chvíli plně očekávat, nabídnout světu pro nastávající rok a pro dějinné období, které se před námi otevírá s tolika významnými radikálními změnami v mocenských vztazích a v samotném pojetí blahobytu a pokroku. Jaký může být lepší program a přání než to, aby změna^m vynuceným vnějšími poměry odpovídala i pozitivní obroda^m /duševní/; a aby tato obroda nevedla k zostření rozporů při hledání nebezpečné a nestálé převahy, hýbrž aby vedla ke smíření mezi třídami, národy a světadíly, ke společnému úsilí o společný postup na cestě civilizace a spravedlivého blahobytu.

Tímto způsobem idea míru, která se takřka přirozeně vrací vždy o vánočních, nabývá tento rok důležitosti a téměř nové naplně; nejenom proto, že při této příležitosti se obvykle ohlížíme zpět na uplynulý rok, abychom si připomněli splněné i zklamání naděje, ušlechtilé úsilí a houževnatý odpor a abychom se zmínili, jak se v tomto ohledu účastnila a co vykonala tato sv.Stolice. Spíše chceme uvažovat o tom, co je záhodno pro budoucnost anebo co si máme předsevzít.

Máme před očima světové panorama, jak se jeví ve 12 měsících uplynulých od našeho posledního setkání na sklonku roku a máme je před očima se všemi jeho světlými a stinnými stránkami. Uvedeme některé z nich.

1/ Veliká naděje na mír v Indočíně, podnětená Pařížskými dohodami z minulého ledna, nenašla plnou odezvu ve skutečnosti a faktech. Opravdové uklidnění nebylo bohužel až dosud disaženo. V těchto měsících se připojily nové oběti a nová utrpení k těm, které se tragicky nahromadily během válečných let. Vroucně si přejeme, aby ve Vietnamu nevypuklo nové nepřátelství, jak bohužel naznačují určité hrozebné příznaky. Zklamání všech lidí by bylo příliš smutné a následky příliš těžké. Pro úctu a lásku, kterou cítíme k této tak zkoušené zemi, dovoluujeme si prosit zodpovědné vlády v Saigonu a Hanoji, aby čestně pokračovaly v mírových jednáních a přejeme si, aby obyvatelstvu jižního Vietnamu bylo umožněno svobodně se vyjádřit při příštím hlasování /plebiscitu/ pod účinnou kontrolou Spojených Národů.

Stejně tak si přejeme i stálý mír v sousedních zemích: V Kambodži a Laosu. Myslíme na všechny rozdělené rodiny a na všechny zajatce, kteří dosud nejsou osvobozeni a často trpí i tvrdým zacházením jemuž jsou vystaveni

2/ V severním Irsku nedávné dohody na politickém poli opravňují k naději na kladný vývoj; zdraví je s uspokojením všichni, kteří si již tak

dlouho přejí, aby svízelná a složitá situace byla zaměřena rozhodně k mírumilovnému a spravedlivému řešení. Dosud však neskončily odsouzeníhodné násilné činy a nebylo by správné obvinít z nich jen jednu ze soupeřících stran. Dosud však udržují nejistotu a působí další krveprolití, zášti a utrpení mezi lidem, který nám byl vždy tak drahý a kterému z celého srdce přejeme, aby dokázal nalézt, ve jménu křesťanství jež je spojuje, důvody a sílu dospět konečně k opravdovému smíření.

3/ V Africe a v Latinské ~~Asii~~^{Americě} však dosud trvají anebo se nedávno vytvořily i jiné situace buď konfliktní či hrozící konfliktem. Necháváme stranou Střední Východ, o kterém se budeme zmínit šířeji.

Když uvažujeme o takovýchto složitých poměrech, o nichž je nezřídka těžké vyslovit konečný úsudek, a to jak o pravdivosti či přesnosti hlášených faktů, tak i o právech jež vznášejí a o důvodech jež uvádějí mezi sebou bojující strany, když tedy o těchto věcech uvažujeme, můžeme na tomto místě a na prahu vzpomenuého Milostivého léta pouze slavnostně a varovně pozvednout náš hlas, abych připomněli světu požadavky spravedlnosti a lásky: spravedlnosti, jež ukládá všem - jednotlivcům, vládám i národům - respektování práv každého člověka; lásky, která povznáší, oživuje a doplňuje dílo spravedlnosti vzájemným porozuměním, laskavostí /velkodušností/ a bratrskou spoluprací.

Jsou to křesťanská a zároveň i lidská slova a my je opakujeme s tím větší radostí právě ve chvíli, kdy společenství národů vzpomíná XXV. výročí Všeobecné deklarace Spojených národů o lidských právech.

Ano, dokud nebudou náležitě uznávána a respektována práva všech národů, mezi nimi i právo na sebeurčení a nezávislost, nemůže nastat opravdový a trvalý mír, i když převaha zbraní může dočasně potlačit odpor. Dokud ten, kdo mezi jednotlivými národními komunitami drží v rukou moc, nebude šlechetně respektovat práva a zákonem uznané svobody občanů, klid a pořádek - budou-li jen udržovány násilím - budou pouze klamnou a nejistou vidinou, nevhodnou společnosti civilizovaných bytostí.

Lidská psychologie je již taková: lidé se vždy snadno nadchnou pro nastolení nových ~~podobných~~ poměrů - a nadšení neodpovídá vždy skutečnosti, kterou někdy zkresluje obratná a organizovaná propaganda - a pak, když takové poměry trvají, stanou se k nim téměř necitelnými, jakoby sám fakt, že tyto poměry nadále trvají, přes bezmocný odpor jejich obětí, sloužil k jejich ospravedlnění, zláště jsou-li zakrývány - iak tomu bohužel často bývá

oponou ticha a mlčení.

Právě při této příležitosti se odvoláváme na lidské pohnutky uvedené-
m Všeobecné deklarace o lidských právech a na duchovní pohnutku plynoucí
z Milostivého léta, na jehož prahu stojíme. Proto bychom se rádi obrátili
ke všem s výzvou k obnově a smíření, založeným na pevném základu spravedl-
nosti a lásky. Tento základ musí přispět i k upřímnému míru a smíření mezi
třídami a sociálními skupinami, které se tak snadno rozdělují a staví jedny
proti druhým z pochopitelných dílčích zájmů, při nichž se ⁴⁸ však vždy patrič-
ně nedbá na práva a oprávněné zájmy druhých a zapomíná se při nich na
obecné dobro.

4/ Střední východ.

Všichni v něm vidí kolébku prastarých a vznešených kultur, z jejichž
bohatství lidstvo dosud žije a využívá je. Pro nábožensky založeného člově-
ka je Střední východ zdrojem velkých duchovních ^{mezi sebou} hnutí, odlišných a soupe-
řících, jejichž společným znakem je víra v jediného Boha, Stvořitele i Pána
vesmíru a jeho údeľu. Pro křesťany je to země, do níž Bůh umístil počátek
svého tajemného plánu spásy a v jejímž srdci - jež se tím stalo i srdcem
světa - se nalézají místa, v nichž božský Spasitel, jehož narození v času
si znovu připomínáme, ztrávil léta svého pozemského života, kde zemřel, aby
dal lidem život a kde pro naši naději a radost vstal z mrtvých.

Tato země je od mnoha, příliš mnoha let, divadlem boje, který tísní-
vě spočívá a uvádí do nebezpečí samotný mír širšího okruhu národů a snad
i celého světa. Tento konflikt již způsobil moře zármutku a utrpení tolika
bezbrannému a nevinnému obyvatelstvu; učinil předmětem a pohnutkou nená-
visti a sporů právě zemi a město, které by měly být symbolem a výzvou k
jednotě v srdcích milionů a milionů lidí, hledících na ně jako na maják
víry a lásky.

Dvojaká a nesouvialá situace, která není ani mírem ani válkou a kte-
rá již trvá přes 6 let, byla v minulém říjnu přerušena výbuchem nové války

Intenzivní a z ušlechtilých pohnutek pramenící činnost, kterou jsme
již měli příležitost ocenit, vedla nejprve k příměří a nyní k mírové kon-
ferenci, která začíná právě dnes v Ženevě pod záštitou Spojených Národů.
Třebaže počet jejích účastníků není dosud úplný, přece jen otevírá cestu
k jednáním, jež opravňují k naději na pozitivní vývoj, vedoucí ke koneč-
nému uspořádání dlouholetého konfliktu.

Doprovázíme tyto naděje vroucím přáním úspěchu celé velké iniciativy. Vyjádřili jsme je už v poselství ústřednímu tajemníkovi Spojených Národů a chceme je vyslovit znovu tím, že vyzýváme katolický svět, aby ~~se~~ ^{při} spojil ~~svou~~ ^{svou} modlitbů za mír na Středním východě k našemu přání, vycházejícímu - jak pevně věříme - ze srdcí všech lidí dobré vůle.

Svatá Stolic, podobně jako v minulosti, bude i nadále pečlivě sledovat vývoj situace a bude udržovat styky s jejími hlavními představiteli i s těmi, kdo mají možnost a chtějí přispět k jejímu spravedlivému řešení; je stále připravena ochotně spolupracovat, aby současné úsilí bylo úspěšně korunováno dohodami, jež by uspokojivě zaručily všem zúčastněným stranám klidnou a bezpečnou existenci spolu s uznáním příslušných práv.

K všeobecnému a živému zájmu o mír v této tak těžce zkoušené oblasti se u nás druzí i obzvláštní starost o životní podmínky a osudy těch, kdo nejvíce trpěli a trpí událostmi, jež za sebou následovaly od r.1947 až dodnes; myslíme zejména na statisíce uprchlíků, kteří žijí v tísnivých poměrech a jejichž oprávněné tužby jsou i jinak potlačovány. Předkládají svou věc světové pozornosti tak, že někdy je i kompromitována činy, jež naplňují odporem občanské svědomí národů a jež nelze žádným způsobem ospravedlnit. ^{Právě} Tyto dny nám o tom bohužel podaly nový tragický příklad a právě v blízkosti našeho biskupského sídla. Přesto však je to stále věc, která vyžaduje, aby se o ní lidsky uvažovalo a hlasem opuštěných a nevinných mas volá i o spravedlivou a ušlechtilou odpověď.

Nebudeme znovu připomínat svou povinnost, či spíše právo, zasadit se o to, aby každé případné řešení, týkající se stavu města Jeruzaléma a posvátných míst v Palestině, odpovídalo požadavkům zvláštního rázu tohoto města, jediného svého druhu na celém světě a aby odpovídalo i právům a oprávněným tužbám těch kdo patří k třem velkým náboženstvím vyznávajícím jediného Boha, jež mají ve svaté Zemi nejcennější svatyně tak drahé jejich srdcím

Zdvořilý zájem o názory Svate Stolic, ^{o těchto otázkách} projevěný již z tolika stran jakož i ochota osvědčená izraelskými úřady, nás naplňují jistotou, že budeme mít možnost přiměřeně se vyslovit o těchto problémech, až budou předloženy ke konkrétní diskusi.

4) Ano, právě vzpomínka na Ježíšovu zemi nás přivádí takřka přirozeně k základnímu důvodu této naší řeči, totiž k obnově duší a ke smíření, v nichž spočívá vlastní význam a cíl Milostivého léta. Vždyť kř Kristus přišel

aby obnovil všechno a všechno: "Hle, obnovuji všechno" /Ap 21,5/. Vždyť On je naším mírem a smířením /sr. Ad Eph 2,14-16/.

V něm, v jeho učení - které je stále ještě stejně zářivé, nové a obrodné, jako když mu poprvé s úžasem naslouchali na březích Genezaretského jezera, na výšinách Galileje a Judeje, v ulicích a na náměstích Jeruzaléma v jeho příkladu a strhujícím zápalu jeho lásky k člověku, může lidstvo nalézt dostatečné nadšení a sílu k tomu, aby na prahu nového roku znovu rozhodně nastoupilo cestu k obtížnému hledání řádu, založenému, jak v jednotlivých národech tak i mezinárodně, na spravedlnosti, rovnosti, šlechetné spolupráci a mírumilovných stycích. To je pro lidskou rodinu povinnost a současně i nutnost.

Svět skutečně potřebuje odvahu, rozhodnost a energickou moudrost, nemá-li ztratit naději na mírové soužití, které se dnes stává naléhavějším více než kdy jindy následkem ničivé moci nových zbraní a které by se mohlo zdát téměř nedosažitelným, utopickým cílem.

Budeme stále neúnavně připomínat, že silná morální obnova je nepostradatelná k uskutečnění toho, co pouhá rovnováha sil a strachu nikdy nedokáže sama uskutečnit.

Kéž by Milostivé léto, které bude katolický svět slavit, mohlo přispět k této obnově tak rozhodně, jak si přejeme!

A kéž Kristovo narození, které si zanedlouho připomeneme, dé ve všech lidech vzrůst dobré vůli, které je příslibem opravdového míru.

S naším požehnáním.

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

RaVat-Ceco/pátek/

Slyšeli jsme slovo Boží.

Výklad čtení a evangelia 4.adventní neděle.

Až na samém konci liturgických čtení poslední adventní neděle se zažehne pronikavé světlo: "A blahoslavená, která jsi uvěřila, že se splní to, co ti bylo řečeno od Pána." Zde je klíč k pochopení předešlých prorockých předpovědí a tu vyústí proud života Božího slova do našeho ^{některého dne} denního života. Blážený je ten člověk, který uvěřil, že se splní to, co mu Pán přislíbil, který uvěřil evangeliu. Neuvěřitelné? Maria stojí před našima očima jako živý argument. Stala se matkou víry pro své bezvýhradné: Ať, se mi, stane, podle tvého, slova. S ní vstoupila víra do světa a dospěla až do mé přítomnosti. Matka Boží spěchá do hor k Alžbětě. Chce co nejdříve vidět, jak se uskutečňuje, co jí přislíbil Bůh. V Alžbětě těhotenství poznává jasné Boží znamení. Ihned se projevuje svatost Toho, kterého nosí pod srdcem; působí svou mocí na jiné: "Když Alžběta uslyšela Mariin pozdrav, radostí se pohnul dítě v jejím lůně; Alžběta byla naplněna Duchem sv." Nejen že se splňuje, co předpověděl anděl pochybuujícímu Zachariášovi: "Jan, syn, kterého ti Alžběta porodí, bude plný Ducha sv. už od mateřského lůna." ^{ale} nyní už nyní vykonává své pozdější poslání - ukazovat cestu ke Kristu. Alžběta je naplněna Duchem sv. a vyjadřuje slovy ty pravdy, které naznačuje radostný pohyb dítěte v jejím lůně. Používá slov hymnu na Juditu, jež osvobodila Boží lid z pohan-
 ské nadvlády a tím dává Alžběta na jevo, že Maria svým Fiat vykonala podobný hrdinský čin, který osvobozuje Boží lid z nadvlády zla, hříchu a nenávisti. Maria je požehnaná mezi ženami - t. j. plná milosti, protože se stala matkou Spasitele. Alžběta vyznává, že setkání s Marií, která přináší světu Ježíše je pramenem radosti: "Hle, jakmile se zvuč tvého pozdravu dotkl mých uší, pohnule se radostí dítě v mém lůně." I tento Janův radostný pozdrav Ježíšovi, je naplněním Malachiášova proroctví: "Vám, kteří se bojíte mého jména, vyjde slunce spravedlnosti, na jeho křídlech je uzdravení. Volně si poskočíte, jak tučná telátka a pošlapete ničený na popel v den, ve kterém budu jednat, praví Jahve zástupů." Ježíšovým vtělením se stala přítomností doba spásy - den, ve kterém bude jednat Bůh - azjak říká Malachiáš. Boží přislíbení se potvrzují a Janův jásavý pozdrav je pouze počátkem všeobecné radosti. U jejího pramene stojí Maria "blahoslavená, která uvěřila, že se splní to, co jí bylo řečeno od Pána."

Micheášova prorocká slova z prvního čtení boží neolik falešných představ Boží moc nepotřebuje mocné prostředky podle našich měřítek a zbraněmi toho, kterého posílá spasit svět, jsou: pokoj, milosrdenství, dobrota, láska: "A ty, Betléme Efratský, maličký jsi mezi judskými městy, z tebe vyjde ten, který bude vládcem v Israeli, jeho původ je od pradávna." Prorok nám dává nahlédnout do Božího smýšlení: co je totiž v očích ~~králov~~ ^{Všemohoucího} velké a co v očích světa. On volí zastrčený Betlém a opomíjí slavná města, proslavuje dechem věčné slávy nepatrné, zatím co sláva světa uvažá. - "Proto je Hospodin opustí až do doby, kdy rodička porodí." - Člověk nebo národ se trestá sám, když se odvrátí od Boha, jinými slovy: Když z ateismu udělá jediný přípustný světový názor. A Boží odpověď? Pán respektuje svobodnou vůli člověka či národa a opustí toho, který s ním nechce mít nic společného. Ale to znamená, že člověka či národ opustí dobrota a zůstane sobectví, opustí ho láska, zůstane mu nenávisť, opustí ho svornost a touha být dobrý a rozmůže se závist a touha škodit.. ^{to je} ~~ale pohled na~~ ^{duševní} přítomnost člověka či národa naší doby! - Boží milosrdenství je ale nekonečně větší než naše zloba - Micheáš zdůrazňuje: "Hospodin je opustí, až do doby, kdy rodička porodí." Narození Božského dítěte, jeho narození do našich dnů, v našem srdci, ukončuje údobí, kdy Bůh ponechá člověka, či národ sobě samému, t.j. tyranii svévole.

Kde je příčina, že člověk se odvrátí od Boha a hledá jen ukájení svých hmotných potřeb? Jinými slovy: Jaké jsou kořeny ateismu? Jsou ve snaze člověka udělat ze sebe svrchovaného zákonodárce, který není nikomu zodpovědný, být sám sobě měřítkem i cílem - krátce: jednat podle své vůle. I duch českého jazyka nám pomáhá pochopit důsledky bezbožectví - takové lidé jednají jen podle své vůle - tedy svévolně! Naproti tomu staví II. čtení Krista: "Když Kristus přicházel na svět, řekl: Oběti krvavé ani nekrevavé jsi nechtěl, ale dals mi tělo. V celopalech a v obětech za hřích jsi neměl zálibu. Proto jsem řekl: Tady jsem, abych plnil, Božé, Tvou vůli." základní pravdou v tomto textu je: "..dals mi tělo.." a toto tělo je důvodem plnit ~~svou~~ vůli Stvořitele a docela konkrétně ve svém těle, v každodenním životě. Toto tělo je darem Svatého svatých, tedy samo o sobě není zlé, je prostředkem k oslavě Dárce. Jako jeho dar ^{toho} naše tělo: je dobré, tak to, co po nás žádá ^{toho} je svrchované dobro. Plnit jeho vůli znamená, být dobrým člověkem a konat jen dobré, ^{1 vědomě} že jsme posvěceni obětováním těla Ježíše Krista jednou provždy.

4 Vatikán: Sv.Otec přijal v sobotu dopoledne delegaci hlav ^{a zástupců} afrických států, složenou z habešského císaře Hailé Selassié I., sudanského presidenta Nimeiriho, vicepresidenta republiky Liberie Greena a zambijského ministra zahraničí Monangu. První tři delegáti byli doprovázeni svými zahraničními ^{ministři.}

X Do Vatikánu začínají docházet telegramy hlav států a vlád vyslovující svůj souhlas s mírovým poselstvím Pavla VI. Dosud je zaslali venezuelský prezident Caldera a prezident středoamerické republiky Honduras ^{Arellano.}
X Londýn Ve středu byl převezen do nemocnice, následkem srdeční ^{zdechnutí} poruchy, westminsterský arcibiskup kard. Heenan. Lékaři prohlašují jeho zdravotní stav za uspokojivý.

4 Cordoba: Biskup ze španělské Cordoby vyzývá ve svém pastýřském listě k Milostivému létu ke všeobecnému smíru v rodinách, v církvi a v životě jak komunitním tak i hospodářsko-sociálním. Generační rozpory v rodinách nemají být příčinou nedorozumění a roztržek. Na sociálním poli bokatší mají ze svy ^{ch} přebytků pomáhat chudším. Pramenem třídní nenávisti a konfliktů, s nimiž křesťané nikdy nemohou souhlasit je zatvrzelost srdce a bezuzdná touha po moci. V rozporu s evangeliem stojí i ti, kdo nechtějí plně uznat lidská práva všech občanů. Smíření musí být proto založeno na spravedlnosti, má-li se stát pilířem opravdového míru.

5 Fukuoka: Seminář v japonském městě Fukuoka oslavil v těchto dnech 25. výročí svého založení. Oslav se účastnili kardinálové Taguchi a Leger, zástupce tokyjské nunciatury, dále 9 biskupů, asi 60 kněží a generální představený Sulpiciánů, kterým je svěřeno vedení semináře. V současné době studuje v tomto semináři 41 bohoslovců, většinou z ostrova Kyušu.

B Santiago: Stálý výbor čilské biskupské konference se obrátil ke všem občanům s vánočním poselstvím smíření, lásky a míru. Připomínají v něm mezi jiným i výrok presidenta vládní chunty, že v Čile nyní nejsou ani vítězové ani poražení. V tom spočívá i jejich hlavní přání, to znamená umět odpuštět, a umět žádat za odpuštění, nevyužívat vítězství k osobnímu prospěchu na úkor druhých, nepodněcovat k odvetným opatřením a nechovat nenávist, naopak snažit se ulehčit těm kdo trpí, účastnit se znovuvýstavby vlasti a uvědomit si, že nade všemi ideologiemi stojí pravda, ~~xxxx~~ ^{kteřou lze hledat} především láskou a respektováním druhých. Církev ze své strany chová stejnou lásku ke všem bez rozdílu, k vládním činitelům, ozbrojeným silám i vězňům.

1 Delegáti vyjádřili Pavlu VI. své názory o světovém míru a o řešení krize na Středním Východě, při němž musí být brán ohled na palestinské uprchlíky a na statut města Jeruzalema v souhlase s rezolucemi Spojených Národů. Hrozbou míru je podle nich i upírání práva na svobodu a nezávislost některým africkým národům. Sv. Otec znovu potvrdil živý zájem Sv. Stolice o problémy Středního Východu, ujistil že je ochotna přispět k jejich ^{spravedlivému} vyřešení a spolupracovat se všemi, kteří si přejí totéž. Opakoval znovu postoj sv. Stolice k otázce posvátných míst a Jeruzalema, vyslovil své porozumění pro práva a tužby afrických národů a zdůraznil nutnost modliteb k dosažení míru. Účastníci rozhovoru konaného v srdečném duchu se rozhodli nadále ^(styky) udržovat.

2 Vatikán: Kongregace pro bohoslužbu zveřejnila ^{sv. rita} ve sobotu obsah nového direktoria mše sv. pro děti. Nejde o nový ritus, nýbrž o směrnice jak přizpůsobit obsah mše sv. dětskému chápání a příslušným pedagogickým potřebám. Je symbolem pozornosti a péče církve o děti a mládež, kterou je třeba vychovávat k chápání tajemství vyjadřovaných mší sv. a k náboženskému citění vůbec. Přizpůsobení ovšem nikdy nevybočuje ze základního schématu mše sv., spočívá spíše ve zkrácení či vynechání některých částí, např. ve vstupních modlitbách, v ^{liturgi} slova či v přípravě ke sv. přijímání a v homilii. Zdůrazňuje se význam hudby a zpěvu, jehož se mají účastnit i děti samy. Direktorium věnuje pozornost hlavně dětem od 7 do 10 let a spolupracovali na něm i laikové.

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

Žijí mezi námi

Matko, je tady policie a chce s vámi mluvit - roztřeseným hlasem sděluje sestra u fortny svá představené. Co chce? zaraženě přemítá o všech možných příčinách, které by vedly k této návštěvě. V hovorně na ni čeká obr v uniformě; při pohledu na něj už slyší chrastit želízky: buď jak buď, poručeno Pánu Bohu... Muž se okamžitě obrátí na sestru a úředním žargonem vyblekotá: víte, on chtěl přijít vrchní komisař, ale dnes byl zaneprázdněn, a pak, čas letí. Totiž... - a tu jeho hlas zjihne, postava se skloní k drobnému překvapenému ženskému stvoření, které má před sebou, a z jeho přísné uniformy stydlivě, s největší něžností vycházejí slova: víte, my u nás na komisařství stavíme Betlém - to já ho stavím - znovu se důstojně napřímí, jakoby tato funkce a toto povýšení bylo to největší a nejdůležitější, kterého se mu dostalo - jenže - a znovu se jeho dlouhá postava zkroutí a z očí vyšlehně lítostivý pohled chlapce, kterému se rozbila hračka či nepodařil mlýnek ze stavebnice: Panna Maria potřebuje nové šaty, já vám ji ukáži - a rozbaluje jednu z krabic, které si přinesl - v ní je půlmetrová figura, polooblečená. Látku jsem přinesl také, rychle, aby neztratil nit hovoru a úkolu, jehož se mu dostalo, otvírá druhou krabici, ze které se dostane na světlo kus látky a jakýsi chumel podivných cárů, v nichž tu a tam zableskne zbytek pozlátka - inu, corpus delicti - to, co kdysi bývalo Mariiným oděvem, se rozpadá už při pohledu. A chlap jako hora, policajt v uniformě, stojí nad tím jako hromádka neštěstí, s nadějí, že slabá, křehká žena mu pomůže. Ale ano, beze všeho, konečně se představená zmůže na slovo, dočista ohromená celým případem. Muž, když vidí, že ho naděje nezklamala, dodává: ještě jsem neskončil. A znovu lítostivé žadonění, stydlivost a zjihlý hlas chlapce a když ty šaty, udělaly byste jí i závoj? Odchází, a v policejních očích mu září plamínky Betléma, který bude mít všechno v pořádku, i Pannu Marii se závojem. Zatímco představená, s dvěma obrovskými balíky, se střetá s vyděšenou vrátnou: šlo to i bez vrchního komisaře, a s úsměvem dodá: na policii si nevěděli rady s Pannou Marií.

Chtěli byste ztrávit vánoce v Římě? Jistě by se vám líbily, a kdo má alespoň trochu poetickou duši, odnesl by si mnoho hezkých dojmů.

První předzvěsti vánočních svátků jsou v Římě tzv. "zampognari", podobní našim dudákům. Přicházejí většinou z hor, z Abruzz, v rázovitých krojích, třebaže již ne tak malebných jako dříve. Obyčejně chodí a hrají v páru, jeden na dudy a druhý na píšťalu. Ještě na počátku tohoto století s sebou brali i ovečky a tak budili ještě více dojem betlémských pastýřů, kteří první přišli pozdravit Krista v Bezlémě. O "zampognarech" píše i francouzský spisovatel Stendhal ve svých Římských povídkách z r.1827. Podle jeho líčení, přicházejí pokryti ovčími kožemi, asi dva týdny před vánocí, zůstávají v Římě asi měsíc /tj. asi do Tří králů/ a za tehdejší dva paoli přicházeli do rodin zahrát vždy ráno a večer po celých 9 dní. Stendhal jim jediné vytýká, že jsou rušiteli nočního klidu.

Největší a nejstarší vánoční tradicí jsou ovšem bezesporu jesličky. ^{Tradice stavět jesličky} Původ tohoto zvyku ^{W. Indenée} sahá až do středověku a sv. František z Assisi bývá uváděn jako jejich první tvůrce a vynálezce. V římských kostelech nalezneme mnoho skutečně uměleckých jesliček, které věrně a do nejmenších ^{podrobností} vyvolávají určité ^{W. Indenée} typické prostředí. Za nejkrásnější pokládají znalci jesličky v chrámu zvaném Aracoeli na římském ^{Kapitolu} Campidoglio. Soška Jezulátka zde leží na slámě a podle pověsti ji vyřezal neznámý ~~muštevnik~~ umělec ze dřeva jedné z oliv v Getsemanské zahradě. Kolem něho jiné vyřezávané ^{postavy} ~~figury~~ v životní velikosti. Františkáni, kteří spravovali tento kostel, nosili dříve Ježíškovu sošku k nemocným a umírajícím. V r. 1876 přivezli sošku i do Vatikánu k umírajícímu papeži Piu IX. ^{Ježíš přivezli do Vatikánu} ~~Dnes tento zvyk již zanikl a zůstaly pouze~~ básničky, které děti přednášejí před ^{čtením} ~~jesličkami.~~ ^{čtením}

Každý Říman jistě navštíví o vánocích náměstí zvané Piazza Navona. Koná se tu známá vánoční pouť s charakteristickými stánky, v nichž se prodávají různé římské a italské vánoční dobroty. Pouť vrcholí v předvečer svátku Zjevení Páně, kdy stará, hosná babička, italsky Beffana, přináší hodným dětem dárky, podobně jako u nás sv. Mikuláš. Samozřejmě se tu prodávají i hračky a mezi nimi hlavně figurky do jesliček a ozdoby na vánoční stromek. Prodavači cukroví jsou tu každý rok vždy stejní. Zdá se, že toto povolání se dědí z otce na syna. Postavit si o vánocích stánek na Piazza Navona je dokonce pokládáno za jakési privilegium, které bývá udělováno jen

některým opravdu římským rodinám. Přes konkurenci velkých moderních obchodů v okolí, všichni dosud trží znamenitě, protože Římané v nich vidí nedílnou součást svých tradičních vánoc, a skoro každý ^u se m přijde koupit alespoň cukrovou tyčinku a malou ovečku do jesliček. Tato pouť je vlastně pokračováním dřívějších lidových slavností, které se tu konávaly, a to již ve starověku a ve středověku, až do poloviny minulého století, každou srpnovou sobotu a neděli.

O třetí adventní neděli začíná v římských kostelech vánoční novéna. Zavedl ji r. 1618 dominikán Giacomo Cotta v chrámu S. Maria della Minerva a odtud se tato pobožnost rozšířila po celém světě. Ve spojení s touto novénou vznikly i proslulé vánoční písně; r. 1755 i nejznámější italská koleda "Tu scendi dalle stelle" /Sestup z hvězd^u božský Spasiteli/. Autorem těchto skladeb a písní je sv. Alfonso Maria de' Liguori, zakladatel kongregace Redemptoristů.

Dalším římským zvykem, který pomalu mizí, je štědrovečerní večeře. Byla sice jen postní, ale scházela se u ní celá rodina a příbuzenstvo. Skládala se z hrachové polévky, makaronů /spaghetti/ se sardelkami a samozřejmě nesměla chybět ani ryba. Místo našeho vánočního kapra jedí Římané marinovaného úhoře s tzv. "broccoli" /růžičkovou kapustou/. Takto připravený úhoř se jmenuje "capitone". Po večeři se v rodinách hraje tombola, skore až do půlnoci, kdy začnou vyzvánět zvony z římských kostelů a lidé se do nich scházejí na půlnoční mši sv. Skore až do 11 hodin jsou ulice liduprázdné. Teprve pak se začnou zaplňovat lidmi, kteří se jdou poklonit právě narozenému Ježíškovi v jesličkách.

ústav pro studium
totalitních režimů

23 DIC. 1973

RaVat-Ceco /neděle/

Vánoční blahopřání a výzva učinit mír programem svého života - to byla dvě hlavní témata proslovu Svatého Otce při jeho nedělním proslovu k věřícím na svatopetrském náměstí před společnou modlitbou Anděl Páně. Řekl: Veselé vánoce, drazí, radostní vánoce! Tak si v těchto dnech blahopřejí všichni lidé navzájem. I my to přání s vámi opakujeme a tak vám blahopřejeme. Chtěli bychom v něm vyjádřit původní hluboké důvody. Prvním opravdovým důvodem, jak víte, je ona historická, náboženská událost: totiž Ětlém, narození Ježíše, našeho Spasitele, je jí tajemství vtělení. Nezapomínejme na tento důvod, jinak bychom zhaseli hlavní zdroj vánočního světla, tu zář, která osvětluje celý život, a která mu dává smysl, správný směr, krásu, naději a štěstí. Tento důvod však oslavujeme a meditujeme v modlitbách v Církvi; a tam se zažihá světlo v tmenotách naší existence. Dalším důvodem pro radostné vánoce je jejich lidský rozměr. Jsou vlastně oslavou života. Těší se z něho shromážděná rodina v míru domova, v radostné svornosti, vzájemné úcty a lásky: zvláště maličci, ale i ostatní děti, rodiče, staří, příbuzní i hosté, každý tu najde své místo, jež vyzařuje prostota a dobré srdce. ~~Ne~~ Umějte je rozpo-
Papa nat a umějte je i vychutnat. Budeme duchovně přítomni v každé křesťanské rodině, v rodinně shromážděné komunitě naším otcovským požehnáním. | - A ti nepřítomní? Vzdálení? A nemocní? A ti, kterým povinnosti zabrání sednout si ke společnému stolu? A chudí, pokorní a ponižovaní? Hle to je další důvod pro radostné vánoce: žádný člověk ať není zapomenut! Vzpomínka, projev neutuchající lásky, modlitba, či jiná pozornost, ať nahradí, jeli to možné, jejich nepřítomnost. Vánoce jsou svátky jednoty; i ^{naší} ~~naše~~ ^{zí} ~~svá~~ ~~drahě~~ zesnulé ať mají místo v naší zbožné a upřímné vzpomínce. I ti, kteří k nám chovají nepřátelské city nebo jsou nám nesympatičtí ať nejsou v našich duších zbaveni papsku ušlechtilé dobroty. A pak je to pokoj, na který myslíme při vánočním blahopřání. O vánocích oslavujeme zrození míru, pokoje. Starejme se o něj především v sobě, v našem svědomí, vy víte jak. A učinme mír programem našeho života: o tom budem šířeji mluvit na Nový rok. A ~~pro~~ světu přejeme pokoj, mír mezi národy, sociální mír; a své blahopřání proměňme v modlitbu: to je dobrá politika a v těchto dnech svrchovaně naléhavá a plná naděje! A Maria která je srdcem těchto svátků, ať vezme za své naše blahopřání a ať mu dodá na účinnosti. Radostné vánoce! Radostné vánoce! - končil Pavel VI.

Vánoce znamenají, že jsme všichni i dnes na cestě bo Betléma.

Všichni a všechno putuje k místu, které se vepsalo navždy do dějin člověka. Nikdo je už nevymaže z našeho vědomí. K betlémské události se vracíme i letos, a snámi všechnen ruch našich měst, pokora našich vesnic, ztichlá zimní krajina. Do Betléma spějí naše vzpomínky, naše touhy; sem ukazují zářící stromky, štědrovečerní dárky, radost dětských očí, pečlivě skrývaná slza v oku dospělého, pohnutí starce, který se cítí opět doma. Vánoční hudba, staré i nové koledy zpívají o události betlémské, která trvá dodnes.

Vše, co člověk v průběhu staletí vytvořil kolem vánoc, všechny ty nádherné zvyky, všechna světla a písňe, ^{toto} všechno může zastřít hlubokou podstatu události Narození. Mnohým z nás je dnes těžké, přetěžké rozměštomu, co napsal Lukáš: V jeho zprávě čteme: "V těch dnech vyšlo zařízení od císaře Augusta, aby se vykonal soupis celé říše. To byl první soupis, a konal se, když v Sýrii byl místodržitelem Kvirinius. Šli tedy všichni, aby se nechali zapsat, každý do svého města. Také Josef se odebral z galilejského města Nazareta vzhůru do Judska do města Davidova, které se jmenuje Betlém, protože byl z rodu a kmene Davidova, aby se nechal zapsat spolu s Marií sobě zasnošenou ženou, která byla v požehnaném stavu. Když tam byli, naplnily se jí dny, kdy měla porodit. A porodila svého prvorozeného syna, zavinula ho do plének a položila do jeslí, protože v zájezdním útulku nebylo pro ně místa". Tolik Lukáš.

Naše doba je také dobou soupisů a sčítání, dobou velkých starostí o řád v říších a ^{státech} královstvích, denně jsme někým voláni, denně se někde zapisujeme do seznamů, denně počítáme, organizujeme, stavíme a bouráme, bojujeme a jednáme o mír. Je třeba dělat tolik věcí, je třeba počítat s tolika starostmi. Kdo z nás má ještě čas věnovat pozornost Dítěti, které se narodilo

před dvěma tisíci let v zapadlém koutě římské říše? Dalo se zapsat do lidských seznamů, dale se zanést do našich soupisů. Vstoupilo tak zcela a úplně do našich dějin, do našich pracovních, upachtěných dnů, do našich neklidných nocí, do našich úzkostí a nadějí. Vánoční evangelium říká : Bůh se stal člověkem, aby člověk mohl zase žít, růst a kvést jako člověk. Rozevřel hranice času a otřevřel naše osudy do věčnosti. Tak i naše pozemské soupisy dostávají smysl; naše součty vycházejí, je-li v nich přítomen Kristus. Bez Krista, bez jeho evangelia, bez betlémské události nevychází nakonec nic. Vychází opravdu ^{jin} nic, temné a hrůzné nic, propastné nic našich nadějí a našich cest. Bez ~~nik~~ betlémské události, nepočítáme žádnou událost; ^{řádkem a slovem} vše zhádankovatí; každý lidský osud se stává neřešitelnou rovnicí. Každá lidské slza se stane marnou. Člověk se stane člověku opět vlkem. Ale i letos slavíme vánoce. Jsme na cestě do Betléma, který je mezi námi a v nás. Kristus vstupuje opět do našich seznamů a soupisů. Můžeme opět doufat a věřit nejen v Boha ale i v člověka.

T Lukáš ve své zprávě jakoby mimochodem poznamenal, že pro přicházejícího Krista nebylo v zájezdní hospodě místa. Vše bylo obsazeno a naplněno lidmi bohatými, najedenými, mocnými, jistými a zabydlenými. I v našem světě, i o těchto vánocích, mezi dárky, světly, hudbou, svátečním jídlem, přáními a návštěvami, i v tomto světě může, "nebýt místo" pro přicházejícího Krista. A Kristus je i dnes na cestě do našeho Betléma a do našich osudů. Přichází po našich lidských cestách, v člověku který hladoví, žízní, je nemocen, je v žaláři, je cizincem, je osamocen, je unaven, bez naděje a chuti k životu. Naše vánoce se stanou opravdu vánocemi, bude ^{me} ~~me~~li mít dost místa pro Krista, jeho evangelium a tedy i pro člověka. Pohan Seneca, který svým způsobem také putoval do Betléma a očekával mesiáše, napsal: "Všude tam, kde je člověk, je místo pro dobrý čin". Naše vánoce jsou místem a událostí Dobra.

23 DIC. 1973

359/4

Křesťan nemůže přejít s hlostejným mávnutím rukou a s hluchým ~~srdcem~~ srdcem kolem přeplněné rušné a hlasité zájezdni hospody našeho světa - té zájezdni hospody, v níž stále ještě není dost místa pro Krista a jeho evangelium. Nemůže ji prostě obejít, jednak proto, že sám do ní patří a celým svým osudem. Je prostě započten do tohoto světa a nemůže změnit ani čas ani místo svého narození, svého dětství, své minulosti. Vrostl jimi do této planety a do těchto dějin. A nemůže obejít Zájezdni hospodu našeho světa také proto, že ona není jen kolem něho, ale je i v něm. A konečně: v této zájezdni hospodě, hlučné, rušné, plné kupčícího lidu a úředního sčítání žijí jeho bratři a sestry.

Dnes běží o to, udělat místo pro Krista, aby se mohl narodit mezi námi a v nás, abychom opět spatřili jeho hvězdu a aby její světlo nás vedlo často chaotickými cestami, pouští asfaltu a betonu až k jeho jeslím. Zdá se, že naším opravdu vánočním úkolem je dělat a připravovat toto místo pro přicházejícího Krista. Proč není dost místa v nás samých, v naší osobní existenci, v naší duši? I my ~~js~~ - křesťané - jsme často plni jako tržiště, jako ta zájezdni hospoda: plně obsazení světem, jeho věcmi a jeho harampádím, které ~~na~~ na nás přirostlo jako kůra ke stromu. Objevujeme právě letos o těchto vánocích osvobozující smysl křesťanské chudoby. Nikdy jsme nepřestali obdivovat Františka, světce z umbrijského městečka Assisi, který svou tichou a prostou chudobou otevřel v sobě a ve své době tolik prostoru, že do něho mohl vejít a narodit se Kristus.

Nejvíce nás však naplňuje naše vlastní já. Naplňuje nejen naše myšlenky a srdce ale i náš svět. Známe dobré a pravdivé slovo pro tuto tyranii vlastního já: pýcha. Udělat místo pro Krista, pro bratra a sestru znamená zpokornět. Pokora lidského srdce je pohostinná, otvírá nová prostranství v člověku, aby do něho se mohl zrodit opět Kristus a s Kristem i člověk.

24 DIC. 1973

RaVat-Ceco

Štědrý večer.

Drazí přátelé, je svatvečer Narození Páně. Nebeský Otec k nám chce mluvit řečí, jež nepotřebuje tlumočnicků. Syn Boží se narodil v Betlémě. Dítě, které odzbrojuje svou něhou i bezmocností a dává pokoj a radost. Vám všem ji přináší. - ① *Nezem vám noviny 1' (2 strofy) 25"*

X Budu s vámi. Hledali jste ^{marně} ruku která by vás pohladila. Marně jste hledali ruku, která by měla moc zahnat smutek. A pak už nezbýval ani čas na hledání. Každý pokus byť i jen v myšlenkách, zamítla předem / vaše sterá zklamání. Už nechcete nikomu otvírat. U vás doma je vyhráto, útulně, ale v duši je tak divně siro. Už nech~~te~~te být obdarováni. Nakoupili jste sami hromadu dárků, a ty vyvolají jen prchavý úsměv. Radost? Ach ne! Kde je? Nepřijde? Uniká? // Je tma. Nad Betlémem zazářilo světlo, všem bylo do zpěvu, a dodnes je do zpěvu. 50"

Budu s vámi, když se vás dotkne poselství písně a vy nebudete mít odvalu říct: „To andělé zpívají,“ protože jste si zakázali pomoc nebeských duchů. Píseň ale najde vaše okno otevřené, vejde a pošeptá vám slova, jež jaksi vypadla z vašeho slovníku: Pokoj, štěstí, spokojenost, ticho, láska, smír, ano vodopád pokoje, který zaplňuje nitro, přetéká dál, ke všem. Lidé / ti zlí, jak vždycky myslíte) - a najednou jejich touha ví o dobru, dostává ^{nebeskou} transi^{si} a ožívá dobrá vůle. Ta noc, v níž se zrodila láska, o tom svědčí. Poznáváte mne?

Budu s vámi - - - -

② *chle aby spal 1*

70"

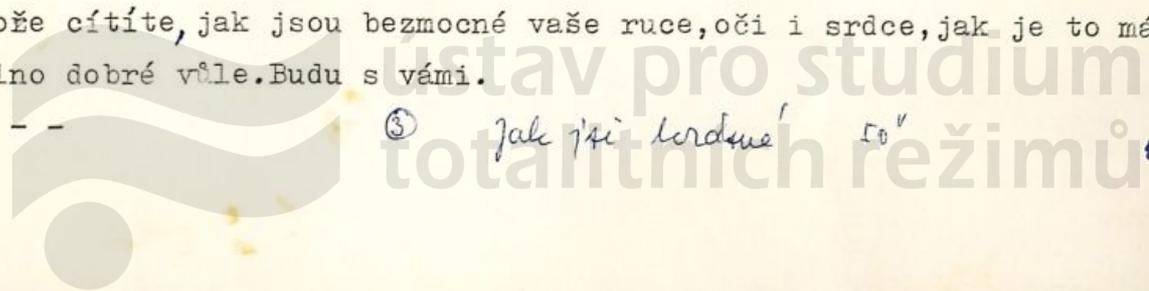
Budu s vámi. Boříte své rty do polštářků malých ruček, které se po vás ^{nahla} ~~vzpí~~ z postýlky. Chcete vyčíst všechno o štěstí v těch jiskrných očkách, která se před vámi otevřela před rokem, před měsícem, před několika dny. Odháníte jako zlé myšlenky všechno, co by té malé, či tomu báječnému klučinovi mohlo položit stéblo přes cestu. Hledáte jistotu, že to štěstí nepomine. Hledáte oporu, protože se nemůžete zbavit číhavé úzkosti. Hledáte ochranu, protože cítíte, jak jsou bezmocné vaše ruce, oči i srdce, jak je to málo, mít plno dobré vůle. Budu s vámi.

---

③ *jak jsi lrdeme 1*

50"

45"

Já budu s vámi. Čekáte. Víte, že nepřijde. Zapálili jste svíčky na stromečku, napekli, navařili, zatopili. Jednu židli jste nechali volnou. I při koledách myslíte, že zachrastí klíč v zámku, ozve se známý rytmus kroků, tak charakteristický jako jeho jméno, které jste s láskou vybírali, když se narodil a které se vám vrací stále častěji na rty. Klíč v zámku nezachrastí. Kroky se neozvou. Ale nezamýkejte na sedla západů stesku. Já budu s vámi.

- - -

④ Co to znamená 30"

40"

Budu s vámi - Už nikoho nemáte, jen svoji osamělost, jen svoje stáří. Píší o něm jako o vlídném podzimu, či tichém podvečeru, ale vy příliš hořce víte jak svírá. Bolest si sedá k vašemu stolu a nechce odejít ani od vašeho lůžka. Vezmu vaši touhu a zavedu ji na betlémskou pláň. Zaposlouchá se do andělského zpěvu "Sláva Bohu na výsostech a pokoj lidem dobré vůle." A ten pokoj vstoupí k vám a všechno ve vás rozezpívá na oslavu Boží dobroty. Očima obejmete Marii, mou matku, na Josefovi uvidíte, jakou zář vydává ochotou sloužit, milovat a mlčet. Budetě u mně, v Betlémě, kde jsem neměl nic než svoji matku a Josefovou ochranu. Tu máte i vy.

- - -

⑤ Slyšte, slyšte pastýřské 1'

60"

Jsem s vámi. Zavolal jsem vás jménem a vy jste všeho zanechali a šli za mnou. Nezadrží vás lijáky ran, ani mlha šedivé lhostejnosti. Jdete prachem cest pokoření a posměch se lepí na vaše jména jako bláto. Kvůli mně vás nenávidí. Hlásáte moje království slovy i životem a oni vás považují za méněcenné. Kvůli mně. Sloužíte a platí vám pohrdáním, obdarovávajíte a oni vás okrádají o dobré jméno, milujete a oplácí vám ležce skrývaným nepřátelstvím. Jejich praotcové se ke mně chovali také tak. Jsem s vámi a moje láska je víc než všechna moc zla, než všechna příkoří. Jsem s vámi.

- - -

Já bych rád

55" (bez 3 sloky)

50"

~~Walter~~ Steiner - A nakonec přichází i částí bohovníků z Říma se svým
vánočním blahopřáním 30"

Narodil se K. P. 1' 30" (nebo 2')

ústav pro studium
totalitních režimů

24 DIC. 1973

360/3

Vánoce, svátky radosti jsou pro nás oslavou příchodu Ježíše Krista. Tu-
to událost opakuje kněz denně na oltáři. Chvalme tedy Boha spolu s an-
děly, vzdejme mu díky, že nám poslal Spasitele, a prosme ho o to, aby-
chom ~~my~~ měli dostatek kněží, skrze něž by k nám stále Kristus mohl při-
cházet.

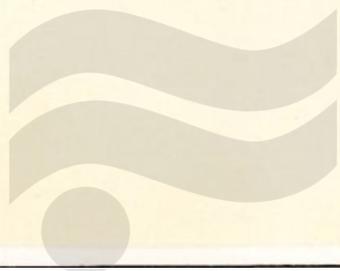
Klelav Steiner

O vánocích oslavujeme tajemství vtělení. Bůh se stal člověkem, aby při-
vedl člověka k Bohu. Bůh sestoupil s nebe na svět, aby přivedl člověka
ze země do nebe. Bůh se stal dítětem lidské matky, aby se člověk stal
dítětem Božím. Bůh přišel žít v čase, aby člověk mohl žít ve věčnosti.
Chváme tedy Boha a vzdejme mu díky za tento nesmírný dar.

Kéž jsou nám vánoce zastavením a rozjímáním v modlitbě nad tím úžasným
tajemstvím lásky, jež si připomínáme. Bůh v osobě Syna se stal člověkem,
jedním z nás, aby nám lidem přinesl spásu. A to všem. Proto by pro nás
vánoce měly být, kdy i my si vzájemně projevujeme lásku a chválíme Boha
spolu s anděly v Betlemě.

Přejeme vám, abyste o vánocích hluboce prožili, jak je to úchvatné být
s Ježíšem a Marií, klanět se Bohu, který je mezi námi; přejem vám, abyste
nezapomenutelně zkusili, jak je to sladké milovat našeho Pána a Spasitele
a těšit se z jeho něhy vůči nám. Přejem vám, aby vás pronikla síla jeho
příchodu a jeho zrození ve vašem srdci.

ústav pro studium
totalitních režimů

25 DIC. 1973

361/1

RaVat-Ceco / úterý / Vánoční koncert - 25. prosince

Naše vánoční pásmo jsme nazvali: Všeho zanechat a stavět Betlém.

Chceme vnést do vašeho svátečního večera, co říká a so se snaží vyzpívat Božskému Dítěti živá víra v Čechách, na Moravě a na Slovenskú.

- - - Gloria	45"
Splnilo se Písmo Sv.	1'05"
V. Renč: Popelka Nazaretská zpěv XI.	2'30"
Ve městě a ve včkolí	1'20"
V Renč: Popelka Nazaretská zpěv XII	2'15"
Rozmilý slavičku	4'
Poslouchejte křesťané	2'10"

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

26 DIC. 1973

362/1.

RaVat- Ceco /středa/ Vánoce Svatého Otce.

T
 K
 A-Michael: Kárušův mšířka 25°

Na Štědrý večer krátce před půlnocí se rozezvučely římské zvony. Jejich velebný chór doprovázel proudy věřících, kteří směřovali do basiliky sv. Petra na Půlnoční mši sv. Z hluboké noční oblohy vystupovala slavnostně ožářená Michelangelova kopule a z Berniniho kolonády padala do náměstí svatopetrského vánoční svatozář špalíru světců. Basilika už byla plná, když několik minut před půlnocí vstupoval Svatý Otec do velehřámu spolu s asistencí. Televisní italská vysílala přímým přenosem celou mši sv. a pomocí družice ji mohli v barvách vidět v Brazílii, Argentině a dalších jihoamerických zemích, v Kanadě; i početné severoamerické televizní kanály ji vysílaly. Pavel VI sloužil mši sv. za asistence jediného jáhna z anglické koleje. Pouze pro roždílení sv. přijímání bylo připraveno na stupních konfese 40 kněží severoamerické koleje. Po čteních a evangeliu, která byla čtena v evropských jazycích, začíná Svatý Otec svou vánoční homilií: "Drazí synové a dcery římské církve! Milovaní synové a dcery ~~celé~~ Církve na celém světě! Milovaní synové a dcery, na celém světě, kteří se nazýváte křesťany jako my. A vy bratři a sestry jako členové lidské rodiny, v níž jsme v tomto životě všichni stejní, totiž občané země! V této noci vám opakuje me andělské poselství: On přišel, On přišel, opravdu přišel! A kdo to přišel? Spasitel, Kristus Pán! Narodil se nám dnes Spasitel! Onen, na kterého čekala staletí a kterého všechna pokolení dávno zvěstovala. Přišel Prvorozený, opravdový Boží Syn. Přišel opravdový bratr každého člověka. Jmenuje se Ježíš! a to znamená Spasitel. Přišel Mesiáš, to je ten, který rozhoduje o osudech země. Hleďte: Dítě se nám narodilo a je nám dán Syn: na jeho bedrech spočívá světovláda. A jeho jméno zní: Hlasatel velkého úradku, silný Bůh, Kníže pokoje, Otec budoucího věku. Tak nám ho předpovídal prorok. Mé rty se ch^{ve}ejí, vždyť jeho pravé jméno je Emmanuel - a to znamená: Bůh s námi. Není jenom prostým synem člověka: on je jednorozeným Synem živého Boha. Ano on sám je to Boží slovo, on sám je Bohem, který se stal tělem a přebývá mezi námi. Člověk jako my a Bohočlověk pro nás. Kdy přišel a kam? To už znáte! Přišel za vlády prvního římského císaře Augusta/při evangeliu jsme právě o tom slyšeli/ před dvěma tisíci léty. Vstoupil

26 DIC. 1973

do dějin, do našeho času, když v ~~lidském~~ ^{božském} plánu spásy naděšl, pro lidské osudy hodina plnosti času. Přišel, aby zjevil, co je ohniskem náboženské události, jež dává smysl existenci lidstva. // A kam přišel? Kdo to neví? Do Betléma, do prostých jeslí, do oné bezvýznamné a přece velké země, na níž spočívala prorocství jejího privilegovaného mesiášského vyvolení. K těmto jeslím spěchají dodnes naše děti s radostným srdcem, ale též ustaraná srce křesťanů se svými přáními pokoje. // A jak přišel? Ach, ženy, radujte se a obdivujte Požehnanou mezi vámi všemi: Narodil se jako každý jiný člověk: Boží syn se stal zároveň synem člověka, když se mocí Duchu sv. narodil z lůna ženy, panny, jež zůstala stále pannou a přece byla vyvolena k mateřství. A tak se stala Maria, jež je plná milosti, matkou Krista, Matkou Boží - skloňme se před ní všichni v blaživém údivu. Ježíš Přišel jako dítě, jako chlapec a jako dělník. Přišel jako učitel, prorok, král Božího lidu. Přišel jako Spasitel, aby nasebe vzal všechny hříchy světa, jako smírná oběť za nás, jako Boží Beránek pro celé lidstvo. Přišel kvůli životu člověka a jeho vzkříšení, On počátek a konec vesmíru. Přišel, aby z nás učinil Boží děti. - Bratři a sestry, kteří nasloucháte našemu hlasu, zamyslete se a pochopte důležitost tohoto poselství, které vám této noci hlásám ať vaše pozornost ~~upoutá~~ ^{upoutá} dvě hlediska: ^{Kristus přišel pro všechny bez výjimky!} ~~všeobecnou platnost příchodu Krista.~~ On je zároveň vycházejícím sluncem, jak to vyjadřuje evangelista Jan: Pravé světlo, jež osvětluje každého člověka. Každá národ, každou dějinnou událost, každý problém. A pak se znovu dejte uchvátit údivem a radostí: Kristův příchod má zcela osobní význam. Každý z nás si může říci: On přišel kvůli mně! Pro mně! Nikdo si nesmí domýšlet, že slavil dobře vánoce, koho neuchvátil a nepronikl tento stále nový objev: On přišel kvůli mně! Kristova láska mne uchvacuje a naléhá na mne zcela osobně: každý to musí vyslovit a zakoušet v sobě: Mně, mně samého miluje Kristus! Kdo jen trochu zažije tuto blaživou a nad slunce jasnou pravdu vánočních svátků ten zakusí po svém návratu domů spontánní vnitřní radost. A to je zpěv chvály tohoto svátku: Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle. Chvalozpěv na Boží lásku a vánoční zpěv radosti.

0'50''

26 DIC. 1973

362/3.

T: Druhou mši sv na Hod Boží vánoční sloužil Svatý Otec ve své soukromé kapli a třetí pontifikální začala v basilice sv Petra o 11.hodině. Italský rozhlas a televise, španělský a portugalský národní rozhlas ji vysílaly v přímém přenosu. Přesně ve 12.hodin, když městu Římu oznámil výstřel z děla poledne, vstupuje Pavel VI na loggii basiliky v doprovodu kardinála Willebrandse a Felici. Pod ~~stoupni~~ schodištěm jsou nastoupeny čestné rotty švýcarské gardy, karabinié-ital, rů, vojska, námořnictva a letectva. Téměř zaplněné náměstí vítá Sv.Otce potleskem a voláním, nastoupené jednotky fanfárami. Vánoční poselství a požehnání Urbi et Orbi vysílají přímým přenosem: Bavorský rozhlas, rakouská ORF, všechny zapadoněmecké stanice, Monte Carlo, francouzský rozhlas a televise, Belgický, švýcarský a lucemburský rozhlas, a 6 americký rozhlasových stanic. Pavel VI. vychází ve svém vánočním poselství ze slov anděla; Zvěstují vám velikou radost která bude pro všechny lid. Dnes se vám narodil Spasitel - Kristus Pán. Bůh se stal člověkem a vánoce ~~se~~ slaví ^{me} jako svátky člověka. Tu Svatý Otec poznamenává, že mnozí uznávají jen lidský rozměr křesťanství, ale nevidí božské pravdy. Strategickým bodem dnešního myšlenkového zápolení je humanismus. Po krátké analýze ~~falešného~~ ^{rozšiřuje} humanismu, jaký se dnes propaguje pod heslem: "Jen Člověk a to stačí!" Pavel VI řekl: "A pak ~~se~~ ^{rozšiřuje} šíří tento humanistický blud, který přece zzná hranice našeho života, nijak neomezuje lidské možnosti, opájí se ~~hlásovou~~ představou o nadčlověku, ale přitom se tajně trápí, že nedokáže naplnit nehlubší povolání člověka vyrůst sám nad sebe." My ale slavíme na Narození Páně jiný humanismus, jiné pojetí člověka: Svatý Otec řekl: "Naše učení o člověku ví, ^{o člověku} ~~zná~~ že člověk má vyšší původ, a ^{neudává to} přijímá to. Vidí v něm tvora mimořádné krásy, vysoké ušlechtilosti, hodného našeho svrchovaného obdivu, protože je určen být obrazem a podobenstvím Boha, kandidátem vlády nad veškerým stvořením. Ve svět-
le víry však toto učení ^{o člověku} ví, o bolestivém dramatu prvního pádu a o dědictví prvotní viny, jež důkladně rozvrátila lidský život. Člověku zůstala nezměrná touha po domově, nesplněné touhy, nevyrovnanost v duševním i mravním jednání, tak bolestivé a pokořující zkušenosti o nepořádku, velikosti i ubohosti už od narození, že je člověk sám sobě trýznivou záhadou a v hlubinách svého srdce

RaVat-Ueco / čtvrtek /

27 DIC. 1973

Mladí přátelé,

Jak je vám poz svátcích? Jak se cítíte vy, kteří si musíte opět sednout k běžícímu pásu či k psacímu stroji, nebo si stoupnout k soustruhu či za obchodní pult. A co ukazuje barometr vašeho nitra, studenti a školáci, kteří ještě užíváte vánočních prázdnin třeba i někde na sněhu? Někde v koutku svého nitra vyhrabete střípek radosti z nových dátek nebo váš ještě jednou jako na rozloučenou pohladí závan vánočního kouzla, ale jinak... vidíte!... jinak zbylo trochu málo - na tolik nedočkavosti; a jak jste počítali dny ba hodiny! I když jste to pečlivě skrývali za masku hrané povznesenosti nad projevy nelíčené radosti, přece jen jste se těšili. Vždyť radosti je tak málo, že stačí jen mlhavá naděje a už se všechno ve vás hrne tím směrem. A pak: aby vás měl někdo tak rád, že to obohacuje, že to promění a zkrásní život, ten všední, co vám chutná mnohdy jako popel. Mohu vám říct, co mě letos pomohlo právě v tomto bodě? Kříslo to v duši, když jsem slyšel jak Svatý Otec říká: Nikdo ať si nemyslí, že slavil dobře vánoce, koho neuchvátil a nepronikl ten stále nový objev: On, Ježíš, přišel kvůli mě! Jeho láska mne uchvacuje a naléhá na mne zcela osobně. Každý to musí zakoušet a vyslovit: Mně, mně osobně miluje Kristus... zkuste to také, ale ne jen si to říkat: Mně, mně osobně miluje Kristus, nýbrž i zakoušet ano u běžícího pásu, u psacího stroje, u soustruhu či v obchodě plném lidí a zákazníků. A není to těžké, věřte mi. Vždyť co je pro milujícího těžké?

Radio Vaticana.cz
Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

Vánoce ve světě

Kví nad Betlémem 1'25 — 3'20

Vánoce jsou událostí, ke které se jen málo lidí staví nepřátelsky nebo lhostejně, a to dokonce i v zemích, kde je vyznávání křesťanské víry pronásledováno či ohrožováno.

Soudce N. 185

V následující malé antologii vám ukážeme bez nadsazování, jak se vánoční tajemství hluboce dotýkalo a dotýká lidí všech dob a na celém světě.

1 V Mexiku zahajují vánoční svátky procesím nazvaným "las posadas", tj. "hostince nebo noclehárny". Připomíná Mariino a Josefovo putování do Betléma k soupisu obyvatelstva nařízenému císařem a jejich namahavé, marné hledání útulku.

Účastní se ho děti i dospělí a koná se každý den za soumraku od 16. prosince až do Štědrého dne. Každou noc klepají na dveře některého jiného domu. V čele procesí jdou dvě děti, které nesou sosšky z pálené hlíny. Znázorňují Pannu Marii sedící na oslíku a za ní kráčí sv. Josef s andělem.

Když dojdou k domu, který je na řadě, začnou zpívat píseň, v níž jsou i tato slova: "Vykonali jsme dlouhou cestu a jsme unaveni; přišli jsme vás poprosit o nocleh".

Majitel domu odpoví jinou písní, ve které je vybízí, aby šli jinam, protože v jeho domě není místo. Hrozí jim, že je vyžene s holí a kamením, neodejdou-li co nejrychleji.

Poutníci znovu náléhavě prosí, ještě hlasitěji, aby je vpustil k sobě do domu. Nakonec majitel ustoupí a zazpívá: Otevřte vrata dokořán, vždyť přišla hledat přístřeší sama Nebeská královna. Uctivě zdravíme Josefa a Marii.

Pak se všichni pomodlí před jesličkami u vchodu a začnou vesele rozbíjet velké šišky, které visí se stropu a jsou plné různých hraček a sladkostí.

2 Děti ve středoafričské republice Burundi rozumějí evangelnímu vyprávění o Ježíšově narození velmi snadno, protože obsahuje mnoho věcí, které oni sami každý den vidí a prožívají.

Kolikrát se jejich otec musí vydat pěšky na cestu ke sčítání dobytka anebo aby vyřídil jiné úřední formality.

Mnoho dětí spatří světlo světa na lesních pěšinách, když matku vezou do velmi vzdálené porodnice.

Takové cesty činí často nebezpečnými i divoké šelmy nebo supové. Různá domorodá jména připomínají tyto tragické okolnosti.

Jedinou věc nemohou Burundové pochopit: jak je možné odmítnout někomu pohostinství, které oni považují za něco posvátného. Vyprávění evangelia o Kristově narození je tedy pro ně ^{falešné, jako jedna z částí události před} ~~časové~~, je to fakt, který se opakuje ^{v lidských dějinách} ~~v lidských dějinách~~.

1 V Egyptě slaví vánoce ve dnech 25. prosince - 7. ledna alespoň třikrát. 25. prosince je slaví katolíci, 6. ledna pravoslavní Arméni, kteří je spojují se Zjevením Páně a 7. ledna Koptové.

Po liturgických obřadech, které se konají skoro za úsvitu, Koptové se vrátí domů a ztráví den v důstojné usebranosti, přerušované pouze návštěvami, které přicházejí blahopřát. Mezi návštěvníky nechybějí ani mohamedáni, kteří ^{jsou rovněž citliví k} ~~jsou rovněž citliví k~~ narození "proroka Issy" /Ježíše%. Jas vánočních svátků kalí jedině fakt, že různé komunity je slaví v rozličných dnech. Mohamedáni se pak ptají: jak to, že se křesťanům jejich Mesiáš narodil třikrát? Proto ~~xx~~ křesťané již po dlouhou řeší otázku, jak slavení svátků sjednotit.

2 V sousední zemi, v Sudanu, vánoce působí svým kouzlem i na mohamedány. V celé zemi jsou vánoce uznávány jako svátky. Výkladní skříně a obchody jsou vyzdobeny a dokonce na poštovních úřadech nalezneme plakáty s výzvou: Použijte k vánočnímu blahopřání hezké pohlednice.

V komboniánské koleji v hlavním městě tvoří sice 60% studentů mohamedáni, ale přesto se pořádá 25. prosince každého roku velká slavnost. Účastní se jí žáci všech tamních křesťanských škol, zpívají se koledy a přednáší básničky v přátelském a srdečném ovzduší. Najde se i dosti mohamedánských rodin, které postaví ve svých domech malé jesličky.

3 V bývalém brazilském hlavním městě Rio de Janeiro se vánoce slaví v plném létě, ale obyvatelé hlavního města, "cariocas" - jak jim říkají, je přesto slaví, jako kdyby žili na nejzazším severu zeměkoule, v duchu tradice zavedené portugalskými prvními přistěhovalci.

Na ~~začátku~~ ^{dal vedlejší místo} ~~obce v zájmu~~ jedné z hlavních ulic - Avenida Rio Branco postaví obrovské jesličky ze sádry, zhotovené podle stylu severských jesliček. Za dne je sice tropické vedro, ale přesto můžeme vidět v ulicích ^{stránu, slunce} ~~hádité~~ Dědy mráze, oblečené do těžkého červeného pláště, který je ~~činí~~ ^{vyvolává} ~~tomto~~ ^{horku} ~~peněhád~~ ^{směšnými}.

Ve výkladních skříních vyplývají celé hory vaty, která ^{navozuje dojem} ~~představuje~~ zatímco ulice jsou vyzdobeny velkými kometami, ze kterých v noci vybarvují ^{světelné} ~~světelné~~ paprsky.

2 Ani v Rusku nepřejdou vánoce bez povšimnutí, třebaže ^{tu} jejich symboly ~~ta~~ přeměnili v Dědu mráze a ve Sněhovou vílu. V oficiálních naučných slovnících se vánoce definují jako "křesťanská oslava narození mýtické osobnosti Ježíše Krista."

Na Boží Hod vánoční se normálně pracuje, ale 30 milionů pravoslavných 3-4 miliony katolíků a ~~stokrát~~ milion protestantů ^{hlav' narocem' plus} alespoň nočními liturgickými obřady v kostelech, anebo se alespoň ^{cele' rodiny} usebraně pomodlí doma.

1 Snad žádný národ nemá tolik vánočních koled jako Ukrajinci. Jsou to ryze náboženské písně oslavující křesťanské vánoční tajemství spolu se svátečními liturgickými obřady v kostelech nebo v soukromých domech. Zpívají se po tři dny a jejich obsah vychází z legendárních motivů.

Na Štědrý den se drží půst. Jí se pouze večer a jídlo samo se nazývá "Svatá večeře".

Shromáždí se celá rodina a všichni čekají, až zazáří první hvězda. Tím začínají svátky. O půlnoci za hlaholu zvonů jdou všichni do kostela na noční liturgické obřady. Zpívá se při nich matutinum a svatá liturgie. Obřady trvají až do rána. Teprve pak se věřící vrací domů. O Božím Hodu se lidé pozdravují slovy: Kristus se narodil" a odpovídá se "Chvalte ho".

2 Na ^{duševní} Kubě jsou obyvatelé povinni pracovat na cukrových plantážích i o Božím Hodu, ^{valentína} od té doby kdy vláda vyhlásila rozvojový plán a zrušila všechny náboženské i občanské svátky. Někde ~~na~~ však Ježíškovi přece jen vystrojí jesličky z cukrové třtiny a děti se mu přicházejí ^{potáp?} poklonit.

1 V Japonsku ^{existuje} jeden starý literární básnický druh, zvaný Haiku ^{literární} popisuje obvykle nějakou scénu nebo fakt jen několika málo slovy. ~~o~~ Vánoce např. jsou líčeny takto: Z davu vychází malé dítě a zpívá: Vánoce

8 dětí radostně opakuje: Vánoce

V překrásném kostele jsou ubohé jesličky ze slámy: Vánoce

Na nebi jsou hvězdy a sní: Vánoce

Rok ještě neskončil; je stále jaro: Vánoce

2 Zakončíme několika ^{myšlenkami} ~~myšlenkami~~ od Gandhiho. Nebyl sice křesťanem, ale vánoce považoval za významné svátky. Napsal: „Dokud nebude ukojena touha po míru dokud nevykořeníme z naší civilizace násilí, nebudeme moci říkat, že se Kristus narodil. A až bude utvrzen opravdový mír, každý důkaz se stane zbytečným. Pokoj bude vyzařovat ze soukromého i veřejného života. Jedině pak budeme moci říci, že se mezi námi narodil Kristus“.

Řím: Za předsednictví kard. Tabery Araoze, prefekta kongr. pro řeholní a sekulární instituty bylo zahájeno 27. valné zasedání více než 1.100 učebních ústavů vedených církví. Základním námětem diskusí je "situace italských katolických učilišť v rámci národního školního života". Sv. Otec ve svém telegramu vyzývá účastníky, aby brali v úvahu koncilní směrnice a "znamení doby", neboť tak bude moci katolická škola platně ^{mladých generací} posloužit při výchově

Ottawa: Kanadští biskupové se ve svém nedávném prohlášení zabývají otázkou ^{některých} ~~vytváření~~ svědomí. Zdůrazňují, že s morálního hlediska je možno rozdělit katolíky do tří skupin. V první jsou ti, kteří ^{stadička} mají ~~nejvyšší~~ a zároveň i ^{sebou} spokojené svědomí. Nepřijímají dynamismus, který přináší změny, jež zasáhly církev a společnost. Trvají na tom, aby jim církev až do nejmenších podrobností určovala, co mají dělat. V takovém postoji je patrné odmítání osobní zodpovědnosti a může vést i k zamítnutí pozitivních podnětů Ducha sv. Na opačném ~~krajním~~ pólu stojí ti, kdo mají příliš dynamické a revoluční svědomí. Takové osoby vidí ve výzvě, ^{aby se} ~~uvědomělé~~ rozhodování, ^{kdysi byly} zrušením ~~objektivní~~ zákonů i pravidel, a dospívají k závěru, že nikdo, ani církev nemá právo určovat, jaké jsou povinnosti. Třetí stanovisko je vyváženější a mělo by být příznačné pro dnešního člověka, zejména katolíka. Tento postoj nazývají biskupové dospělým, zralým svědomím, schopným vzít na sebe zodpovědnost ve styku s Kristem, komunitou a církví vůbec. Kdo patří do této třetí kategorie přijímá zodpovědnost postupně hledat Kristova ducha a uvědoměle ^{žít} podle něho ^{od 7.-31} ~~ledna~~

San Chuan: V hlavní město ostrova Puerto Rico se bude konat ^{od 7.-31} ~~ledna~~ doplňovací kurs pro biskupy Antilských ostrovů. Jeho náplní budou hlavně pastorační problémy, styky církve se světem, hlásání evangelia mezi mládeží časové biblické náměty a liturgická pastorační. Současně zde proběhne i setkání kněží, řeholníků a laiků z téže oblasti.

Ribeirau Pretu: Biskupové této brazilské církevní provincie vydali společný dokument o nastávajícím Milostivém létě. Doporučují věřícím, aby je prožili ve společenství jako se všemi místními, tak i s universální církví. Ideál obrody a smíru má podnítit veškerou pastorační činnost, jakož i osobní a hromadnou modlitbu. Věřící si rovněž mají uvědomit důležitost svátosti pokání pro křesťanský život. Biskupové píší: "Víme, že ve všech komunitách se projevuje péče o vážnou a vyváženou pastorační činnost. Milostivé léto dodá tomuto našemu dílu nový podnět. Je nutno nepřetěžovat pastorační život novými, navzájem neskloubenými ^{akcesy} ~~iniciativami~~; je třeba ^{dobře} ~~inteligentně~~ využít vše, co podnikáme pro rozšíření ducha a ideálů Milostivého léta.

Paříž: Výbor francouzské biskupské konference pro rodinu vydal několik pokynů, týkajících se pohlavní výchovy mládeže. Podle jejich názoru by nebylo správné zcela se vyhýbat těmto otázkám, neboť mládež má být v tomto směru informována a výchovou připravována pro budoucnost. ^{své valdiela foliary biskupove} ~~o tomto problému se vy-~~
navazuj na Alva ~~sv. Otce~~ ^{ve své} ~~řeči~~ z prosince 1970 ke skupině francouzských pracovníků pověřených sociálně pastorační činností v rodinách. Pavel VI. je tehdy vyzval k práci ^{na tomto poli} ~~v tom směru~~, aby si mladí uvědomili nové síly jež se v nich probouzejí a přitom ^{aby} přispívali i přiměřenými informacemi k vytváření ^{své} ~~jejich~~ osobností. Biskupové dále upozorňují, že pro věřícího tajemství a další předávání života není jen čistě lidskou záležitostí, nýbrž že je současně i účastní na Boží stvořitelské činnosti. Hlavní úloha při pohlavní výchově mládeže patří rodičům, potom škole a příslušným organizacím. Důležitý je na tomto poli vliv hromadných sdělovacích prostředků, který může být jak kladný, tak i záporný. Biskupové v závěru opakují výrok sv. Otce: Kristovo poselství je i ~~první~~ ^{radostnou} ~~dobrou~~ zvěstí pro lidskou lásku".

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

Slýšeli jsme slovo Boží. Tělelad čtení a ev. se spálkou bratř. rodiny

Příští neděle má ještě velké vánoční téma: svatou rodinu. Křesťanské

obce celého světa budou rozjímat nejen o tajemství příchodu Božího Syna do lidských dějin, nejen o jeho lidství, ale i o tom, že vstoupil do naší existence, zcela a úplně: přijal její tíhu, její cesty a její pokoru. Přijal její dětství, prožil je jako každé dítě. Žil v ^{lidské} rodině, účastnil se jejích starostí o denní chleba, jejích radostí a slavností, jejích nadějí. V Kristově životě není náhod. Vše ^{v Něm} dostává teprve svou pravou hloubku a svou pravou tvář. ~~Zde~~ V Něm se odhaluje i tajemství rodiny. Je to tajemství kotvící v Bohu. To ^{se} ~~je~~ dnes, v době postupujícího zesvětštění a banalizace všeho posvátného, může zdát nepochopitelné. Ale právě tato nepochopitelnost se stává výzvou, abychom svou vírou a svým srdcem vstoupili do tohoto tajemství, do tajemství rodiny, naší vlastní rodiny.

První čtení z knihy Sirachovy mluví řečí starozákonní moudrosti. Když dnes čteme, pozorně a s tichou usebraností, její slova, když vnímáme jejich rytmus, zahlédneme a zachytíme něco ze života starých Hebreů.

A nejen to: zjeví se nám to, co bychom mohli nazvat posvátností rodiny, zjeví se nám tajemství otcovství a mateřství, tajemství zakotvené v Bohu.

V textu čteme: "Kdo opouští otce, jako by se Bohu roúhal, a Pánem jest proklet kdo trápí svou matku". Biblický žlověk žije v celku: ~~zde~~ země se otvírá k nebi a nebe vstupuje do pozemských horizontů. Člověk kráčí před tváří Boží a Bůh jedná a zasahuje do událostí velkých i malých. Bohu není nic lhostejné. Ujímá se a zastává se života a chrání jeho prameny v rodině. - Bez těchto pramenů vadne ^a ~~vše~~ ^{je} ~~pustne~~ ^{sa} ~~život~~, Mravní velikost člověka se měří jeho ^u ~~úctou~~ ^{ctou} k rodičům, i starým rodičům. Roustoucí počet starobánců a domovů pro přestárlé rodiče svědčí jen o lidském, kulturním a náboženském úpadku národů. Úkolem naší doby je

a bude objevovat opět tyto poslední kořeny lidského a rodinného života. Díváme-li se na skutečnou situaci dnešní rodiny, máme někdy závrach - zdá se nám, že se zde otvírá jakási temná propast. Rostoucí počet rozvodů mluví přísnou řečí o ztroskotání tolika snů a tolika lásek. A kolik rodin přežívá už jen jako mrtvý, pustý vrak? Kolik osamělosti, neštěstí, smutku se zabydluje právě v místě, které by mělo být domovem pospolitosti, lidského tepla, pramen života a naděje?

Bylo by velmi laciné a pohodlné ^{jen} dívat se ~~na~~ pozorovat a pitvat krizi dnešního rodinného života. Pro křesťana by to bylo i neodpovědné a cynické. Křesťansky přemýšlející ~~xxxiixx xxax xxix~~ a angažovaný člověk se dívá hlouběji a snaží se objevit schůdnou cestu a ^{řešení} ~~vyjít~~ z této ^{nové, situace.} ~~křížové~~ krize. Mnoho mladých lidí se obrací opět ke Kristu a hledá v něm opět ~~oxxi~~ základ své existence, své lásky a svého manželského a rodinného života. Dělají prostě to, co dělala křesťanská obec v Kolozsách, když hledala se svatým Pavlem ^a ~~nacházela~~ v Kristu ^ř ~~řešení~~ svých svízelných ~~ob~~ázek.

Druhým liturgické čtení příští něděle nás uvádí do tohoto hledání.

Pavel ukazuje svým koloským ^{pr} ~~prá~~telem ^{xxxi} ~~nej~~hlubší vrstvu křesťanské rodiny a první pramen jejího, ne ^{vždy} ~~snadného~~ života. Bůh je láska; zamiloval si vás, vyvolil vás, osvobodil vás nejen pro sebe, ale rozevřel i vaše srdce navzájem, aby mezi vámi rozkvetla láska, tento svorník dokonalosti a prázeklad ~~vš~~eho, co žije a roste, co má budoucnost a požehnání.

Křesťanská rodina je událostí této lásky Boží mezi námi; je prostorem onoho každodenního zázraku, že dva, tři, čtyři lidé si rozumí, ~~=~~ navzájem se probydlují a dělí se o svůj život, ^{o svůj} chleba, radost a mír, ale i své smutky, slabosti, únavy. Pavel říká: "snášejte se navzájem v Kristu". To neznámená, že se v rodině máte jen trpně uznávat. Spíše bychom ^{než} ~~měli~~ říci: neste jeden druhého, neste ^{každý} ~~břemeno~~ druhého a přinášejte druhému své srdce, mír a radost.

28 DIC. 1973

364/5

A opět se ptáme: jak je toto vše možné dnes v našem století, které je tak tvrdé, drsné, někdy i cynické, - které nevěří v lásku, neumí odpouštět a zapomnělo na to, co Pavel považuje za nezbytné hodnoty rodinného společenství: dobrotu, pokoru, mírnost a trpělivost. Tato slova ~~z~~ zní jakoby přicházela z jiného světa. A přece přinášejí naději a otvírají ono pravé a jediné dobrodružství, které stojí za to, aby bylo žito i dnes. I my dnes věříme a chceme věřit, že láska, rodina, manželství nejsou omylem, nejsou snem, ani klamem.

Křesťanství nepodává ani dnes žádný magický návod, jak vyřešit jednou provždy krizové situace v dnešní rodině, jak zajistit trvání nadšené a nadějně lásce mladých manželů, jak uzavřít opět plný mír mezi bouřícími se syny ~~z~~ a bezradnými otci. Křesťanství je i dnes cestou. Není to cesta široká, cesta pro pohodlné a zbabělé, ale je to cesta schůdná a spolehlivá i ^{na} dnešní rodinu. Tato cesta je poutí do Jeruzaléma - a zde přecházíme k nedělnímu evangeliu. Co znamená dnes a pro dnešní rodinu putovat do Jeruzaléma jako putovali Maria, Josef a Ježíš?

Křesťanská rodina netkví ^{jen} v tom, že dva, tři, čtyři lidé si ^{se} dívají navzájem do očí, že se berou za ruku, ~~ale~~ znamená, že se dívají společným směrem a že jdou spolu po stejné cestě. Jejich cesta má smysl a směr: na jejím obzoru ~~je~~ vystupuje Bůh, ~~kteří~~, který přichází. Křesťanská rodina se dnes nachází na křižovatkách světa. Její cesta vede do Jeruzaléma.

Nazaretská rodina putovala do jeruzalémského chrámu spolu s Ježíšem. Pro naši křesťanskou rodinu se zde otvírá znovu velká naděje: dnešní cesty jsou ~~stare~~ plné překážek, cesty které vedou pouští a noci, ale Ježíš jde s Vámi, jde s vaší láskou, s vaší odpovědností a s vašimi denními starostmi. Maria a Josef hledali ~~ho~~ s bolestí Ježíše, který zůstal v Jeruzalémě. I dnešní křesťanská rodina prožívá své úzkosti, svou bolest a svůj strach: o své děti, o jejich budoucnost o jejich víru, o Ježíše, kterého není vidět. Hledá ho s bolestí. A nachází ho, objevuje jeho evangelium, jeho církev a jeho lásku.

29 DIC. 1973

Na sklonku milleniového roku není možno nevzpomenout i posledního pražského arcibiskupa, kardinála Josefa Berana. Posledního, neboť ač od jeho blažené smrti uplynulo téměř pět let, přece pražská biskupská katedra dosud čeká na jeho důstojného nástupce a v důsledku toho spravoval i v tomto památném roce pražskou diecézi apoštolský administrátor, jmenovaný Svatým otcem.

V osobě kardinála Berana i v jeho životních osudech se protíná nejen pohnutá přítomnost, ale celá tisíciletá minulost pražského biskupství, a možno dodat, i jeho budoucnost. Jakoby v něm oživaly postavy velikých osobností pražských biskupů Vojtěcha, Tobiáše z Bechyně, Jana IV. z Dražic, Arnošta z Pardubic a Jana z Jenštejna. Vycházejí z hlubokých typicky českých duchovních tradic minulosti, kardinál Beran z nich čerpal i v těžkých okamžicích sílu sám pro sebe, i neotřesnou naději v lepší budoucnost lidu svěřeného jeho duchovní péči. A má-li být tato budoucnost lepší, nemůže být jiná než křesťanská.

~~Lnul se stejnou láskou~~ ^{miloval stejně} jako jeho předchůdce doby gotické Jan z Jenštejna a jeho současníci ~~Eucharistického~~ ^{sv. Krista}, který se mu stal středem a hlavním zdrojem jeho duchovního života. Proto si zvolil za své biskupské heslo dvě slova: Eucharistie a práce.

V první, m pastýřském listu z 8. prosince 1946 takto ~~objasnili~~ ^{rozvinul} svůj program:

"Práce - především. Byl jsem zvyklý od mlada propracovávat se, úsilně se propracovávat k cíli ... Nelekám se ani nyní práce. Vždyť mi je vzorem Mistr náš, Ježíš Kristus, který nejenže do svého 30. roku věku svého pracoval jako dělník v tesařské dílně svého pěstouna, ale který i pak ve svém veřejném životě neúnavně sloužil všem, zejména nemocným, trpícím, hříšníkům a dětem."

Hned nato však rozvádí myšlenku dr. Stránského, že modlitba bez práce je málo, ale práce bez modlitby není nic:

"Proto vedle práce stavím Eucharistii... Nadpřirozenem tedy chceme oživovat a posvěcovat svou práci těla i ducha, nadpřirozenem, to je silou a milostí Eucharistie! ... Ó vy všichni, kdož mluvíte o kolektivu práce! Dávno ještě nežli lidem připadlo na mysl něco podobného, dávno předtím osnoval Kristus v plánech lásky své toto společenství. Kristus chce sjednotit lidstvo, v Eucharistii toto sjednocení uskutečňuje, a jedině v jednotě eucharistických duší dlužno hledat základ trvalého míru a pokoje mezi národy, a tím i pravého štěstí."

Při jiné příležitosti se zmínil o vlastní zkušenosti:

"Odkud jsem čerpal sílu ve všech pracích a námahách já? Z Eucharistie... Jak jsem byl potěšen a posílen k dalším útrapám v koncentráku v Dachau, když mi můj ^{bratr} P. Kajpr přinesl Nejsvětější svátost v balticím papíře, aby to nebylo zpozorováno dozorci."

V závěru svého prvního pastýřského listu se neubrání ani tomu, aby projevil své české a vlastenecké smýšlení:

"Upřímně mluvím a s plným vědomím toho, co říkám. Vždyť ~~chci~~ jen dobro vlasti a národa, a proto také nesmím opomněnout nic, abych si jednou nemusel s prorokem vyčítat: 'Běda mně, že jsem mlčel'. Spolu s hám přitom na ochranu a pomoc všech svatých patronů, našich českých, zejména svatého Vojtěcha, na jehož biskupský stolec jsem já nehodný povolán."

Hned nato vyhláší na 950. výročí mučednické smrti světce svato-vojtěšský rok s odůvodněním, že tím chce odčinit křivdu, již se naši předkové na prvním Čechu světového formátu dopustili. On sám pak zahájil na Libici na svátek světcův v roce 1947 pouť s jeho lebkou po českých zemích, pouť vskutku triumfální, při níž se sbíhaly zástupy věřících nejen do míst, která navštívila, ale také poklekali do prachu podél cest, kudy byla převážena.

Na počátku této světcevy pouti, ^{napsal} ~~prošel~~ arcibiskup Beran v článku takřka prorocká slova: "Svatý Vojtěch byl umučen. Milost stát se mučedníkem pro víru je velká milost, již není každý z nás hoden. Ale ~~mučednictví svatého Vojtěcha nespočívalo jen v úkladném usmrcení. Náš Pán a Mistr trpěl nesmírně v hrůzných hodinách od Zeleného čtvrtku do tří hodin Velkého pátku, ale nenápadně a jedině Otci známé bylo téměř stálé jeho utrpení, jež Srdce prožívalo, poněvadž pro svou božskou vševědoucnost ustavičně před očima měl nepochopení vlastních učedníků... A podobně trpěl i svatý Vojtěch, osobnost hluboce vnímavá a do krajnosti obětavá. Trpěl, musel trpěti, viděl a denně se přesvědčoval, že není chápán, že snahy jeho jsou zkresleně vykládány, a že jeho práce nenese ovoce ... I náš apoštolát, právě proto, že musí být ideální, musí zároveň počítat s nepochopením a poměrně malým výsledkem."~~

Jen ^(naděje je převratná) ~~naší~~ ~~udalostí~~ ~~budoucnosti~~ zabránili arcibiskupu Beranovi, aby stejně jako kdysi poslední pražský biskup Jan IV. z Dražic, vybudoval světci uprostřed pražské katedrály důstojný náhrobek.

~~(Nastal únor 1948. Jakoby tušil co nastává, píše arcibiskup~~ ^{beran} ~~2. února~~ 1948 v pastýřském listě k svátku blahoslavené Anežky svým věřícím:

"Zpustošení kláštera Anežčina bylo výsledkem bratrovražedných bojů.

...Není to hrozné memento i pro dobu naší? Kdo rozdmychuje bratrovražedné boje u nás, je největším nepřítelem národa! A jsou, kteří je rozdmychují! Neskrývejte se za lid! Lid, ten dobrý náš lid, si nepřeje toho, co mu přičítáte! Je bratrovražedný boj i vedený jazykem: pomluvou, osočováním, udáváním, jež není oprávněné." |

Jako za dob braniborské okupace, jako po zavraždění posledního Přemyslovce, spočívaly oči České země na arcibiskupovi a neznámý hlas z lidu ho důrazně vyzval v anonymním dopise: "Nemlč arcibiskupe, nesmíš mlčet!" |

25. února 1948 *ústa představy arcibiskupa jako slovo:*

~~A arcibiskup veřejně promluvil: odpověděl:~~

"Snad by bylo lepší mlčet a nechat je v nevědomosti. Ale Pavel napsal: 'Zapřísahám tě před Bohem a Kristem. Hlásej slovo, trváje na tom, ať je vhod nebo nevhod, přesvědčuj, zapřísahaj a kárej se vši trpělivostí učitelkou moudrosti!' Proto nemlčím. Ten dobrý český lid mne zná. Nezradil jsem svůj národ a nikdy nezradím a dovedl jsem trpět. Proto mluvím. Zapřísahám vás pro drahou, v koncentračních táborech a žalářích prolitou krev našich bratří a sester. Pro slzy a bolesti českých žen a matek. Vzpamatujte se! Víím, že nechcete rozdmýčovat bratrovražedné boje, ale takto se jim nevyhnete. Zamyslete se nad svou zodpovědností? Udržujte právní řád? Všichni schválili zásadní program socialisace. Všichni k němu pracovali a chtějí pracovat!" |

V týž den se obrátil i na křesťany a lidi dobré vůle:

"Nepochybujeme o dobré vůli mnohých členů národa a jeho představitelů. Jako křesťané však vííme, že taté sama nestačí. Velká část národa sešla s cest víry a mravnosti. Je třeba modliteb, je třeba pokání, tj. změny smýšlení." |

Ale přece, aby dokázal svou dobrou vůli, zpívá 15. června po volbě nového presidenta Klementa Gottwalda slavnostní "Te Deum". Když se začínaly nad budoucností církve stahovat zlověstné mraky a když jeho slovům začal být zlovolně připisován politický smysl, brání se dopisem ministru Alexeji Čepičkovi: "Vytknul jste mi, slovutný pane ministře, že nejsem politikem. Ne, nejsem - a nechci jím být." |

V posledním kázání v přeplněném strahovském chrámu 18. června 1949 volá: "Je třeba bojovat proti lživosti, úskočnosti a prohnanosti. Je třeba se modlit za duše, které zakolísaly ve víře, byvše svedeny nepravdivými a falešnými řečmi: zde je Kristus, tady je pravda. Pravda je jen jedna a tu vám hlásá církev, v jejímž čele jsou biskupové spojení s římským papežem...Prosme naši dobrou Matku. Milá byla Panna Maria Čechům, milí byli Čechové Panně Marii. Kéž to platí o nás i nyní.

...Až se náš národ vzpamatuje, přikloní se úplně k Eucharistii - Ke Kristu, pak bude mír, klid a pokoj!"

Nazítří, 19. června 1949, na svátek Božího těla v přeplněné katedrále už kázat nemohl. Byl násilně umlčen na 15 let, ^{se musel ochluvt.}

Z internace psal ještě 15. srpna 1949 Piu XII.: "Den co den v domácí kapli spolu s těmi, kdo žijí se mnou, vyprošuji milosti a pomoc nejsvětějšího Srdce pro Svatý rok a jeho zdar. Žiji životem skoro klášterním, věnuji se studiu a modlitbě...Co mě nejvíc bolí, to nejsou mé osobní těžkosti, ale spíše lži, ... jimiž urážejí Vaší Svatost, Svatou stolicí, svatou Matku církev a zraňují Boží velebnost." Mons. Montinimu nedlouho nato zdůraznil: "Považuji to za velké štěstí, že mohu něco trpět pro Pána Ježíše."

V letech umlčení čerpal svou sílu z eucharistického Krista a neustále se snažil prožívat se svatým Vojtěchem jeho osud. Tehdy vedle Životní symfonie Antonína Dvořáka a životopisu blahoslavené Anežky České, o jejíž svatořečení usiloval, vzniklo i rozsáhlé dílo o svatém Vojtěchu, v němž se zamyslí i nad úctou svých předchůdců k tomuto světci, obzvláště Jana z Jenštejna.

V roce 1965 musel i on, tehdy už kardinál, slyšet tvrdá slova, jež kdysi řekli i Vojtěchovi: "Naprosto tě nechceme a není v tvém lidu pro tebe místa." V jeho stopách se na pokyn Pavla VI. ubírá do Říma, neboť už dva roky předtím papeži napsal: "Rozhodněte třebas i tak, že mě zbavíte funkce pražského arcibiskupa...Ve vůli Vaší Svatosti vidím vůli samého Krista."

Ami v exilu však na svůj lid nezapomíná a ještě na sklonku života v den pohřbu Jana Palacha jej vyzývá: "Mám za to, že tu začíná nové období našeho národního života. Vy dobře víte, že já, který k vám mluvím, jsem prožil také své utrpení. Ale dnes není čas na to, abychom myslili na minulost. Nemařme své duchovní síly nevražením, nýbrž soustředíme je ve vzájemné svornosti k práci, k službě bratřím, k rozkvětu naší vlasti. Buďme národ dobrý a statečný...Otevřme mladým cestu k naději... Vzhůru srdce, synové a dcery, bratři a sestry! V tichosti a naději bude vaše síla!"

Kardinál Beran, poslední pražský arcibiskup, který ještě ve své poslední vůli napsal: "Těšil jsem se na návrat do své vlasti. Dle vůle Boží ať se stane", umřel v ^{Naděje} nuceném exilu stejně jako svatý Vojtěch, ~~Oněřej~~ biskup Ondřej, a Jan z Jenštejna, mimo vlast. Byl pochován na místě nejčestnějším (po boku svatého Petra a jeho nástupců. Pro jeho život, jak bylo vhodně poznamenáno, se nehodí řeč politického dějepisu, nýbrž řeč hagiografie, řeč starých "Žití", řeč legend.

Ba nabízí se sama řeč Písma, a ta zní vůči dnešním skutečnostem zvukem triumfálním. "Radujte se a veselte se, neboť vaše odměna hojná je na nebesích!"

Prasi nemocí

29. prosince 1888 ^{Acely před 85 lety} se narodil v Plešci nezapomenutelný

Josef kardinál Beran. Název našeho sobotního pořadu: "Ukypením k radosti", je snad nejkrásnějším životopis posledního pražského arcibiskupa. A také dnes k vám přijde pan kardinál slovy leterá pronést, napsal a šel: 5. února 1968 vám řekl.

Radio Vaticana.cz
Česká sekce Vatikánského rozhlasu

 ústav pro studium
totalitních režimů

30 DIC. 1973

RaVat-Ceco / neděle /

Dnes zaplnili věřící celé svatopetrské náměstí, jakoby tímto způsobem chtěli oslavit při setkání a společné modlitbě se Svatým Otcem svátek Svaté rodiny. Pavel VI. jám řekl: Dnes je svátek rodiny. Je jasné, že z Narození Páně, které jsem právě slavili, beze své ideální podoby, svou krásu, svou čistotu i svoji posvátnost. Velmi prospěje budeme-li se těšit z této duchovní, mravní, právní i společenské oslavy rodiny, jak nám ji Církev představuje, když poukazuje na původní záměr Boha Stvořitele a na plán její obnovy a posvěcení KIRSTEM, ~~abychom ji obdivovali~~, ^{Tybrčí nás také!} abychom ji obdivovali, ale i hájili. Všichni víte, jaké veliké a životní problémy se koncentrují kolem zásadního tématu rodiny. Je to v zájmu každého dobrého občana a je to povinností každého ~~občana~~ ^{věrného křesťana} být o nich správně informován. Toto téma dnes dospělo do dáléhavého a svrchovaně důležitého stadia. Více se není třeba o tom šířit. Omezíme se na ~~jediny~~ ^{jediny} bod velikého plánu obnovy, který se týká rodiny - totiž nový a účinný vztah mezi školou a rodiči. Ano jedná se o nový vztah, protože je velmi často zanedbáván, a musí být živý, protože i rodičové se vyzývají, aby se ujali ^{své výchovné funkce} /či lépe znovu staralo o svůj výchovný vliv na děti svěřené škole. Při výchově ~~musí~~ ^{musí} Rodina i škola ^{musí} spolupracovat ruku v ruce. Výběž /společně musí ~~z~~ připravit mládež na společenský život. Vznikají rodičovská sdružení, ^{At je} rodičové nepodceňují, at nejsou v nich pasivní. Správně říká zákon: taková sdružení mají usnadňovat a rozšiřovat vztahy mezi učiteli rodiči a studenty tak aby se plnily učební osnovy, aby škola dosahovala stále lepších výsledků, aby se mohly plně rozvíjet zvláště výchovné i učební akce. Škola ~~ma~~ ^{a tu svatý Otec zdůraznil:} má vždy převážný podíl na vzdělání a výchově mládeže; avšak rodiče se nemohou a nesmějí zříci svého nenahraditelného výchovného poslání, zvláště v povinnosti předávat svým dětem duchovní hodnoty ^{rodině} vlastní, především jestliže rodina má to štěstí a živé vědomí že je křesťanská. Hle tento nový ⁹ charakteristický rys nám skýtá svátek Rodiny. I zde kéž nám P. Maria pomáhá splnit náš úkol...končil Svatý Otec.

ústav pro studium
totalitních režimů

30 DIC. 1973

Průk:

Slovo sv. Otce v prosinci

Introdukcce

45"

II. část

Člověk. Jeho stíny, i světla, přednosti i nedostatky, propasti, které nosí v sobě i vrcholky, na které může vystoupit. Sv. Otec říká jasně ve svém vánočním poselství: "Dnešním strategickým bodem myšlenkového zápolení a diskusí je humanismus". Když pak Pavel VI. udělá rozbor falešných názorů na člověka a když ukáže ve světle víry jeho velikost, ale i propastnou ubohost, pozvedá svůj hlas na obranu člověka:

"Běda tomu, kdo se ho tkne. Už od mateřského lůna je jeho život posvátný. Rodí se obdařený onou nebezpečnou, ale božskou předností svobody, kterou lze vychovávat, ale nikdy se nesmí znásilňovat. Rodí se jako soběstačná osoba, avšak zároveň má potřebu společenství; rodí se jako myslící tvor, plný chtění, určený pro dobro, ale též schopný omylu a hříchu. Rodí se pro pravdu, rodí se pro lásku. Neskončili bychom nikdy, kdybychom chtěli podat podrobný obraz člověka, jak jej líčí křesťanský humanismus. Připomeneme jeden jeho charakteristický rys, z něhož vyvěrají základní linie lidské fysiognomie, a to: člověk má závratnou potřebu být spasen. Tak, jak existuje, není člověk dokonalý. Je bytostí jež potřebuje generální opravy, má zapotřebí rehabilitace, plnosti, dokonalosti a štěstí. Žije životem, který sám sobě nestačí. Potřebuje doplnění věčným životem. Čím více oslavujete člověka, tím více vystoupí na povrch jeho nedostatky, nedokonalosti, jeho skrytá potřeba být zachráněn. Krátce a prostě: Potřebuje Spasitele. Ano, člověk potřebuje Spasitele! A to člověka, aby zůstal spojen s lidmi, ale zároveň Boha, který by ho povznesl na onu vysokou úroveň, pro kterou byl původně určen a která je jeho trvalou koncepcí, totiž na onu božskou vysokou úroveň".

Už v generální audienci 5.12. upozorňuje Pavel VI., že největším problémem člověka je jeho vztah k Bohu. Tam jako v ohnisku se sbíhají a protínají všechny rozumové, mravní, duchovní i životní problémy. Proto, jak říká sv. Otec:

"Ať chceme nebo nechceme, náboženství se vždy stane, ať tak či onak, vrcholem smyslu našeho života".

A pak připomíná:

"My, kteří věříme v Boha a uznáváme křesťanskou ekonomii spásy, tj. ~~základ~~ Boží úradek o našem osudu, uskutečněný Kristem, si první uvědomujeme potřebu nadpřirozené Boží pomoci, milosti, ahychom mohli účinně přistoupit

v mravním životě. Anebo také proto, že filosofická spekulace, o níž nepochybujeme, že je ve své podstatě iracionální, se opovážila tvrdit, že Bůh neexistuje a hlásat tzv. "smrt Boha" v lidském myšlení, jakoby to snad byl pokrok ducha a vědy, osvobození od předpokládaného vztahu k Bohu, emancipace člověka, jeho normální, konečná tužba a vrchol moderních vymožeností.

My však víme, že, potlačíme-li "problém Boha", stává se problémem prostě všechno; padá základní tyrz nejvyšší příčiny každé věci, princip racionality, vnitřní a poslední důvod pravdy; účinná a nejvyšší norma morálního systému našeho života; zapomenout na Boha není osvobozením, nýbrž újmou; není to vědecké logické tvrzení, nýbrž připuštění hluboké nevědomosti, neřešitelného tajemství, totiž tajemství prázdnoty ve vyšší oblasti lidského myšlení.

Pro nás tomu tak není. My víme, že Bůh existuje, že je; a navíc ještě víme, že nelze postřehnout existenci kterékoliv věci, aniž bychom nepřipustili její první transcendentální příčinu. Opakujme sobě samým: Boží existence je něco absolutně jistého pro náš rozum i pro naše štěstí".

Pak sv. Otec odpovídá i na jednu z častých námitek malověrných. Proč se Bůh skrývá? Proč je tajemný a tichý?

"Bůh se skrývá, protože chce, abychom ho hledali. Jeho zjevení v dějinách a lidských duších mají jinou časovou míru, než je ta, kterou určujeme podle hodin a lidských výpočtů. I jeho zjevení je jiné než naše pozemské rozhovory. Kromě toho je jisté, že Bůh právě závojem svého nepřístupného tajemství přenáší naše hledání na takový stupeň poznání, jež nás přetváří, čím hlouběji ho hledáme, z nižších bytostí ve vyšší a z hmotné, smyslové úrovně na rozumovou a duchovní, z přirozeného řádu do nadpřirozeného.

K setkání s Bohem dochází jak, kde a kdy On sám chce. Ale víme, co se mu líbí a čemu dává přednost: především je to přání s naší strany, hledání a modlitba".

A závěrem až pohladí posluchače žár jeho naděje:

"Věříme, že duše moderního člověka dosud nevyhasla; snad právě v důsledku svých bohatých zkušeností a hmotné hojnosti chová ve svém nitru skrytou neukojenou touhu, kterou lze vyjádřit modlitbou. A nenadešla snad pro nás, věřící a moderní lidi, požehnaná hodina, v níž můžeme tuto duševní touhu vyslovit v modlitbě, jak nám ji připravila liturgická reforma? Slavíme advent a ten je právě příležitostí k našemu duchovnímu vzestupu!"

k dosažení spásonosného cíle našeho náboženství; to znamená, víme že naše vlastní síly nestačí k pozitivnímu vyřešení tohoto velkého problému vztahu k Bohu. Působením Božího milosrdenství a Boží lásky k člověku, jsme tedy svázáni jeden s druhým, s každým člověkem, i s ateistou, i s tím, komu je náboženství lhostejné".

Avšak člověk zůstává i ve vztahu k Boží milosti svobodným. Víru lze přijmout jen dobrovolně. Ale i jeho otevření se pro víru, či jak říká evangelium, jeho obrácení, není možné bez skrytého působení milosti. Pavel VI. má před očima rozptýlenou mentalitu moderního člověka, který stojí před problémem, jak oživit svůj vztah k Bohu. Proto radí:

"Radíme ticho, klid. Aby nám uvažování o náboženském problému něco přineslo, potřebujeme ticho; vnitřní klid, který však vyžaduje snad i trochu vnějšího klidu. Pod pojmem klid rozumíme odpoutat se na chvíli ode všeho hluku, ode všech smyslových dojmů, ode všech hlasů, jež na nás v našem prostředí stále dotírají, uvádějí nás ve zmatek, ohlušují a naplňují různými ohlasy, představami a popudy, jež, ať chceme nebo nechceme, ochromují naše vnitřní svobodné rozhodnutí přemýšlet a modlit se. V našem případě to znamená rozmluvu sama se sebou, klidné přemítání, zpytování svědomí, chvíli osobní samoty, pokus najít sebe samého. A ještě něco k tomu přidáme: v tichu jsme schopni naslouchat. Čemu, komu? To nemůžeme říci, ale víme, že duchovní naslouchání nám umožňuje postřehnout, zda Bůh se k nám obrací svou milostí, svým hlasem, který se hned odliší od ostatních svou sladkostí i mohutností, protože je Božím slovem. Pak začneme tohoto Boha ve svém nitru téměř instinktivně volat, zatoužíme ho poznat, porozumět a zakusíme přitom úzkost i důvěru, nezvyklé dojetí a vše pronikající dobrotu. Je to Bůh, který se stal slovem, naším vnitřním učitelem".

Hned prvá věta projevu na generální audienci 12.12. míří do černého:

"Ani nevíte, jak nás zajímá současný moderní člověk! A jak musí zajímat každého z nás! Vždy přitom myslíme na vztah člověka k náboženství, k Bohu. A vidíme, že tento vztah je přerušen. Kolik lidí žije, aniž by se zamyslovalo nad tímto vztahem samotným a nad jeho důležitostí; kráčí vpřed jako slepí; velmi často i jako dobrovolní slepci, protože buď si navykli netečnosti, a ta je učinila necitelnými vůči náboženství, vůči problémům, jež s ním souvisejí, vůči praktickým a bezprostředním následkům, které se při nedostatku náboženského cítění projevují v normálním a především

31 DIC. 1973

RaVat-eco /pondělí/

Vatikán: Svátý Otec jmenoval P. Mariana Rechowicze titulárním biskupem z Pupiany a zároveň ho ustanovil apoštolským administrátorem v Lubaczowě v Polsku. Mons. Rachowicz se narodil^{r. 1910} v Husiatynu ve Lvovské arcidiecési a na kněze byl vysvěcen v roce 1933. Po mnoho let byl profesorem církevních dějin na lublinské katolické universitě, jejímž rektorem byl od 1956-1965

Řím: Dnes večer o 18 hodině v jezuitském chrámu al Gesu bylo slavně Tedeum na poděkování za všechna dobrodiní minulého roku. Zúčastnil se ho městské zastupitelstvo v čele se starostou města Říma Daridou, který podle dávné tradice sahající do roku 1597, věnuje genrálnímu představenému Tovaryšstva Ježíšova kalich. P. Arrup jej předá kardinálu vikáři Svátého Otce Polettimu, který pak bude sloužit mši svatou se všemi svými světícími biskupy.

Hammarskaal: Jihoafrická rada katolický laiků bude pořádat od 9.-12 ledna národní kongres na téma " Má úloha ve společnosti". Kongres se bude konat v kongresní hale v Hammanskraalu. Jeho cílem je položit základy k plodné spolupráci mezi klérem a laiky a má poskytnout příležitost jasněji vymezit úlohu laiků v jihoafrické Církvi.

Varšava: Varšavský arcibiskup kardinál Wyszynski pronesl včera v kostel sv Jana ve Varšavě homilii, ve které pranýřoval, že katolíci jsou v socialistické společnosti zbaveni výsad a práv, která mají nevěřící. " My katolíci, řekl varšavský arcibiskup nemůžeme být nějakí pariové naší vlasti, v té vlasti, které čestně sloužíme a kterou upřímně budujeme svou prací... Polsko by nemělo být vlastí jen pro nevěřící." Aby upřesnil své tvrzení uvedl své výhrady k plánované školské reformě, která má vyloučit vyučování náboženství, ke způsobu sexuální výchovy, která jen podporuje mravní nevázanost, upozornil na nemožnost, aby katolíci měli vlastní vydavatelství, vlastní nezávislý tisk a divadlo. Připomněl i záměrné obtíže a překážky, které jsou stavěny ze strany úřadů do cesty stavbě nových kostelů. Závěrem ale poukázal na hlubokou víru polského lidu, jak o tom svědčí přeplněné semináře, kláštery a vysoký počet účastníků na katechetických kurzech.

*Srdce poslušně přejeme, aby milovali skousete, je na ne řak
resila, aby byli plni radosti a díků, protože je Bůh neustále
miluje. A do nového roku, aby si všichni věřící byli jisti
že v tichosti a naději je jejich síla*

Rakul-Cec/pondělí/ (10')

31 DIC. 1973

Vrána

367/2

Novoroční Zamyšlení nad leviceu roku

Janaček, "Gospodi pomiluj" 41"

Naše tradiční slavení Silvestra si zachovalo - jak se na první pohled zdá - z křesťanství už jen jméno svatého římského papeže. Uvolněná hlučnost zpěvu a hudby, hojnost jídla a alkoholu, jiskřivost a odvážnost vtipů patří podle naší logiky k silvestrovské zábavě. Chceme se bavit a zabavit, chceme a oslavit slavit^{ne} odcházející i přicházející rok. V tom všem je něco paradoxního a rozporného. Na jedné straně chceme hlukem svých zábav zastřít ^{pk} a hořký pocit své vlastní pomíjivosti^{ivost!}. Snad toužíme zapomenout, že čas, do něhož jsme zasazeni a vtěsnáni jako do vlastní kůže, miji^a nezadržitelně utíká, ^{je} s ním i náš život naše sny, naše naděje, naše věci a naše plány. S odcházejícím rokem odchází i část nás samých; odchází do nenávratné, mrtvé^é minulosti. Setkalendářem, už nepotřebným, popsaným a podtrhaným, odhazujeme do koše i ^{uplynulý} svůj čas, s kterým si nevíme rady a který už neslouží. Chceme zapomenout ^{na} své umírání.

Na druhé straně slavíme, připijíme novému roku. Slavíme svou naději, která se zabydlila ^v bílém, nepopsaném papíře našich stolních kalendářů. ^{a naši budoucnosti} Přejeme sobě a svým přátelům dobrý, lepší rok; sníme o splnění svých přání. Prorážíme tak hráz neznáma, která dělí naši přítomnost od budoucnosti. Oslavujeme svou naději: říkáme ano k budoucnosti. V tomto našem ano se skrývá i naše "ne" - k tvrdé, neúprosné sudbě. Víme, že nás potká mnoho událostí, které dnes neznáme a kterým se nevyhneme. Osud je silné, skutečností obtěžkané slovo. Bráníme se mu, jak můžeme. V těchto dnech obnovujeme s proplácíme své pojistky; zajišťujeme se na všechny strany, plánujeme, počítáme, programujeme. Někdo si zajde i za kartárkou, aby mu odhalila tvář budoucího roku a ~~ž~~ ukázala cestu příštích událostí.

Toto vše je lidké, velmi lidské. Sestupme nyní až na dno a ke kořenům našich hlučných zábav a našich silvestrovských oslav. ^{musil věr i svých pověr} Setkáme se s tajemstvím času.

Zamysleme se na chvíli nad prvním prožitkem času. Zdá se nám, že přibývá minulosti a ubývá budoucnosti. Narůstání minulosti ztvrdlé, nezměnitelné, neopravitelné nás děsí. Řeklo by se, že minulé věci jsou za námi, jsou mrtvé a nemohou nám ani škodit ani těšit. I minulý rok odšel do krajin, z nichž není návratu. A přece k nám volá, vstupuje do našich snů, do našich svědomí. Odešel úzkou štěrbinou přesýpacích hodin přítomnosti, ale vrací se k nám někdy ve své děsivé, jindy usměvavé podobě branou paměti. Jeho domovská krajina neleží mino nás, nehraničí ani se nepropadá v temné nic. Rozprostřela se v nás, prostupuje i svou nezměnitelností naši existenci. Co si můžeme počít s těmito návraty věcí a událostí minulých a nezměnitelných? Náš básník Jan Zahradníček prožíval tuto tíživou nezměnitelnost minula a vyslovil

ji verši:

"A kdybych loňskou růží/chtěl utrhnout v zahradě červnové/
anebo růží utrženou/na čelo keře vsadit zase/
nemohu/stejně jak nemohu vstoupit do přesličkových hájů třetihorních,
minulost je pro nás uzamčena, nic se v ní nedá poopravit/
nic nemohu přidat ke svým slovům a ke svým krokům/
nemohu se modlit, když jsem klnul/
nemohu plakat, kdež jsem se smál."

Pro Pohanského člověka starověku a pro nevěřícího člověka dneška nenávratnost a nezměnitelnost věcí minulých, dobrých i zlých, zranovala a napájela ho hořkým smutkem. Bránil ~~xxx~~ a brání se jí ironií, útekem, snahou zapomenout, zastavit tyto návraty odešlého času. Minulost je mu přítěží a žalářem. I vzpomínka na věci dobré a světlé se mu jeví spíše jako mlhavý opar citů bez živné skutečnosti. Křesťan prožívá čas ~~xxx~~ zcela jinak - a přistupuje i ke své minulosti svobodněji, v Kristu i nezměnitelnost minulosti se proměňuje a rodí se k novému životu; v Kristu vstupuje proměněna a prosvětlena do naší přítomnosti a stává se vzácnou látkou budoucnosti. Kristus zvítězil nad marností a kostižerností času, o nichž říká Jan Zahradníček:

K

"Nadarmo bych zdvíhal ruku/do kruté ~~praměti~~ nelítostného zrcadla paměti/
 abych odhrnul roušku s tváře mrtvého
 a třemi klásky ji naposled pokropil/
 jenom bych se zranil o ledovec ticha
 ve kterém všichni ptáci dozpívali.

T

Křesťanská existence zakotvena v Kristu, zprůhledněna vírou a prozářena nadějí, přijímá i minulost jako dar a milost. V tichém a pokorném vděku bere ^{opět} do svého srdce vše dobré, co prožila a co potkala v bratřích a sestrahách. Obyčejně ^{le} zapomíná se, snadno ^u rychle ~~se~~ na tolik nenápadných dobrých skutků, na tolik pohlazení, úsměvů a gest. Dobro, i když ^{je} uzavřeno do své nenávratnosti, ~~vnučena~~ žije a přichází vchází křesťanskou pamětí do našich dnešků: volá nás k radostnému děkování a probouzí nás opět do jitrních úsvitů, které čekají na vykoupění, na požehnání, na naše dobré dílo.

Vrací se však také bolest, rána do tváře, ponížení a temná zloba. V Kristu proměňujeme opět ve světlo i tyto temnoty. Těžko, přetěžko je zapomenout na nespravedlivost, na zlé slovo, na pohrdání a lhostejnost. Minulý rok nás nešetřil a snad i ti, jimž jsme důvěřovali téměř dětsky, nás zklamali. Ale teď na prahu nového roku křesťan ^{nesmí} ~~neopouští~~ a ani nemůže zapomenout: dělá však něco většího a zázračnějšího, odpouští ve jménu Krista, ve jménu Boha, který je odpuštěním. - Ale co si počneme s vlastním vinou, s tím zlem, které jsme vnesli do života svých bratří a sester? I ono se vrací a zatíná se svým ostřím do našeho svědomí, pálí svým ohněm. Nelze se nám vyhnout těmto návratům svých vlastních provinění, svých opominutí, chyb a omylů. Tíží a zraňují ^{nos}. Můžeme však plakat. Pláč proměňuje, smývá špínu, rozevívá i skalnaté srdce. V pláči křesťan není nic, co zahanbuje. Je to náš vznešený titul a naše naděje. Poslehněme si opět Zahradníčkovy verše:

K

"Jenom mlčet by nám bylo možno/nebýti slz, jejichž svislý důraz
 Kalvarie vsudypřítomné/rozleptává vápence vin/
 a naděje/kořínkem se zachycuje/v tenké ornici vtěrin-."

Stojíme opět na ^{pomozi} ~~dvou~~ dvou roků. A teď si můžeme právem své víry v Krista říci: přibývá budoucnosti, ubývá minulosti. To proto, že i minulost je stále vykupována a proměňována v Kristově krvi, kříží a lásce - i ona jde s námi a

31 DIC. 1973

367/5

v nás vstříc Kristu, který přichází do našich lidských příběhů. Přichází v událostech, které čekáme a které prožijeme. V Kristu probydlujeme i svou nejistou, křehkou a zranitelnou budoucnost, jím probydlujeme své malé i velké lidské naděje, svůj život i svou smrt. Není to málo, když právě teď v těchto posledních dnech prosincových ~~královských dnů~~ můžeme a smíme opět říci sobě i svým přátelům, vám všem s básníkem křesťanským básníkem:

←
"Nevím, kdo všechno se ~~modlí~~ za mne modlí
nevím, kdo všechno za mne umírá
v této chvíli, kdy rok se naklání
ale nebýti ~~se~~
nebylo by naděje
nebylo by budoucnosti

Plačte s námi
obaka prosincová •

Taudate: Postludum

Radio Vaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů